DÖNEM : 2 CİLT : 8 TOPLANTI : 1

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

122. Birleşim

1 . 8 . 1966 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	779
2. — Yoklama	779
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	779
1. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Ayancık halkının yiyecek ihtiyaçlarını giderme bakımından hazırlanmış olan gıda projesi hakkında demeci	779:780
2. — Ağrı Milletvekili Abdülbâri Akdoğan'ın, memleketimizde yeniden yapılması düşünülen rafineri tesisinin ve petrol boru hattının, halkın da katılacağı bir teşebbüse bırakılması gerektiğine dair demeci	780:782
3. — Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/444)	782
4. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'na Devlet Bakanı Cihat Bilgehan'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/443)	782
5. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Kıbrıs, İmroz ve Bozcaada, Patrikhane, Batı - Trakya ve oniki adalar gibi kısmen Türk - Yunan münasebetlerini ve Türk Devletinin egemenlik haklarını ilgilendiren konularda pasif ve tâvizkâr politika izlediği iddiasiyle Hükümet hakkında Anayasanın 89 ncu maddesi uyarınca bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/43)	782:784
6. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu ve 21 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmına kadro eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu, (2/244) (S. Sayısı: 80)	784
7. — Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici oKmisyon raporu (1/254) (S. Sayısı: 146)	784

Sayfa

4. — Görüşülen işler 784

1. — 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (Millet Meclisi 1/247; Cumhuriyet Senatosu 1/658) (Millet Meclisi S. Sayısı : 144; Cumhuiyet Senatosu S. Sayısı: 815) 784,831:834

2. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret. Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/144) (S. Sayısı: 124) 784

3. — Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/254) (S. Sayısı: 146) 785:788

4. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları. (1/146) (S. Sayısı : 122) 788:792,835:838

5. — 4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/131) (S. Sayısı: 91) 792:793,839:842

6. — Çalışma Bakanlığının kuruluşu ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu. (1/123) (S. Sayısı : 106) 793:825

Sayfa

5. — Sorular ve cevaplar 826

a) Yazılı sorular ve cevapları 826

1. — Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan'ın, Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi, ve Köy İşleri Bakanı Sabit Osman Avcı ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner'in yazılı cevapları (7/147) 826

2. — Hatay Milletvekili Reşat Mursaloğlu'nun, Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Köy İşleri Bakanı Sabit Osman Avcı ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner'in yazılı cevapları (7/153) 826:827

3. — Tekirdağ Milletvekili Orhan Öztrak'ın; Millî iktisadiyatımıza ağır kayıplar veren gayrinizami balık avlama usullerinin önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın yazılı cevabı (7/166) 827:828

4. — Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in; Kars'ın Posof ilçesinde doludan zarar görenlere her hangi bir yardım yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakandan soru önergesi ve Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın yazılı cevabı (7/167) 828:829

5. — Aydın Milletvekili Nahit Menteşe'nin; Eski Çine Çayı üzerinde yapılmakta olan köprü sebebiyle arazileri su altında kalacak olan Çine ve Yeniköy halkının zararlarının telâfisi için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı Etem Erdinç'in yazılı cevabı (7/168) 829

6. — Siirt Milletvekili Hüseyin Hüsnü Oran'ın, Siirt'te bir azot sanayii kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair soru önergesi ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı (7/170) 829:830

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Bugünkü Birleşimde birer saat ara ile yapılan her iki oturumda da salt çoğunluk sağlanamadığından,

1 Ağustos 1966 Pazartesi günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşime saat 16,05 te son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Ağrı
Ahmet Bilgin	Abdülbâri Akdoğan

Kâtip
Kars
Âdil Kurtel

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTİPLER : Şadi Binay (Bilecik), Önol Şakar (Manisa)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 122 nci Birle- şimini açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Sayın üyeler lûtfen beyaz düğmelere bassınlar.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Yoklama muamelesi bitmiştir. Müzakere için gerekli çoğunluğumuz mevcuttur. Müzakereye başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Ayancık halkının yiyecek ihtiyaçlarını giderme bakımından hazırlanmış olan gıda projesi hakkında demeci.

BAŞKAN — Sayın İşgüzar; AID, yardımı ve bunun tevzi ve taksimi hakkında gündem dışı söz istemişsiniz. Buyurunuz, lûtfen konuşmanız 5 dakikayı geçmesin efendim.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; memleketimizin muayyen kısımlarında yaşıyan fakir halk tabakasının geçimini temin maksadiyle tanzim edilmiş bulunan AID nin yardım projesi hakkında görüşlerimi bildirmek üzere, gündem dışı söz almış bulunuyorum.

Memleketimizin tabiat ve toprak bakımından en fakir bir yeri olan Sinop ve onun kazalarından birini teşkil eden Ayancık halkının gıda bakımından faydalanmasını temin maksadiyle hazırlanmış olan gıda projesi bugüne kadar maalesef tatbik sahasına konulmamıştır.

Ayancık hakikaten coğrafik bakımından olduğu gibi ekonomik ve kültür yönünden de çok kritik bir durumda bulunmaktadır. Arazi verimsiz olduğu gibi, dik olmak ve engelli bulun-

mak gibi sebepler yüzünden devamlı bir şekilde rüzgâr ve sel tahribine mâruz kalmakta erozyon yoluyla toprak taşınmaktadır. Zaman zaman vukua gelen sel âfetleri ise bu işe daha da çok yardım etmek suretiyle buranın sakinlerini geçim bakımından çok müşkül bir durumda bırakmaktadır. Ahalinin geçim kaynağı bugün için Orman işletmelerinin çalışmaları ve iş sahaları olmaktadır. Arazi verimsiz, dik ve sarp olduğu için verimli ziraat şöyle dursun asgari geçim için lüzumlu olan ürünler bile elde edilememektedir.

Orman Genel Müdürlüğü erozyon ve toprak kaymalarına mâni olmak için Devlete aidolan yerlerle beraber köylülere ait tarlalar üzerinde de çalışmak ve bu suretle de köylüyü bu işe iştirak ettirmek maksadiyle erozyon çalışmalarına başlamış bulunmaktadır. Ancak 1964 yılında Ayancık mıntakasında o tarihe kadar görülmemiş çapta zarara sebebolan sel felâketinden sonra Orman Genel Müdürlüğü burada bir erozyon grupu teşkil ederek faaliyete geçmiştir. Bu çalışmanın muvaffak olabilmesi için ziraat yapılmaması gereken dik meyilli tarlada taraslar inşa ettirmek, ziraat yapmak veya bağ bahçe tesis etmek suretiyle ziraat şekil ve sistemini değiştirmek ve dolayısiyle erozyonu süratle önlemek, bunun için de asgari tesis edilen meyvalığın mahsulünü alıncaya kadar takriben 5 sene halen o yerlerden her sene istihsal ettiği buğday ve mısırını hattâ hayvan için yemini aynen kendilerine bedelsiz olarak vermek suretiyle köylüye bu çalışmayı sevdirip benimsetmek suretiyle mümkün olacağı fikrini Orman Umum Müdürü rahmetli Mehmet Niyazioğlu ortaya atmıştır.

Ancak bu işin Amerikalı uzmanlardan bir gıda projesi tanzimi suretiyle yapılacağını da telkin etmiş ve bu görüş altında AİD uzmanları tarafından Ayancık gıda projesi hazırlanmış ve 5 yıllık proje tatbikat için hazır hale getirilmiştir. Bu proje her nedense Tarım Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından tasdik edilmek suretiyle tatbikata konulmamıştır. Projenin gayesi Ayancık fakir halkının halen ziraat sahası olarak istifade ettikleri ve fakat verim alamadıkları topraklarını ıslah etmek bağ ve meyva yetişinceye kadar halkın o yerden alacakları gıdalarını mısır, buğday ve hayvan yemlerini bedava olarak vermektir.

Proje memleketimizde gıda projesi olarak ilk defa Orman Genel Müdürlüğünün teşebbüsü ile hazırlanmıştır. Ne gariptir ki, Orman Genel Müdürü değişince hazırlanmış tatbik edilmek için sadece tasdik imzasını bekliyen proje bir kenara atılmıştır. Ayancık halkı gerçekten fakirdir ve ekmeğe muhtaçtır. İleride meyve ve iyi bir tarım ürününe kavuşabilmesi için 5 sene bekleme devresinde bu projenin tatbik edilmesi lüzumludur. Proje imzalanmış olsa idi bugün mısır ve buğdaylar çoktan fakir Ayancık köylüsünün anbarında olacaktı. Proje hibe, şeklinde köylüye buğday ve mısır verme imkânını sağlamaktadır.

Her sene 348 ton buğday ve 1491 ton mısır bu projeye göre fakir Ayancık halkına verilecekti. 5 sene hesabiyle proje 1 740 ton buğday 7 455 ton da mısırı Ayancık halkına hibe olarak sağlıyacaktır. Bu fakir Ayancık halkı için küçümsenecek bir miktar değildir.

Sayın Maliye Vekilinden ve Tarım Bakanından hazırlanmış projenin tatbiki için gereken müdahalede bulunmalarını rica ediyorum.

Saygılarımla.

2. — Ağrı Milletvekili Abdülbâri Akdoğan'ın, memleketimizde yeniden yapılması düşünülen rafineri tesisinin ve petrol boru hattının, halkın da katılacağı bir teşebbüse bırakılması gerektiğine dair demeci.

BAŞKAN — Sayın Abdülbâri Akdoğan, zatıâliniz yeni kurulacak rafineri tesisinin memleket iktisadiyatını ön görür mahiyette yerinin seçilmesi için kısa beyanda bulunacaksınız.

Buyurun 5 dakika içersinde lûtfediniz.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Ağrı) — Sayın milletvekilleri, huzurlarınızı günün konusu olan memleketimizde yeniden yapılması düşünülen rafineri tesisinin olumlu bir şekilde ele alınması için işgal ediyorum.

Muhterem arkadaşlar; rafineri tesisine geçmeden evvel eski bilgilerinizi hatırlamanız bakımından bazı hususları açıklamayı faydalı buluyorum.

Sayın arkadaşlar; malûmunuz veçhile petrol konusu günümüzün en mühim meseleleri haline gelmiş ve bu konuda ilgisiz bir çok kimse konuşmuş ve bu mevzu megoloman şahısların elinde bir polemik vasıtası olmuştur. Petrol işlerimizin memleket gerçeklerine uygun bir yönden düzeltilip yürütülmesinin sırrını tek kişinin şahsında görmek ve göstermek suretiyle bu alan-

da çalışan yüzlerce elemanın gayretlerini hiçe saymak ve herkesin vatanserverliğinden şüphe uyandırmak çabalarının insaf ve mantık ölçüleri ile bağdaştırılmıyacağı kanısındayım.

Realitelerden uzak bu gibi fanatik düşünüş ve davranışlar bütün hikmet ve kerametin kendinde olduğunu tevehhüm eden kişilerin ancak megalomani diyebileceğimiz marazi ruh haletinin belirtisinden başka birşey değildir.

Petrol ameliyelerinin aramadan satışa kadar bütün safhalarında önemli görevler yüklenmiş bulunan millî bir müessesenin birtakım şahsî kaprisler uğruna haksız propagandalarla yıpratılmağa çalışılması cidden yakışıksız ve yurt zararına yönelmiş davranışlardır.

Muhterem milletvekilleri, kısa da olsa petrol ameliyelerinin memleketimizde geçirdiği safhaları özetlemekte fayda mütalâa etmekteyiz.

Memleketimizde ilk ticarî değer taşıyan petrolün bulunmasiyle sonuçlanan petrol arama faaliyetleri 1935 senesinde Maden arama işleri ile iştigal etmek üzere kurulan Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü tarafından derühde edilmiş ve bu Enstitü tarafından yapılan çalışmalar neticesinde memleketimizde ilk defa petrol 1940 senesinde Raman sahasında bulunmuştur. Bunu mütaakıp aynı Enstitü tarafından 1951 senesinde Garzan'da petrol bulunmuştur. Bulunan bu sahalarda az miktarda petrol istihsal edilmiştir. M.T.A. Enstitüsü tarafından Batman Rafinerisi tesisi ele alınmış ve inşası başlatılarak sonradan kurulan Türkiye Petrolleri A. O. lığına devredilmiştir.

Memleketin günden güne artan petrol ihtiyacını serî bir tempo ile karşılamasını temin maksadı ile 1954 senesinde halen yürürlükte bulunan Petrol Kanunu çıkarılmıştır. Bu meyanda 1955 senesinde T.P.A.O. lığı hususî bir kanunla yarı özel teşebbüs karakterini haiz olarak kurulmuş ve M.T.A.E. den petrol arama ameliyelerini ve ilgili tesisleri devir almıştır. Bu kanunun yürürlüğe girmesi ile 20 kadar petrol şirketi «yabancı» memleketimizde petrol aramak için müracaat etmiş ve arama ruhsatı almıştır. T.P.A.O. kuruluşunu mütaakıp M.T.A.'dan devir aldığı Raman ve Garzan sahalarının inkişafını temin ederken yeni olarak da Germik, Mağrip, Batı Raman Kurtalan Petrol sahalarını, bulmuş ve 1955 de 178.000 ton olan hampetrol istihsalini 1965 te 701 000 tona çıkarmıştır. Halen bu miktarın % 64,37 si M.T.A. tarafından keşfedilmiş bulunan Raman ve Garzan sahalarından elde edilmektedir.

1965 senesi itibariyle memleket ihtiyacı 4 403 000 ton olduğuna göre T. P. A. O. lığı tarafından yapılan 1965 senesi ham petrol üretimi memleketimizin ancak % 15,67 ihtiyacını karşılayabilmiştir.

Para olarak hampetrol ihtiyacını değerlendirdiğimiz takdirde, ithal etmek mecburiyetinde olduğumuz ham petrole 1965 senesinde 472 Milyon Türk Lirası civarında bir para ödenmiştir.

Memleketin ham petrol ihtiyacının gelişen sanayi ve istihlâke paralel olarak her gelecek sene artacağı tabiîdir. Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından hazırlanmış istatistiklere göre 1967 senesinde ithal petrole ödiyeceğimiz miktar 605 milyon Tl. olarak tahmin edilmektedir. Bu meblâğa artan ihtiyacı karşılayacak ham petrolü işliyecek yeni tesisler için yapılacak yatırımları da ilâve edecek olursak, yukarıda belirttiğimiz meblâğ milyarları bulacaktır.

BAŞKAN — Bir dakikanız var, lûtfen bağlayınız.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, Petrol mevzuunda 3 . 1 . 1964 tarihinde Sayın İnönü Senatoda yapmış olduğu bir konuşmada şöyle söylemiştir: «Netice ne olursa olsun Petrol Kanunu mevcudolduğu gibi tatbik edilecektir. Yabancı sermaye memleketimize gelmişse emniyettedir ve kanunla kim memleketimize gelmek istiyorsa bütün emniyet hakları ile işinde emniyet içinde çalışmaktadır.»

Muhterem milletvekilleri; Bu kısa malûmattan sonra bir rafinerinin memlekette kurulması arzumuzdur. Ancak rafineri şu anafaktörlere istinadettirilmelidir.

1. Pazarlama yönünden
2. Münakâle yönünden
3. Diğer rafinerilerin ekonomik bölge tesirlerinden masun kalacak bir bölge seçilmesi gerekir.

İlgililerle yaptığımız yakın temastan etütlerinin yapıldığını meslektaşları olarak görüşlerine uygun olduğunu gördüm. Bir rafineri-

nin yerinin seçilmesi boş keseden atmakla olmaz. Herhangi bir mevzuda konuşabilmek kolay olmasa gerek. Petrolü, rafineri tesisini görmeden, bilmeden polimikle yapılmaz. Bir müessesede 500 milyon liralık bir yatırım herhalde küçük bir rakam olmasa gerek. Elbetteki bir esasa dayanarak yapılması gerekir.

BAŞKAN — Çok rica ederim efendim, bağlayınız.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Devamla) — 493 Km. olan pipe-line hattı 1966 yılı sonunda hizmete açılacağını kati olarak öğrenmemiz bizleri sevindirdi. Zira bütün Doğu illerinden istihsal ettiğimiz petrollerimizi bir arada toplıyarak bir borudan akıtmak, memleketimiz için faydalar yanında döviz sağlıyacak, böylece istihsal de artacaktır. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

3. — Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi. (3/444)

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı sayın milletvekillerinin hizalarında gösterilen müddetle izinleri Başkanlık Divanının 28 . 7 . 1966 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet Yüce tasviplerine arz olunur.

Millet Meclisi Başkanı Y.
Nurettin Ok

Mardin Milletvekili Fuat Uluç 20 gün Hastalığına binaen 6 . 6 . 1966 tarihinden itibaren,

İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca 10 gün Mazeretine binaen 22 . 7 . 1966 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Teker teker okutup oylarınıza sunacağım,

Mardin Milletvekili Fuat Uluç 20 gün Hastalığına binaen 6 . 6 . 1966 dan itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, mazeretine binaen 10 gün 22 . 7 . 1966 dan itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

4. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'na Devlet Bakanı Cihat Bilgehan'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/443)

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı Cihat Bilgehan'ın, vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüce Heyetin bilgilerine sunulur.

5. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Kıbrıs, İmroz ve Bozcaada, Patrikhane, Batı - Trakya ve oniki adalar gibi kısmen Türk - Yunan münasebetlerini ve Türk Devletinin egemenlik haklarını ilgilendiren konularda pasif ve tâvizkâr politika izlediği iddiasiyle Hükümet hakkında Anayasanın 89 ncu maddesi uyarınca bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/43)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

ÖZETİ : Kıbrıs, İmroz ve Bozcaada, Patrikhane, Batı Trakya ve Oniki adalar gibi kısmen Türk - Yunan münasebetlerini ve Türk Devletinin egemenlik haklarını ilgilendiren konularda Hükümetin izlediği pasif ve tavizkâr politika dolayısiyle Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Gensoru açılması talebinden ibarettir.

OLAYLAR :

1. Kıbrıs çıkmazına bir çözüm yolu bulmak amacı ile Yunanistanla girişilen ikili görüşmeler Türk Milletinden, Türk Parlâmentosundan ve Kıbrıs'taki Türk Cemaatinden gizli tutulduğu halde, Kıbrıs Cumhuriyetinin meşruiyetini kaybetmiş Başpapazı Makarios, Yunan Hükümeti tarafından ikili görüşmelerden devamlı surette haberdar edilmekte, hattâ onunla istişare edilerek görüşmelere yön verilmektedir. Türk Milleti için büyük önem taşıyan millî bir dâvanın hallinde, Hükümetin ne Millet Meclisinde ve ne de kendi parti grupunda gizli bir celse akdederek görüşmeler hakkında bilgi vermemesi, bu organlara

karşı duyduğu umursamazlığın en bariz örneğidir.

2. İkili görüşmelere gayrimüsait şartlar içinde başlanmıştır. Son aylar içinde Kıbrıs Anayasası mütaaddit defalar ihlâl edilmiştir Buna rağmen Garanti Andlaşmasının verdiği müdahale hakkı kullanılmamıştır.

Kıbrıs'ta eski durum iade edilmeden ve Kıbrıs Türklerinin emniyet içinde yaşamaları sağlanmadan görüşmelere başlanmıştır. Yunanistan haksız olarak Adayı fiilen işgali altında bulundurduğu halde, bu kuvvetlerini çekmeye zorlanmadan veya aynı miktarda bir askerî kuvveti Adaya çıkarmadan ikili görüşmelere başlanması hatalıdır. Müzakerelere eşit şartlar içinde başlanmasında zaruret vardı.

3. 1965 Aralık ayında Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda Kıbrıs konusunda açılan genel görüşmelerde Dışişleri Bakanı Sayın İhsan Sabri Çağlayangil, Türk Hükümetinin takibedileceği politikanın açıklanması fikrini tasvibettikleri halde, son zamanlarda bir kontenjan Senatörüne verdikleri yazılı cevapta: «Kıbrıs konuusnda önceden tesbit edilmiş katı esaslara müstenit bir politikanın takibinin isabetsiz olacağı aşikârdır. Böyle bir politikanın tesbit ve ilânı müzakereler için gerekli seyyaliyet imkânlarından Hükümeti mahrum bırakır» demek suretiyle hem tenakuza düşmüş ve hem de acı bir hakikatı itiraf etmiş olduar. Bu yazılı cevaptan açıkca anlaşılıyor ki, Hükümetin Kıbrıs konusunda evvelden tesbit edilmiş uzun ve kısa vadeli plânlara dayanan bir politikası yoktur. Halbuki Türk Milleti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri böyle bir tutumun karşısındadır.

Makarios ile Yunan Hükümeti, Kıbrıs konusunda üç senedenberi gerek bizim ve gerekse bütün dünyanın karşısına, neticesi Enosis (ilhak) olan açık bir politika ile çıktıkları halde biz henüz ne istediğimizi tesbit ederek kendi içimizde bir açıklığa kavuşmuş değiliz Kapalı politika ile karanlığa doğru gitmekteyiz.

Diğer taraftan Başbakan Sayın Süleyman Demirel ilk zamanlarda Kıbrıs konusuna büyük önem verir görünmüş ve Kıbrıs dâvasının en kısa zamanda halledileceği taahhüdü altına girmiş olduğu halde son zamanlarda ve her işte olduğu gibi ağız değiştirerek, «Kıbrıs Türkleri dâvalarının sahibi olmaya devam ettikçe, biz de bu dâvanın peşini bırakmıyacağız» diyerek, Kıbrıs konusunu Türkiye için millî bir dâva olmaktan çıkarmış ve işin bütün ağırlığını yine Kıbrıs Türklerinin sırtına yüklemiştir. Bu davranış gerek A. P. nin ve gerekse Hükümetin Türk Milletine yaptığı vaitlerin inkârıdır.

4. Tarih boyunca Türklere karşı girişilen mezalimden ve bugünkü Kıbrıs olaylarından birinci derecede sorumlu bulunan Patrikhanenin kapatılması ve patrikle ruhban sınıfının sınırdışı edilmesi hakkında bir kanun teklifinin Millet Meclisine verildiği malûmdur. Meclise intikal eden bir kanun teklifi hakkında son söz sahibi Yüce Meclis olduğu halde, NATO Bakanlar toplantısında Dışişleri Bakanımız sayın İhsan Sabri Çağlayangil'in, Yunan Dışişleri Bakanı Yani Tumbas'a, patrikhanenin kapatılmıyacağı hakkında kesin taahhütlerde bulunduğu, Tumbas'ın 11 . 6 . 1966 tarihinde Ankara Radyosundan yayınlanan beyanatından öğrenilmiştir. Kendi grupundan dahi karar almadan bir Dışişleri Bakanının böyle bir taahhütte bulunmasının demokratik parlâmanter rejimle bağlaştırılmasına imkân yoktur.

5. Son zamanlarda Yunan Hükümeti ve basını İmroz ve Bozcaada ile ilgili olarak dünya çapında büyük gürültü koparmaya ve aleyhimizde mütecavizane neşriyat yapmaya ve yaptırmaya başlamıştır. Diğer taraftan Batı Trakya ve Oniki Adalarda yaşıyan Türklere karşı baskılar artırılmış, zulüm derecesine varan olaylar cereyan etmeye başlamıştır. Bütün bunlara seyirci kalan Hükümetimiz iç ve dış basın ve yayında gerekli tepkiyi gösterememiştir.

Yakın geleceğin Kıbrıs, ve Türk - Yunan münasebetlerinde nasıl bir inkişaf göstereceği bilinmemekle beraber bu günkü pasif ve tavizkâr politikanın devamı halinde Türk menfaatlarına mutlaka zarar vereceği anlaşılmaktadır.

Yukarıdan beri izah olunan sebepler dolayısiyle Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Hükümetin uyguladığı olumsuz Kıbrıs ve Türk - Yunan ilişkileri hakkında gensoru açılmasını arz ve rica ederim.

C. K. M. P. Grupu adına
Aydın
Reşat Özarda

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; bu gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmaması konusunda gelecek Birleşimde görüşme açılacaktır.

6. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıcoğlu ve 21 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarını ntevhit ve taadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüşü kısmına kadro eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu. (2/244) (S. Sayısı : 80)

7. — Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/254) (S. Sayısı : 146)

BAŞKAN — Başkanlığımıza verilen yetkiye dayanılarak, genel gündemimize girmiş bulunan 80 sıra sayılı Kanun teklifi ile 146 sıra sayılı tasarının, İçtüzük gereğince, bir defa görüşülecek işlerden evvel müzakere edilmek üzere bugünkü gündemimize alınması hususunu yüksek tasviplerinize sunacağım.

Bu her iki kanun teklif ve tasarının, Genel gündeme girmiş bulunduğuna göre, bugünkü gündeme alınması hususunu Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

TURHAN FEYZİOĞLU (Kayseri) — Ayrı ayrı oylanması lâzımdır. Birisine oy vereceğiz, diğerine vermiyeceğiz.

BAŞKAN — Mümkündür efendim. Talebedilirse ayrı ayrı da oylanır.

Bir itiraz vâki olmayınca ikisini birden oya sundum Sayın Feyzioğlu. Mamafih talep vâki olursa ayrı ayrı da oylıyabiliriz.

Sayın Ataöv; zatıâlinizin önergesi, 146 sıra sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş Kadroları hakkındaki kanun tasarısının gündemde mevcut bütün işlere takdimen görüşülmesini talebetmektedir. Halbuki şimdi gündemin birinci maddesini teşkil eden konu, daha önce Yüce Mecliste müzakere edilmekte olan bir kanun tasarısıdır. Bu sebeple bu tasarının görüşülmesi bitmeden önergenizi oya koyamıyacağım.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (Millet Meclisi 1/247: Cumhuriyet Senatosu 1/658) (Millet Meclisi S. Sayısı : 144; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 815)

BAŞKAN — Bu kanun tasarısı yeniden açık oylarınıza arz edilecektir. Müsaade ederseniz oylamayı kupaları gezdirmek suretiyle yapalım.

Muvafık mı efendim? («Muvafık» sesleri) Kupaları gezdiriniz.

2. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/144) (S. Sayısı : 124)

BAŞKAN — Tasarı üzerindeki müzakerelere geçen Birleşimde devam etmiş bulunmaktaydık. Bu Birleşimde tekrar devam edeceğiz. Komisyon ve Hükümet yerini alsın.

Sayın Kemal Doğan Sungur, zatıâliniz bu komisyonda yetkili misiniz?

KEMAL DOĞAN SUNGUR (Zonguldak) — Efendim, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Komisyonu sözcüsüyüm.

BAŞKAN — Sayın Hükümet? Yok.

Plân Komisyonu?.. Yok.

Komisyon ve ilgili Bakan bulunmadığı için tasarının müzakeresini geçiyoruz.

3. — Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/254) (S. Sayısı : 146) (1)

BAŞKAN — Bir önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Genel Gündeme girmiş bulunan 146 sıra sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılmasına dair 2.7.1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısının önemine binaen gündeme alınmasına ve gündemde bulunan bütün işlere tevfikan öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
Antalya
İhsan Ataöv

BAŞKAN — Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Lûtfen yetkili komisyon Başkanı veya üyeleri yerini alsınlar efendim.

Sayın Millî Eğitim Bakanı.

Bu hususta geçici komisyon tarafından düzenlenmiş bulunan raporu okutuyorum.

Siz Ataöv, komisyon olarak yetkili misiniz?

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Komisyon Başkanıyım.

BAŞKAN — Başkansınız, peki efendim. Tasarının öncelikle görüşülmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Komisyon raporunu okutuyorum.

(Geçici Komisyon raporu okundu).

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde söz istiyen var mı?

Buyurun Sayın Nuri Kodamanoğlu.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu tasarı esas itibariyle eğitim hizmetlerimizin gelşmesinden doğan bir ihtiyacı karşılamak amacını gütmektedir ve son derece faydalı bir hizmet getirecektir. Bu itibarla genellikle tasarının lehinde olduğumuzu ve C.H.P. si olarak memnuniyetle bu tasarıya müspet oy kullanacağımızı arz etmek isterim. Ancak bu tasarı vesilesiyle Sayın Millî Eğitim Bakanına birtakım tasarrufları üzerinde bâzı görüşlerimizi iletmek ve bundan böylesi için hizmetin selâmeti açısından birkaç istirhamlarda bulunmak istiyoruz.

Bilindiği gibi, son zamanlarda edebiyat fakülteleriyle Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesini bitirmiş yüzlerce öğretmen adayı Millî Eğitim Bakanlığına başvurmuş olmasına rağmen, hizmete alınamamaktadırlar. Bunlar kendi hesaplarına liseyi, üniversiteyi okumuş ve tuttukları saha icabı en elverişli hizmet addettikleri öğretmenliğe talibolmuş kimselerdir. Bu zevatın ehliyet bakımından böyle bir hizmete imkânlarımız içinde en ehil kimseler olduğundan şüphe edilemez. Ne var ki, zannederim Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün yanlış bir anlayış dolayısiyle öğretmen ihtiyacı yoktur bahanesiyle bunları tâyin etmemesi doğru olmıyan bir tutumdur. Bir defa hemen ifade etmek gerekir ki, öğretmen ihtiyacı vardır. Hesaplar yanlış yapılmaktadır. 30 saat üzerinden yapılan hesaplar bu vadide hizmetin bünyesini ve ciddiyetini gerektiği kadar titzlikle korumamaktan doğmuştur. Bilinmek lâzımdır ki, bugün Türkiye'de sınıf sayıları son derece çoktur. Ve bu derece kalabalık sınıflarda ders okutan öğretmenlerin yükü aslında ağırdır. Sınıfların boş kalması yerine öğretmenin, çok ağır da olsa, birtakım yük altında kalarak sınıfları doldurmasını temin etmek için bir tarihte haftalık ders saatleri 30 a çıkarılmıştı. Fakat kabul etmek lâzımdır ki bu çaresizliğin getirdiği öğretmen için tahammülü imkânsız ağır bir vecibedir. Gerçi bugün öğretmenlerimiz Personel Kanununun da artık Allaha havale edilmiş olmasından sonra geçim sıkıntılarını giderebilmek için 30 saat ders okutup birkaç lira daha geçim şartlarını ıslah edecek birtakım imkânların hatırına bu yüke katlanmaktadırlar. Fakat doğru olan yol hizmeti gerçekten seviyeli bir şekilde ifa edilebilir şartlar içerisinde tutmaktır. O iti-

(1) 146 S. Sayılı Basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

barla 30 saat üzerinden hizmet hesabı yaparak, birtakım öğretmenlere ihtiyacımız olmadığını zannetmek hatalı bir yoldur.

Hükümet biran evvel Personel Kanununu getirerek Türk öğretmeninin hayat şartlarını ıslah etmeli, bir yandan da yetişmiş insanları eğitim kadrolarına alarak hizmeti gereken seviyede ifa etmeye imkân vermelidir. Kaldı ki, bunun bir sosyal yönü vardır ki, gerçekten düşünülmeye değer sayın arkadaşlarım. Bugün Türkiye'de ancak plân döneminden sonra insan gücüne uygun bir eğitim plânlaması başlamıştır. Bunu da geçen devrede, üzülerek arz etmeliyizki, Adalet Partisi Hükümeti ihlâl etmiştir. Şimdiye kadar memleketin ihtiyacı olan sahalara eleman sevk ederek o sahalarda kâfi miktarda eleman yetiştirip bunları en faydalı olacakları hizmetlere hazırlamak hesabediliyordu. Fakat son zamanlarda lise giriş imtihanlarının bertaraf edilmesi ve sair sebepler dolayısiyle yine eğitimimiz bir başıboşluk rejimine girmiş bulunmaktadır. Bunun âkibeti yüzlerce gencin, üniversiteye girebilirim ümidiyle 11 yılını heba ettikten sonra sokaklara dökülmesi ve «Ya ölüm, ya okul» teraneleri içinde günlerce siyasi iktidarları zorlaması, bunun neticesinde sokakta kalmasınlar kaygusiyle her hangi bir hizmet sahasına bunları aktarıp Türkiye'nin ileride istihdam edemiyeceği seviyeden insanlar yetiştirilmesi olmuştur. Nitekim geçen devrelerden hatırlıyacaksınız, arkeoloji bölümüne 400 yeni öğrenci kaydedilmiştir. Önümüzdeki ilk yıllarda hizmete girecek olan bu 400 arkeoloji uzmanının Türkiye'nin ihtiyacını çok aştığı meydandadır. Böylesine dar eğitim imkânlarını bu derece israflı bir anlayış içerisinde kullanmak, kalkınmamız için basiretli bir tutum değildir. Biz insan gücü plânlamasının lüzumuna böylece kısaca işaret ettikten sonra asıl meselemize avdet etmek istiyoruz. Asıl meselemiz, daha önceki başıboşluğun bugüne getirdiği bir problemdir. O da; münevver işsizliği. Bugün elinde diploması, 15 yıllık öğretimden sonra bir hizmet alabilmek için devlet kapısında sıra bekliyen yüzlerce genç çocuğun inkisarı hayale uğramasına cevap bulmalı. Bunu gidermek mükellefiyetinde bulunuyoruz. O halde, bir yandan hesaplarımızı hizmetin gereken seviyede yapılmasına göre ayarlayıp bunları hizmete almalıyız. Öte yandan da insan gücü plânlamasını kalkınmamızı icabettirdiği ölçüler ve ciddiyet içerisinde yürütmeliyiz. Ümidederim ki, Sayın Millî Eğitim Bakanımız lûtfedip, bu kürsüden bu gençleri kısa zamanda hizmete alacaklarını vadedecekler, böylece hem ilgililer memnun olacaklar hem de bizler bir derdi dile getirmiş olmanın memnuniyetini duyacağız.

Sayın arkadaşlarım, Sayın Bakanın dikkatine sunmak istediğimiz ikinci nokta yeni açılmakta olan hizmet yerlerinin ihtiyaçlarla daha sıkı bir şekilde iş birliği halinde yapılmasını sağlamak noktasında toplanmaktadır. Bugün genellikle teknik öğretim müesseseleri son derece kalabalık nüfus merkezlerinde kurulmak ve oralardan daha az kesafetteki iskân noktalarına doğru gelişmemek gibi bir yanlış anlayışın içindedir.

Bugün Türkiye nüfusunun üçte ikisi 1 500 den az nüfus ihtiva eden iskân noktalarına dağılmış bulunmakadır. Eğer bu memleket kalkınacaksa bu, teknik öğretimle olacaktır. Hiç şüphesiz diğer eğitim sahalarının lüzumsuzluğunu söylemek istemiyorum, böyle münasebetsiz bir mütalâayı dermeyan etmiyeceğim bedihîdir. Fakat birinci derecede, teknik öğretime ihtiyaçımız olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu böyle olacaksa, teknik öğretimin kısa zamanda, milletimizin çoğunluğunun barındığı 1 500 den az nüfus kesafetini ihtiva eden iskân noktalarına doğru gelişme göstermesini istemek olacaktır. O halde sayın arkadaşlarım, süratle meslek okullarımızda, teknik öğretim kurumlarımızda daha küçük nüfus ünitelerine hizmet edebilecek bir strüktür ve politika değişikliğine yönelmemiz gerektiğini ifade etmek isterim. Bu dileğimizin Sayın Bakanımıza yardımcı olacağını umar, tasarının bütün öğretmenlerimize hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim. Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN — Başka söz istiyen, tümü üzerinde?... Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının ivedilikle görüşülmesi istenmektedir. İvedilikle görüşülmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvele, ilişik (1) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar eklenmiştir.

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 2 . 7 .1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı cetvele, ilişik (2) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar eklenmiştir.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz istiyenler?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye ve Millî Eğitim Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde, lehinde, aleyhinde söz istiyen?.. Buyurun Sayın Uğrasızoğlu.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Bendeniz de lehinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Mümkün değil.

M. FAHRİ UĞRASIZOĞLU (Uşak) — Muhterem Başkan muhterem arkadaşlarım; şimdi yüksek oylarınızla maddelerini kabul buyurduğunuz ortaöğretim kadrolarında değişikliği gerektiren kanun tasarısı şüphesiz ki, ortaöğretimde süratle gelişen hizmetleri karşılamak amacıyla getirilmiştir.

Yüksek malûmunuz olduğu veçhile, ilköğretim kollarından mezun olan öğrencilerimizin sayısı her yıl süratle artmaktadır. Bu artış sebebiyle mezun olan öğrencilerimizi orta dereceli okullara sevk etmek maksadiyle yeni okulların tesis edilmesi, yeni hizmetlerin açılması elbette lâzımdır. İşte bu kanun gelişen ortaöğretimle ilgili âmme hizmetlerine cevap verecek olan bir kanundur.

Bundan evvelki yıllarda hatırlıyacaksınız ki, ilkokullardan mezun olan öğrencileri orta dereceli okullara yerleştirmek amaciyle bütün vatandaşlarımızı ve çocuklarımızı sıkıntıya duçar eden ölçüsüz, hesapsız bir imtihan usulü ihdas edilmişti. Bu imtihan usulü sebebiyle, esasında akademik tahsil yapabilecek olan çocuklarımız orta dereceli okullara yani daha doğrusu ortaokullara ve oradan da liselere gidecek, sanat sahasında kabiliyetli olan çocuklarımız da sanat okullarına tefrik edilecekti. Prensip bu olmakla beraber vaz'edilen yanlış metotlar yüzünden geçen yıla kadar ehil olmıyan öğrencilerimizin aksine sanat okullarına sevk edilmesi gibi yanlış bir tutum içerisinde bir kısım çocuklarımız ve veliler sıkıntıya duçar olmuşlar, memleketimizin büyük ihtiyacı bulunan teknik eleman, fen elemanı yetiştirme amaciyle açılmış okullarımız aksine düşük kaliteli öğrencileri almak mecburiyetinde kalmıştır. Bu tutum çok şükür ki yeni Adalet Partisi Hükümetinin millî eğitim anlayışı ve tutumu sayesinde önlenmiş bulunmaktadır. Ve ümidederiz ki bu seneden itibaren Millî Eğitim Bakanlığı bütün orta dereceli okullarımızda ve meslek okullarımızda, teknik okullarımızda imtihan usulünü kaldırmak suretiyle mezun olan bütün ilkokul öğrencilerini orta dereceli okullara almak imkânını bulmuş olacaktır. Hükümeti bu isabetli tutumundan dolayı tebrik etmek vazifemizdir. Esasen hatırlıyacaksınız ki, ihdas edilmiş olan imtihan usulünün neticelerine rağmen, bütün çocuklar netice itibariyle muhtelif okullara yerleştirilmiştir. Fakat bunun gerek Bakanlık içindeki personel bakımından, gerekse okul idarelerinde bulunan personel bakımından hattâ veliler bakımından ne büyük sıkıntılar tevlidettiğini burada tekrar etmeye lüzum yoktur. Binaenaleyh, hatadan dönülmüş olmayı Adalet Partisi Hükümeti lehine bir iyi tutum olarak telâkki ediyoruz. Ve bu sebepten dolayı da memnuniyetimizi belirtmek istiyoruz. Yeni kabul buyurduğunuz kadrolar sebebiyle 1966 - 1967 ders yılında öğretime açılacak olan bütün orta dereceli okullarımızın memleketimize ve kendi çevrelerine hayırlı ve

uğurlu olmalarını temenni ederiz.

Teşekkür ederim.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Kodamanoğlu, size söz veremiyeceğim. Çünkü lehte bir kişiye, aleyhte bir kişiye söz vermem mümkün. Zatıâliniz biraz evvelki beyanınızda, bu kanunun lehinde oy kullanacağınızı beyan ettiniz. O bakımdan lehte söz vermem mümkün değil, özür dilerim.

Sayın Bakan, size de şu anda söz veremem. Ancak kanun tasarısının tümünü oya koyduktan sonra Yüce Heyete teşekkür mahiyetinde konuşabilirsiniz.

Aleyhte söz istiyen? Yok. Kanun tasarısını tümü itibariyle Yüce Heyetin oyuna sunuyorum, Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Çok kısa, teşekkür mahiyetinde olmak üzere konuşabilirsiniz, buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ORHAN DENGİZ (Uşak) — Çok muhterem arkadaşlar; bu Kadro Kanunu millî eğitimle olan bir sıkıntımızı giderecektir. Yeni öğretmenlerimizin asil öğretmen olarak tâyini mümkün olacak ve yeni okullar açarken de müdürlerini doğrudan doğruya müdür olarak tâyin etmek imkânı hâsıl olacaktır.

Sayın Kodamanoğlu arkadaşımın kanunun umumiyetle lehinde bulunduğunu ifade etmiş olmasına ve bir grupa da tercüman olarak ifade etmiş olmasına teşekkür ederim. Yalnız burada temas ettikleri birkaç noktaya, Sayın Başkanımızın müsamahasına güvenerek, çok kısa birkaç cümle ile cevap vermek isterim.

BAŞKAN — Sayın Bakan zatıâlinizden bilhassa ve önemle rica ederim; bu kanun tasarısının Yüce Heyet tarafından kabul edilmiş olmasından dolayı Bakan olarak teşekkür ediyorsunuz. Cevap mahiyetinde bir beyanda bulunursanız, son söz milletvekilinindir hükmüne göre, bir diğer arkadaşa daha söz vermek mecburiyetinde kalırım. Dolayısiyle şimdiye kadar teamülen vermiş olduğumuz bu sözü bir İçtüzük adeti haline getiririz. Rica edeyim; konuşmanız yalnız teşekkür mahiyetinde olsun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ORHAN DENGİZ (Devamla) — Peki Sayın Başkanım, buyurduğunuz noktaya riayet edeceğim. Daha önce söz almak isterdim, fakat muhterem arkadaşım bu konuya temas etmiş bulundukları için, ben de Sayın Başkanımın da ifadesine uyarak yalnız teşekkür etmekle iktifa edeceğim. Bu kanundan ötürü bütün Yüksek Meclise çok teşekkür ederim. Çok önemli bir kanundur. Önümüzdeki ders yılı çalışmalarımıza faydalı olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Memleket için hayırlı olması dileği ile gündemin diğer maddesine geçiyoruz.

4. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/146) (S. Sayısı : 122) (1)

BAŞKAN — Kanun tasarısının müzakeresine başlıyoruz. Lûtfen ilgili komisyon yerini alsın.

Sayın Bayar bu kanun tasarısının üzerinde yetkilisiniz, Bütçe ve Plân Komisyonu adına.

Kanun tasarısının öncelikle görüşülmesi teklif edilmiştir. Öncelikle görüşülmesi hususunu Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde Sayın Faik Kırbaşlı buyurunuz... Yok. Başka söz istiyen?...

TARIK ZİYA EKİNCİ (Diyarbakır) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ekinci.

TARIK ZİYA EKİNCİ (Diyarbakır) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri,

Huzurunuzda Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun değişik ikinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının müzakeresi yapılmaktadır.

Bu tasarı münasebetiyle adı geçen her iki milletlerarası malî kuruluş hakkında görüşlerimi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri;

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası, milletlerarası ticaretin ileri kapitalist devletler yararına reorga-

---

(1) 122 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

nizasyonu ile ilgili tedbirler cümlesinden olmak üzere kurulmuş iki malî kurumdur.

Bilindiği gibi 1929 yılında büyük kapitalist ülkelerde vahim neticeler tevlideden büyük bir iktisadi buhran zuhur etmiştir. Bu buhranı takibeden yıllarda kapitalist ekonominin periyodik buhranlardan kurtulması için bâzı tedbirlerin alınması zarureti ortaya çıkmıştır. Bu tedbirler cümlesinden olarak dış ticaretin büyük kapitalist devletler yararına reorganizasyonu ile ilgili düşünceler ortaya atılmıştır. İkinci Cihan Harbinden evvel düşünülen ve gerçekleştirilmesi için teorik çalışmaları yapılan bu tedbirler meyanında ilk çalışmalar 1941 yılında meşhur İngiliz iktisatçısı Keynes tarafından geliştirilerek bir plân dâhilinde ortaya konmuştur. Aynı yıllarda Keynes'e paralel olarak Amerikan iktisatçısı Withe'da bu konuda bir rapor hazırlamıştır. Bu her iki çalışmanın karşılaştırılması sonucu, Amerika Birleşik Devletleri ile İngiltere'nin müşterek malî ve iktisadi politikasının esasları tesbit edilmiştir. Daha sonra İkinci Dünya Harbinin bitimini takiben 1944 yılında bu prensiplerin ışığında toplanan Havana Konferansında Havana şartı kabul edilerek açıklanmıştır. Milletlerarası dış ticaretin reorganizasyonu ile ilgili bütün tedbirler bu Havana şartında prensipler halinde vaz'edilmiştir. Bunlar; koruyucu gümrük tarifelerini tahdideden GATT Anlaşması, ihracatı koruyucu para politikasını engelliyen, Milletlerarası Para Fonu Anlaşması ile sanayi kalkınmasını kontrol eden Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının kuruluşlarını öngören tedbirlerdir.

Görüşülmekte olan kanun tasarısının mevzuu olan Milletlerarası Para Fonunun başlıca iştigal mevzularından biri üye memleketlerin tediye muvazenesi güçlükleri için kısa vâdeli krediler temin etmektir. Memleketimiz 1947 tarihinden itibaren Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmıştır. Milletlerarası Para Fonuna göre fona üye olan devletler kendi ihraç mallarına prim vermek imkânlarından yoksun bırakılmaktadır. Ancak haber vermek suretiyle devalüasyon yapmak imkânı mevcuttur ki, bu da gerek itihalâtta gerekse Devlet borçlarının tediyesinde büyük zorluklar çıkarmaktadır. Ayrıca Milletlerarası Para Fonu Anlaşmasına göre üye devletler çift kur uygulıyamazlar. Örneğin dolâra göre değerini kaybeden fakat franka göre değerini muhafaza eden bir üye devletin parası dolâra göre ayarlandığı takdirde mutlaka franka göre de ayarlanması zorunludur.

Milletlerarası Para Fonunun kısa vâdeli tediye muvazenesi güçlüklerini gidermek için verdiği krediler, krediyi alan memleketin ekonomik yapısında, dış tediye muvazenesini tanzim edecek bir gelişme mevcut değilse ülkenin dış tediye muvazenesindeki açıklığın kapanmasına imkân vermez, hattâ bu açığın devamlı surette büyümesine, ülkenin iktisadi bir çıkmaz içinde kalmasında da müessir olur.

Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası ise kuruluşundaki esas gayesi harbte yıkılan memleketlerin imarı ile istihsal cihazlarının barış zamanındaki ihtiyaçlara göre değiştirilmesi olmasına rağmen bu banka kurulduğunun ilk yıllarında Fransa, Holânda ve Danimarka'ya imar maksadiyle 497 milyon dolâr vermiş ve bu tarihten sonra imar gayesiyle hiçbir ikrazda bulunmamıştır. Banka esas itibariyle milletlerarası dış ticaretin büyük kapitalist devletler yararına reorganizasyonu ve sanayi kalkınmasını kontrol görevlerini ifa etmiştir.

Banka genellikle resmî veya özel sektörce hazırlanan projelerin gerçekleştirilmesi için ikrazatta bulunmaktadır. Bu krediler bankanın desteklediği projelerin, döviz sarfını gerektiren ihtiyaçlarını karşılamak için verilmektedir.

Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının Statüsüne göre verilen kredilerin bağlı krediler olmaması iktiza eder. Yani bu kredilerin istendiği yerde kullanılmasının mümkün olması gerekir. Fakat tatbikat böyle değildir. Genellikle bankanın en büyük hissedarı ve banka yönetiminde en fazla oy sahibi olan devletler başkalarınca alınmış kredilerin kullanılmasında daima önceliğe sahibolmuşlardır. Meselâ 1958 yılında kullanılan 2 milyar 377 milyon 900 bin dolârlık kredinin 1 342 700 000 dolârı döviz sarfını gerektiren ihtiyaçları karşılamak için Amerika Birleşik Devletlerine intikal etmiştir. Yine 1959 yılında kullanılan 2 801 301 000 dolârın 1 486 500 000 dolârı aynı şekilde Amerika Birleşik Devletlerine intikal etmiştir. Görüldüğü gibi her iki yılda da genel kredinin yarısından fazlası Amerika Birleşik Devletlerinde kullanılmıştır.

Banka görünüşde geri kalmış ülkelerin kalkınmasında rol alan bir kuruluş gibi görünmekte ise de, haddizatında çalışma tarzı itibariyle gelişmiş büyük kapitalist devletlerin sermaye ihracı yoliyle mamul mallarını satma imkanını sağlıyan ve bu büyük kapitalist devletler için ihracatı artırıcı ve tanzim edici bir rol oynamaktadır. Ayrıca Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası büyük kapitalist ülkelerin özel şahısların ve teşekküllerin yapacağı ikrazatı ve yatırımlarını tekeffül etmek maksadiyle milletlerarası malî sermayenin tam bir emniyet içinde rahatlıkla her türlü faaliyetine imkân hazırlamaktadır.

Banka gerek tekeffül ettiği projeler için ve gerekse milletlerarası özel sermayenin yatırım imkânları için daima ilgili devletin kefaletini almaktadır.

Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası kredi talebedilen projeleri, memleketin genel kalkınmasına etkisi, projenin gerçekleştirilmesindeki iç finansman imkânları ve projenin sağlamlığı yönünden tetkik ederek karar vermekte ancak beğendiği projelere kredi vermektedir.

Bu temel ilkeleri icabı kredi istiyen ülkelerin ekonomik bünyesi, kalkınma plânları ve malî kaynakları üzerinde her bakımdan kendisini söz sahibi saymaktadır. Çok defa kredi talebeden ülkenin parasının kıymetine, siyasi rejimine ve iç işlerine müdahale edecek kadar ileri gitmektedir. Nitekim Assuan barajı için hazırlanan proje Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasınca şayanı kabul görülerek kredi vermenin şartları müzakere edilmistir. Hatta bu projenin finansmanında banka ile birlikte, A. B. D. ve Almanya gibi büyük kapitalist devletler de ikrazatta bulunacaklarını açıklamışlardır. Fakat henüz iş müzakere safhasında iken, banka statüsünün verdiği yetkiye dayanılarak projenin iç finansman kaynaklarının yeterli olup olmadığını araştırmak ve bunların rasyonel bir şekilde kullanılmasına yardımcı olmak bahanesiyle, Mısır'ın malî kaynaklarını ve Devlet bütçesi de dâhil olmak üzere, uygulanacak projenin gerçekleştirilmesi işinin kontrol şartı öne sürülmüştür. Mısır Hükümeti bu talepleri kendi bağımsızlığı ile bağdaşır görmediği için teklifleri reddetmiştir.

Yine 1966 Mart ayında Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasından bir heyetçe Hindistan'da yaptırılan tetkikler sonunda arz edilen projelere gerekli kredilerin verilmesi için Hindistan Hükümetine bir devalüasyon yapması tavsiye edilmiştir. Hint Hükümetinin mukavemetine rağmen banka devalüasyon teklifinde ısrar etmiş ve neticede Hindistan Hükümeti bu isteğe boyun eğmek zorunda kalarak mecburi devalüasyona gitmiştir.

Geçen yıl, Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası Türkiye için de bir rapor hazırlatmıştır. Bu raporla ülkemizde boraks ve bakır madenleriyle, petro kimya ve metalürji sanayilerinde başarılı sonuçlar almak için yeterli sermayenin ve teknik elemanlarımızın bulunmadığı gerekçesiyle bu sahalarda yabancı sermayenin yatırım yapmasına imkân sağlanması tavsiye edilmiştir.

Fakat ülkücü Türk plâncıları bu tavsiyeleri reddetmişlerdir.

Hindistan ve Türkiye'ye yapılan bu tavsiyelerin benzerleri, bankayla ilişkisi olan bütün az gelişmiş ülkelere yapılmıştır. Bu tavsiyeler genellikle, yapılacak sanayi yatırımlarının yabancı sermayece yapılması, yabancı özel sermaye için, iç piyasada güven sağlanması ve satılamıyan mamul malların Devletçe satınalınması gibi, bu ülkelerin ekonomik ve politik bağımsızlığı ile bağdaşmıyan bir muhteva taşımaktadırlar.

Bu örneklerin açıkca gösterdiği gibi, Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası ile yapılacak anlaşmalarla bu bankadan sağlanacak krediler her zaman tehalükle aranılacak krediler değildir. Sunulacak projeler için verilecek kredilerle birlikte teklif edilen şartlara son derece dikkatli olmak ve bağımsızlığımıza halel getirecek her türlü teklifin karşısına çıkmasını bilmek lâzımdır.

Banka kalkınma ikrazlarını genellikle elektrik enerjisi ile ulaştırma işlerini desteklemek için kullanmaktadır. 1947 den bu yana bankaca yapılan ikrazların topu göz önüne alındığında bunların 2/3 nin yalnız elektrik ve ulaştırma işleriyle ilgili projelere ayrıldığı görülür.

Halbuki az gelişmiş ülkelerin kalkınması ancak ciddî ve plânlı bir şekilde gerçekleştirilecek bir sanayileşmeye bağlıdır.

Sanayileşmeyi gerçekleştirecek projelerin bankaca iltifat görmemesi, üzerinde önemle durulacak bir husustur. Az gelişmiş ülkelerin sanayileşme gayretlerine karşı çıkmak, bu ülkelerin daima sanayi mamullerine muhtaç bir pazar ve ham madde ihraceden bir geri ülke olarak kalmalarına sebebolmaktadır. Bu da bankanın esas gayesi olan sermaye ihraceden ileri kapitalist ülkelerin mamul maddelerinin satışını sağlamak ve bunlara pazar bulmak prensibine uygun düşmektedir.

1964 Cenevre konferansında ortaya konduğu gibi, milletlerarası ticari münasebetlerde ticaret hadleri daima az gelişmiş ülkelerin aleyhine işlemektedir. Son 10 yıl içinde ham madde ihraç fiyatlarında devamlı bir düşme olduğu halde sanayi mamullerinin ihraç fiyatlarında ise devamlı bir artış müşahade edilmektedir. Bir örnek olmak üzere son 10 yıl içinde Türkiye'nin ihracettiği ham madde fiyatlarında ortalama % 10 bir azalma olduğu halde, Türkiye'nin ithal ettiği mamul sanayi maddelerinin fiyatlarında % 13 oranında bir artış olduğunu gösterebiliriz. Böylece, dış ticaret hadlerinin Türkiye'nin aleyhine işlemesi sebebiyle 10 yıl içinde dış ticaret dengemizde % 23 oranında fiilî bir açık ortaya çıkmıştır.

Türkiye'nin yalnız ham madde ihraceden bir pazar olmaktan kurtulması, sanayileşmesine bağlı olduğundan bunun gerçekleşmesine yardımcı olmak ise, Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının kuruluştaki gaye ve prensiplerine aykırı düşmektedir.

Ayrıca sanayileşmenin gerçekleşmesi geri kaldıkça, dış ticaret hadlerinin aleyhimize işlemesiyle birlikte diğer yardımcı faktörlerin de etkisiyle Türkiye'nin dış tediye muvazenesinde daima açık olacaktır ve bu açıkları kapamak için de daima Milletlerarası Para fonundan alınacak kısa vâdeli kredilere muhtaç kalacağız. Bu fasit daire içinde para fonundan alınacak krediler hiçbir zaman dış tediye muvazenemizi düzeltici, kesin ve nihai neticeyi vermiyecektir. Böylece ülkemiz daima dış tediye açığı olan ve bu açığı kapamak için borç almaya muhtaç günlük palyatif tedbirlerle idamei hayat eden az gelişmiş bir ülke olmaktan kurtulamıyacaktır.

Bu sebeplerle ülkemizin bugünkü sosyal ve ekonomik şartları içinde gerek Milletlerarası Para Fonu ve gerekse Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasiyle olan ilişkilerimiz bizi ekonomik bakımdan bağlı ve az gelişmiş bir ülke halinde tutmaktan öteye olumlu hiçbir sonuç sağlamıyacaktır.

Bu her iki milletlerarası malî kurumun kalkınmamıza yararlı olması ve bunlarla olan ilişkilerimizin kendi millî menfaatlerimiz açısından olumlu sonuçlar vermesi için mutlaka bugünkü ekonomik sistemde ve ileri bir ekonomik sisteme geçmeyi köstekliyen sosyal münasebetlerimizde köklü dönüşümlerin yapılması şarttır. Ham madde ihraceden geri bir ülke olmaktan kurtularak sanayileşmiş ileri bir ülke olmanın olanakları ancak milletlerarası malî sermayenin zararlı olan etkilerinden kurtularak köklü bir toprak reformu yapmak ve plânlı bir şekilde sanayileşmekle sağlanabilir.

Bu sebeplerle bir yandan Anayasamızın öngördüğü köklü dönüşümleri yaparak içte gerekli ortamı hazırlarken diğer yandan da milletlerarası malî sermayenin sanayileşmemizi köstekleyici etkisinden kurtulmanın tedbirlerini almak gerekir.

Bugün gerek Milletlerarası Para Fonu ve gerekse Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının statülerinde az gelişmiş ülkelerin aleyhine işliyen ağır şartların mevcudolduğu vâkıası gün geçtikçe daha açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu sebeple az gelişmiş ülkeler bu her iki kurumun statülerinde mevcut ve kendi aleyhlerine olan şartları düzeltmek için devamlı bir mücadele içindedirler. Henüz sanayileşmemiş ve az gelişmiş bir ülke olmamız hasabiyle bizim de bu mücadelelere katılmamız ve gerek Milletlerarası Para Fonu ve gerekse Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının guvernörler toplantısında az gelişmiş ülkelerin sanayileşmesine engel olan statü maddelerini kaldırarak bu statüleri geri kalmış ülkelerin sanayileşmesine müsait bir tarzda değiştirmek için var gücümüzle çalışmamız lâzımdır.

Ancak bu ağır şartlar düzeltildiği ve sanayileşmemizi köstekliyen iç ve dış engeller kalktığı takdirde gerek Milletlerarası Para Fonu ve gerekse Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası, ileri memleketler için olduğu gibi, bizim için de yararlı olabilir.

Bugünkü şartlar içinde, sözü geçen bu her iki milletlerarası malî kurumla olan ilişkileri-

miz, kalkınmamızı ve sanayileşmemizi engelliyerek, bağımsızlığımızı da ihlâl edici sonuçlar doğurduğundan, bu kurumlarla olan ilişkilerimizi düzenliyen kanunların ve bunları değiştiren tasarıların aleyhindeyiz. Bu sebeple görüşülmekte olan tasarının aleyhinde oy kullanacağımızı arz eder, Yüce Meclisi saygıyla selâmlarım.

BAŞKAN — Kanun tasarısının tümü üzerinde başka konuşacak?... Yok.

Maddelere geçilmesi hususunu Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Maddeler geçilmesi kabul edilmiştir.

İvedilikle görüşülme teklifi vardır. İvedilikle görüşülmesi teklifini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir. İvedilikle görüşülecektir.

Maddeleri okutuyorum.

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair 5016 sayılı Kanunun 7335 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına yapılması gereken ödemeler, gelecek yıllar bütçelerine konulacak tahsisatlardan mahsubedilmek üzere, avans olarak icra olunabilir. Ancak bu avansların yekûnu 1 Temmuz 1944 tarihinde mer'i sıklet ve sâfiyetteki 223 000 000 Amerika Birleşik Devletleri dolârı karşılığını geçemez.»

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz istiyen var mı?.. Yok. 1 nci maddeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen var mı?... Yok. 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen var mı?.. Yok. 3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Kanun, tümü itibariyle açık oylamaya tabidir. Müsaade buyurursanız oy kupası gezdirilmek suretiyle bu açık oyalamayı yapalım. («Evet, evet» sesleri.)

Arkadaşlar, açık oylamaya sunulan tasarıya oyunu kullanmıyan arkadaşlar oylarını lûtfen kullansınlar.

Gündemin 3 ncü sırasında bulunan kanun tasarısının müzakeresine geçiyoruz.

5. — 4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/131) (S. Sayısı : 91) (1)

BAŞKAN — Komisyon yerini alsın. Sayın Bilgehan Hükümet adına zatıâliniz, Sayın Köksal, Geçici Komisyon adına yetkilisiniz.

Tümü üzerinde söz istiyen, var mı?

Sayın Faik Kırbaşlı?.. Yok.

Kanun tasarısının öncelikle görüşülmesi teklif edilmektedir. Öncelikle görüşülmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Öncelikle görüşülmesi hususu kabul edilmiştir.

Başka söz istiyen yok.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

İvedilik teklifi de vardır. İvedilik teklifini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... İvedilikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Maddeyi okutuyorum.

---

(1) 91 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 4947 sayılı Kanunun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 5. — Bankanın sermayesi her biri 100 lira kıymetinde 10 000 000 hisseye ayrılmış olarak 1 000 000 000 liradır.»

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz istiyen?.. Yok.

1 nci maddeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Söz istiyen?.. Yok.

2 nci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Söz istiyen?.. Yok.

3 ncü maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Kanun tasarısı tümü itibariyle açık oylamaya tâbidir. Müsaade edersenız açık oylamayı yine kupa gezdirmek suretiyle icra edelim. Muvafık mı efendim?.. («Muvafık» sesleri)

Kupayı gezdiriniz.

Kabulü halinde memleket için hayırlı olsun.

6. — Çalışma Bakanlığının kuruluşu ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/123) (S. Sayısı : 106) (1)

BAŞKAN — Bu kanun tasarısı ile ilgili olarak verilmiş bulunan önergeleri okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Gündemin ikinci defa görüşülecek işler bölümünün (B) fıkrası 4 ncü sırasında kayıtlı «Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının ehemmiyetine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini saygı ile arz ve teklif ederim.

Çalışma Bakanı
Ali Naili Erdem

Yüksek Başkanlığa

Bugünkü gündemin birinci görüşülmesi yapılacak işler arasında 4 ncü sırada bulunan «Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki» kanun tasarısının ehemmiyetine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
İstanbul
Kaya Özdemir

BAŞKAN — Her iki önergede mündemiç bu tasarının öncelikle görüşülmesi hususunu Yüce Heyetin oylarına sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Öncelikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde Sayın Enver Turgut söz istemiştir. Kendilerine söz veriyorum.

ENVER TURGUT (İzmir) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Çalışma Bakanlığının kuruluşu ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun tadilinin tümü üzerinde söz almış bulunuyorum. Tadil teklifi, dış ülkelerde çalışan Türk işçilerinin bulunduğu yerlerde birer işçi ataşesinin görevlendirilmesini öngörmektedir.

Yüksek Meclisin kabulü halinde ihdas edilecek çalışma müşavir ve ataşeliklerinde uzman adiyle birer işçi sendikacının da vazifelendirilmesi bir zarurettir. Takdir buyurulacağı veçhile, işçilerimizin dertlerini, en iyi şekilde yetişmiş sendikacı işçiler bilirler. Bu bakımdan meslekten olmıyan başka branştaki kariyer sahipleri çalışma müşavir ve ataşelikleri emrinde bilfiil işçilikten yetişmiş, dış ülkelerde milletimizi ve işçi camiasını ehliyet ve liyakatle temsil edebilecek uzman işçi sendikacıların istihdamı, çalışma müşa-

(1) 106 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

vir ve ataşeliklerinin fonksiyonlarını ifa etmekte sayısız faydalar sağlıyacaktır.

Çalışma Komisyonunda bu kanun tadilinin görüşülmesi sırasında konu üzerinde çok durulmuştur. Maliye ve Çalışma bakanlıkları temsilcileri Çalışma Komisyonunda teklifin müzakeresi esnasında 657 sayılı Devlet Personel Kanunu kapsamına girmesi dolayısiyle işçilerden, böyle bir pozisyona memur olarak tâyinin yapılamıyacağını ileri sürmüşlerdir. Malûmlarınız olduğu veçhile Devletin tüm hizmetlerini görenlerin hepsi kadro maaşlı memurlar değildir. Devlet hizmetlerinde mukaveleli, ücretli veya yevmiyeli olup uzman ve teknisyen sıfatı ile çalıştırılanlar da vardır.

Çalışma müşavir ve ataşelikleri emrinde ihdasını zaruri gördüğüm işçi sendikacıların kadro maaşlı memur hüviyeti dışında ücret veya yevmiye ile uzman sıfatı altında teknisyen olarak çalıştırılmaları pekâlâ mümkündür. Bu mâruzatımızı Yüksek Heyetinizin gereken ehemmiyette değerlendireceğinden ve istihdam şekline bir hal tarzı bulacağından eminiz. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Ecevit buyurun.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; önce Sayın Çalışma Bakanına bu tasarıyı getirdiği için teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Gerçekten yurt dışındaki işçilerimizin sayısının gitgide ve süratle artması karşısında yeterli bir yurt dışı örgüt kurulması zamanı gelmiş ve geçmektedir. Şimdiye kadar bu ihtiyaç diğer bâzı bakanlıkların, özellikle Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarının ödünç olarak verdiği kadrolardan yararlanmak suretiyle bir ölçüde karşılanabiliyordu. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde doğrudan doğruya Çalışma Bakanlığına bağlı olacak kimseler yeteri sayıda bu yabancı memleketlerde görevlendirilebilecektir. Aslında Çalışma Bakanlığının Kuruluş Kanununda yapılması gerekli değişiklikler bir dış örgüt kurulması ile ilgili değişikliklerden ibaret değildir. Özellikle toplu sözleşme düzenine geçildiğinden itibaren Çalışma Bakanlığının görevleri artmıştır. Hele yeni iş kanun tasarısı da ve yeni Deniz - İş kanun tasarısı da yürürlüğe girince bu yükler daha da artacaktır. Onun için 3 ncü Karma Hükümet zamanında hazırlanan bir kuruluş kanunu değişiklik tasarısı yalnız bir yurt dışı örgüt kurulmasını öngörmüyordu, aynı zamanda Bakanlığın yurt içi örgütünde de gerekli değişiklikleri öngörüyordu. 3 ncü Karma Hükümet çekildiği sırada bu tasarı bütün bakanlıklardan geçmiş ve Personel Dairesince incelenmekteydi.

Öğrendiğimize göre sonradan Personel Daresi, nasıl olsa kadro kanunları çıkacak, bu kadro kanunları çıkınca Çalışma Bakanlığının yurt içi örgüt meseleleri, kadro meseleleri de kendiliğinden hallolacak, onun için Çalışma Bakanlığının yurt içi örgütü ile ilgili bir tasarının sevk edilmesi doğru değildir yolunda telkinde bulunmuş ve Bakanlık da şüphesiz iyi niyetle bu telkine uymuştur. Fakat şimdi Hükümet adına yapılan açıklamalardan öğreniyoruz ki, kadro kanunlarının Meclise sevk edilmesi çok ileri tarihlere kalmış bulunmaktadır. Hattâ bunlardan büsbütün vazgeçilmesi ihtimali bile ortada vardır. Onun için bu durum karşısında benim Sayın Bakandan ricam, Çalışma Bakanlığının iç bünyesiyle ilgili, yurt içi örgütüyle ilgili değişiklikleri de ihtiva edecek bir kanun tasarısını buna ek olarak süratle Meclise sevk etmeleridir. Kanunun maddeleriyle ilgili bâzı düşüncelerim ve önergelerim olacaktır. Bunları maddelerin görüşülmesi sırasında takdirlerinize sunacağım. Bu arada özellikle iki konuyu şimdiden belirtmek isterim. Birincisi; benden önce konuşan Sayın Turgut arkadaşımın da belirttiği gibi, işçilerin sorunları ile ilgilenmek üzere kurulacak yurt dışı örgütte hiç değilse bir ölçüde tecrübeli sendikacılara da yer verilmesi çok faydalı olacaktır. Çünkü kimse işçilerin meselelerinden tecrübeli sendikacılar kadar anlıyamaz. Kaldı ki, bizim yurt dışındaki işçilerimizin haklarının yeteri kadar korunamamasının başlıca sebebi işçilerimizin bulundukları ülkelerdeki sendikalarla ilişkilerini gereği gibi düzenliyememeleri, gereği ölçüde bir bağ kuramamalarıdır. Onun için Çalışma Bakanlığına bağlı olarak yurt dışında kurulacak örgütlerde belirli bir oranda sendikacılara, ama yabancı dil bilen, gideceği memleketin dilini bilen sendikacılara da yer verilirse kendilerinin işçilerimize çok yararlı olacakları kanısındayım. Kanun tasarısında bunu sağlıyacak, buna imkân verecek bir değişiklik de yapılmalıdır kanısındayım.

Ayrıca gönderilmesine başlanmış olan din adamları üzerinde de durmak isterim. Kanun tasarısının gerekçesinde, yurt dışındaki işçileri-

mizin çeşitli sorunları ve meseleleri arasında dinsel meseleleri ile ilgilenmek görevi de kurulacak olan çalışma ataşelik ve müşavirliklerinde görülmektedir, onlara düşeceği belirtilmektedir. Bu takdirde yurt dışına işçilerimiz için gönderilmeye başlamış bulunan din adamlarının mutlâka Çalışma Bakanlığına bağlı olacak çalışma ataşelikleri ve müşavirlikleri emrinde çalışmaları gerekir. Aksi halde büyük yetki sürtüşmeleri, çekişmeleri olacağı korkusundayım. Bu konudaki bir önergemi de ilgili madde görüşülürken arz edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Erik, buyurunuz efendim.

ŞABAN ERİK (Malatya) — Değerli arkadaşlarım; ben bir İşçi Partili olarak çalışma çağına giren bütün insanlarımızın emeklerini kendi toprakları üzerinde çıkarılmalarını isterim. Ancak bu düzende bu mümkün değildir. Onun için istense de, istenmese de bugün birçok işçimiz Avrupa ve çeşitli memleketlerde ekmek kapıları bulmak için gitmişlerdir. Ve gerçektir ki, orada çalışan işçilerimizin çeşitli meseleleri vardır. Meselâ gittikleri yerlerde bugün işsiz olarak gezen arkadaşlarımız vardır, insanlarımızı vardır. Yabancı işçilerin üzerinde mânevi baskılar yapılmaktadır. Ben Almanya'ya son defa bir vesile ile gittim, orada dikkatle izledim işçilerimizin çalışmalarını. Meselâ bizim işçilerimize çok kere Alman işçileri, «Buradan gidiniz, kendi memleketinize dönünüz» diye baskılar yapmaktadırlar. Ailelerini çalıştıkları memleketlere getirmek istiyen işçilerimiz genellikle ev bulmakta büyük güçlükler çekmektedirler. Daha iyi bir işe geçmek istiyen oradaki işçi arkadaşlarımıza aracılık eden birtakım açıkgözler türemiş ve bu insanlar işçilerin elinden büyük paralar koparmaktadırlar, daha iyi bir işe geçirmek için bunları. Sonra haklarını arayan işçilerimize karşı oranın patronları, «sizi memleketinize geri göndeririz» diye baskılar yapmaktadırlar. Bunları belirtmekten kastım, bu kanun tasarısı çok yerinde düşünülmüştür. Hakikaten kanun tasarısında belirtilen tedbirlerin alınması, orada çalışan işçilerimize büyük faydalar sağlıyacaktır. Bu bakımdan ben de Sayın Çalışma Bakanına, benden evvelki arkadaşımın yaptığı gibi, teşekkür ederim. Ancak bir dilekte daha bulunmak isterim; kanunlar çok kere çıkar ve kanun olarak kalır. Oysa kanun hayatın içerisinde işlemeli. Çalışma Bakanından ve Bakanlık yetkililerinden, kanun çıktıktan sonra bunun bütün niyetleri taşur şeklinde orada işler hale getirilmesinin teminini de saygı ile rica edeceğim. Kanunun lehinde olduğumu tekrar belirtirim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Türkay, buyurun efendim.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri;

Bir memleketin dış politikasında yer alan en mühim unsurlardan biri de sosyal meselelerdir.

Bir memleketin sosyal politikası belli ve müessir olmadıkça, o memleketin iktisadi ve içtimai düzeninde bir düzensizlik var demektir.

Bilhassa Batı memleketlerinde, elçilikler, konsolosluklar ve ataşelikler, içinde bulunduğumuz 20 nci asırda bu konuya son derece ehemmiyet vermektedirler.

Avrupa memleketlerinde 250 bine yakın işçi çalıştıran memleketimizin sosyal politikamıza son derece ehemmiyet vermek mecburiyetinde olduğunu da takdir edersiniz.

İşte bu düşünce iledir ki, görüşülmekte olan kanunla bâzı Avrupa memleketlerinde ataşelikler ihdas etmek, bu ataşelikler vasıtasiyle, sosyal sahadaki propagandamızı yapmak ve bu memleketlerde bulunan işçilerimizin iktisadi ve sosyal ihtiyaçlarını gidermek amacına mâtûf olması gerek. Bugün memleketimizde, İngiltere, Almanya, israil ve Amerika işçilerinin olmamasına rağmen, yukardaki devletlerin memleketimizde işçi ataşelikleri vardır.

Bunlar devamlı olarak, Türk işçi sendikaları, işverenler ve işçilerimizle yakından ilgilenmektedirler.

Bu da gösteriyor ki, Batı memleketleri bu konuya fazlaca ehemmiyet vermektedirler.

Bizde de bu kanunla bu yola gidilmek istendiğini memnuniyetle görmekteyiz. Bu hususta Hükümete teşekkür ederim, ancak;

Kanun bu haliyle çıktığı takdirde, beklenilen faydayı görebileceğimiz kanısında değilim. Kurulacak ataşeliklerde mutlaka bir tecrübeli, ihtisas

sahibi sendikacının veya işçinin görev alması şarttır.

Çünkü; uzun yıllar tatbikatın içinde bulunmuş, ekonomik ve sosyal meseleleri bilen, işçinin psikolojik ve haleti ruhiyesinden anlıyan bir teknik kimsenin sağlıyacağı faydalar müspet olur.

Denilebilir ki, yüksek tahsil sahibi olmamaları, sendikacıların ve işçilerin ataşeliklerde vazife almalarına mânidir. Buna benzer birtakım örnekler verebiliriz.

Meselâ Anayasamıza göre Kontenjan senatörlerinin bir kısmından ve 440 sayılı Kanuna göre, İktisadi Devlet Teşekkülleri yönetim kurullarında vazife alacak sendika temsilcilerinden tahsil durumu aranmamaktadır.

Bu itibarla sendikacılar ve işçiler maddede yer alan uzmanlar arasında pekâlâ mutalâa edilebilir.

Tâvin kevfiyeti de Çalışma Bakanlığına aid olduğuna göre, bu sahada yetişmiş, ihtısas görmüş, birtakım seminerlerden geçmiş ve sendikacılık kolejinden mezun olmuş ehliyetli kimseleri tercih edeceği muhakkaktır. Bu görüşün ışığı altında maddeye bir fıkra ilâve edilmesi hakkındaki takririmi, Sayın Başkanlığa vermiş bulunuyorum.

Oylarınızın bu istikamette kullanılmasını rica ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Kodamanoğlu buyurun efendim.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bendeniz de daha önce konuşan arkadaşlarım gibi bu tasarının faydasını uzun uzun arz etmiyeceğim. Hayırlı bir hizmet getirecektir. Ancak tümü üzerinde şu noktayı dikkatinize sunmak isterim. İşçilerimizin ihtiyaçlarına cevap vermek üzere bir dış teşkilât kurulmaktadır. Bu teşkilâtın mâhiyetini tâyin bakımından tasarı birtakım tezatlara sahne olmaktadır. Şimdi ya bu teşkilât bir uzmanlar heyetinden kurulu organizma olur, böylece işçilerin ihtiyaçlarını doğrudan doğruya kendisi karşılamaya çalışır, bu anlayış üzere bir teşkilâtlanma yapılır, ya bu teşkilât, işçilerimizin ihtiyaçlarını doğrudan doğruya karşılamaz, bu maksatla birtakım uzmanlar, hekim gibi, avukat gibi mahallinden tedarik eder. çalıştırır fakat teşkilât, esas itibariyle bu uzmanları çalıştıran idare eden ve bulunduğu memleketin ilgili mercileri ile münasebetleri en iyi şekilde tanzim eden bir yönetici kadro olur. Ya bu anlayışı hâkim olmalıdır veya birinci arz ettiğim anlayış hâkim olmalıdır. Bunun ikisine de yer veren bir komprime halinde görüyorum tasarıyı. Bence bu tezat maddeler görüşülürken giderilmelidir. Maddelerle ilgili mâruzatımı sırası geldiğinde arz edeceğim, tasarının hayırlı olmasını dilerim.

BAŞKAN — Sayın Yılanlıoğlu.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Sonra konuşacağım.

BAŞKAN — Sayın Akdoğan.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Ağrı) — Sayın arkadaşlarım, huzurlarınızda, bu tasarıyı getirdiklerinden ötürü Sayın Bakana teşekkürlerimi arz etmeyi bir borç bilirim.

Muhterem arkadaşlarım; yabancı memleketlerde bulunan, sayıları birkaç yüz bini bulan Türk işçilerinin yakından dertlerini dinlemek ve onlarla yakından alâkadar olmak konsolosluklarımızı yalnız bu hizmet için görevlendirsek yine kâfi değildir. Bu bakımdan sorumlu, bu yüklü vazifeyi yapacak esaslı bir teşkilâta ihtiyaç vardır.

Yabancı memleketlerde çalışan Türk işçilerinin, sayıları az da olsa, işçilerimizin dertleriyle ilgilenen bugün için yalnız başlarında bulunan tercümanlardır. Mâlûmunuz üzere, işçinin çalışma yerlerinde ve kaldıkları pansiyonlardaki ihtiyaç hizmetlerinin yapılması yönünden çok mühimdir. Bu bakımdan bendeniz müstakillen birçok uzmanlardan müteşekkil bir kurul kurulmasına taraftarım. Bugün tasavvur buyurun, yabancı bir memlekete işçi gönderiyoruz. Evvelâ Türk işçileri katiyyen dil bilmemekteler. Gittikleri yerde bir sene dâhi kalsalar tam manâsiyle dertlerini, çalıştıkları yerin iş müdüründen tutun da, sendikalara varıncaya kadar anlatacak bir uzmana ihtiyaçları vardır. Hastalanır, doktora gider, işaretten başka bir şey bilmez. Takdir buyurursunuz ki, konsoloslukta bulunan bir memur arkadaş işçilerinizin yattıkları pansiyonlardaki işçiler ile mi alâkadar olsun, yoksa, işçileri doktora mı götürsün. Bir iş kazası ile karşılaşırsa, hattâ hattâ bunu biraz daha ileri götürürsek, bir münakaşa yaptığı zaman haklı dâhi olsa, maa-

lesef işçilerimiz yabancı memleketlerde haksız çıkmaktadırlar. Gazete sütünlarında okuyoruz; Türk işçileri hapishane köşelerinde yatmaktadırlar. Bunlar tamamen haklı olsalar dâhi maalesef dil bilmediklerinden ötürü haksız çıkmaktadırlar. İşçi gruplarından aşağı - yukarı bin işçiye bir tane tercüman düşmektedir. Almanya'da. Bu tercüman arkadaş, tasavvur buyurun, binleri aşan işçilerimizin dertleriyle nasıl alâkadar olur? Sonra bu işçilerimiz para larında dâhi maalesef hesaplarını, kitaplarını bilememekte, olur olmaz şekilde yabancı işverenlere kafa tutmaktadırlar. Benim nâçizane görüşüm şu konsolosluklarda müstakillen dil bilir, hukukçu, idareci ve sendikacı olmak üzere bir teşkilât kurulması elzemdir, zaruridir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Kabadayı, buyurunuz.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, bugün Avrupa'da; İspanya, İtalya, Yunanistan'dan sonra dördüncü olarak en çok işçisi bulunduran memleketiz ve Avrupa'da yabancı işçi olarak Türk işçileri umum çalıştırılan işçilerin yüzde 14 ünü teşkil etmektedir. Resmî rakamlar ne derse desin, sadece Almanya'da çalışan Türk işçilerinin miktarı 200 bini geçmiştir. Ben 1964 te Almanya'ya gittiğim zaman Münih'te yer yer işçilerin toplandığı lokalde işçilerimizle konuşmuştum. Âdeta işçilerimizin hepsini o diyarı gurbette haklarının aranmamasından, çalıştığı müesseselerde hak ve münasebetlerini teminde bir örgüt, ciddî bir teşkilât bulunmadığı için gözlerini dolu dolu, bir nevi yetim, öksüz manzarası içinde görmüşümdür. O güne nazaran aradan üç yıl daha geçtiğine göre, Avrupa'daki Türk işçi gövdesi çok genişlemiş, buna mukabil oradaki Türk işçilerinin hak ve hukukunu takibeden, arayan örgüt, teşkilât, bunu taşıyan ayaktır, çok zayıf kalmıştır. Böylece demek istiyorum ki, işçi haklarımızı koruyacak ve münasebetlerini kuracak böyle hayırlı bir kanunu, teşkilâtı getirmekte çok geç kalmış olduk. Bu kanunun getirilmesinden dolayı alâkalılara çok teşekkür ederim. Ve duyduğum sevinç de çok büyüktür. Zaman zaman gazetelere akseden Avrupa'daki işçilerimizin durumundan dolayı işçilerimizin vaziyetinden dolayı üzüntü duymaktayım. Âdeta Türk işçileri, bakanı olmadığı için, Türk işçisi orada - özür dileyeceğim - bir serf muamelesi görmektedir. Hep beraber gazetelere akseden durumu görmüşüzdür ve çoğu da kaçak gittiği için kaçak götüren müesseseler tarafından istismar edilmekte, insan haysiyet ve şerefi ile ilgili bulunmıyan en kötü işlerde çalıştırılmaktadır. Bu, millî haysiyetimiz için de çok üzücü olmaktadır. İşçilerimizin orada yandığı bir mevzu da, kim ne derse desin, ben hariciyecileri pek seven insan değilim, varsa kusuruma bakmasınlar, çünkü ne zaman, nerede hariciyeci adı açılmışsa dışarıya gidip gelen en küçük kademeden, en büyük kademeye kadar hariciyecilerimizden, ben de dâhil, memnun olanı görmedim. Yani yumurtadan çıkar fakat kabuğunu beğenmez bir civciv edasiyle mağrur insanlardır. Bunlar bu toprakların ve Anadolu'nun dertlerine yabancı kalan insanlardır. Bizlere dahi uzak, yabancı kalan bu kimseler elbette ve elbette garip işçiye çoktan yabancı kalacaklardı. Orada ve burada dinlemiştik ki, Türk işçilerine Hariciye Vekâleti teşkilâtı hiç de yâr olmamakta, ağlarsa anam ağlar, gerisi yalan ağlar hikâyesi, hariciye alâkadar oluyorm dese de, işçiye yalan ağlar, yalandan dil söyler. Öylece hakikaten işçinin içinden çıkarak, işçi dertlerini bilerek bir örgüt kurar ve bu mevzuda yetişmiş insanları götürür, kadro ile ilgili yerleştirirsek, hakikaten bir derdi halletmiş oluruz. Anaocağığından, baba kucağından ırakta bulunan bu işçilerimizin dertlerini de böylece halletmiş oluruz.

Bir de en mühim mevzu, son olarak, duymuş, okumuşsunuzdur; hatırımda kaldığına göre, Arabolacak, İranlı zannediyorum, 11 işçi Macaristan - Çekoslovakya üzerinden Batı - Berlin'e girecek, giriş de verilmiyor. Batı - Berlin'de kapalı kalmışlar. Bu bana çok hazin geldi. Bu ne oluyor? Türkiye'de dışarıya işçi gönderme mevzuunun Hükümetçe ciddî olarak teşkilâtlanmadığı, insan üzerinden, Ortaçağda sanki esir ticareti gibi, hâlâ 20 nci Asırda işçi üzerinden geçinen bezirgânlar var. Temenni ederiz ki, bu açık kapıları kapayıcı ciddî tedbirler alınır ve kurulacak bu örgütlerde de Avrupa'da bulunan işçilerimizin dert ve ıstırapları giderilmiş olur. Bu kanun iyi niyetle hazırlanmış, bu dertleri silici bir kanun-

dur. Fakat kanunlar daima iyi niyet, iyi gaye ile yapılırlar. Fakat aslolan kanunu yapmak değil, kanunu yürütecek iyi elleri, ehil kimseleri bulmaktır. Temenni ederim ki, bu iyi kanunun gayesine uygun olan bu dediğim dertleri silen iyi kimseleri seçmekte muhterem Bakanımız da hüner gösterirler. Sağ olun, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; tasarının tümü üzerindeki müzakerenin yeterliğine dair bir önerge gelmiştir. Bu önergeyi okutuyorum. Şimdiye kadar altı arkadaşımız konuşmuştur.

Yüksek Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Yeterliğin oya konmasını arz ve teklif ederim.

Ankara
Ali Rıza Çetiner

BAŞKAN — Yeterlik önergesini Yüce Heyetin oylarına sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının ivedilikle görüşülmesi teklifi vardır. İvedilik teklifini Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. İvedilikle görüşülmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Maddeleri okutuyorum.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Sayın Başkan, başlıkta bir değişiklik var, evvelâ oradan okutunuz.

BAŞKAN — Madde başlığında mı, 1 nci maddenin başlığında mı?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Hayır, kanunun başlığında.

BAŞKAN — Hay, hay efendim, o şekilde okutuyorum.

Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında Kanun

BAŞKAN — Başlık bu şekilde okundu. Bir itiraz yok. Zaten maddeyi başlıkla birlikte oya koyacağım. O zaman metinde yazılı olan husus gerçekleşmiş olacak.

Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

D) Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı ve benzeri milletlerarası kuruluşlar ile olan yazışmaları yönetmek, bu kuruluşlara üye olmaktan doğan işlerin yerine getirilmesini ve bakanlığın dış kuruluşlarına ait işlemlerin yürütümünü sağlamak.

BAŞKAN — Birinci madde üzerinde söz istiyenler? Sayın Soyer birinci madde üzerinde sö mü istiyorsunuz?

RUHİ SOYER (Niğde) — Evet.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

RUHİ SOYER (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, hakikaten yurt dışındaki işçilerimiz bu güne kadar gerekli bir teşkilâta kavuşamamışlar dır. Eğer bu kanunla böyle bir teşkilâta kavuşacak olursa Çalışma Bakanlığının yapmış olduğu en büyük hizmetlerden birisi olacaktır. Oradak işçilerimizle temas ettiğimiz zaman muhtelif nok talardan şikâyetleri vardır.

BAŞKAN — Sayın Soyer, affınıza mağrurer bir noktayı rica edeceğim, birinci madde, Millet lerarası Çalışma Teşkilâtı ve benzeri milletleraras kuruluşlar ile ilgili. Zatıâlinizin buyurduğu 2 nci maddede bahis konusu olacaktır. Müsaad ederseniz zatıâlinize 2 nci maddede söz vereyir bu şekilde. Birinci madde munhasıran Milletle arası Çalışma Teşkilâtı ve benzeri kuruluşlar il ilgilidir.

RUHİ SOYER (Devamla) — Peki efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

1 nci madde üzerinde başka söz istiyen?... Yol 1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabu edenler... Etmiyenler... 1 nci madde aynen kabu edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2. — 4841 sayılı Kanuna aşağıd yazılı maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Çalışma Bakanlığı, büyü elçilikler, elçilikler, daimî delegelikler, daimî mi yonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri, başkons loslukları ve konsoloslukları nezdinde de çalışn

ataşelikleri kurulabilir. Müşavir ve ataşeler nezdinde bulundukları misyon şefinin nezareti altında çalışırlar.

Çalışma müşavirliklerine ve ataşeliklerine yardımcılar tâyin olunabilir ve müşavirliklere ataşeliklere bağlı olarak sosyal yardımcılar çalıştırılabilir.

Çalışma müşavirlikleri ile ataşeliklerin kurulacağı ve sosyal yardımcıların çalıştırılacağı yerler Dışişleri Bakanlığının mütalâası alınarak Çalışma Bakanlığınca tesbit olunur.

Çalışma ataşeleri bulundukları memlekette çalışma müşavirinin genel direktifi dairesinde vazife görürler.

Çalışma müşavir ve ataşeleri yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerinin korunmasında nezdinde çalıştıkları misyona yardımcı olurlar. İşçilerin işverenlerle olan münasebetlerini düzenlemeye yardım ederler. Birleşmiş Milletler ve buna bağlı ihtisas teşekkülleri ile diğer milletlerarası teşekküllerin, Çalışma Bakanlığının görev alanındaki çalışmalarını izlerler. Sanayide ileri gitmiş memleketlerin işgücü, sosyal güvenlik, çalışma şartları, iş güvenliği ve meslek eğitimi konularında aldıkları yeni tedbirleri takip ve tesbit edip Çalışma Bakanlığına bildirirler. Bu çerçeve dairesinde bulundukları memlekette işçi ve işveren kuruluşları ile bağlantı kurarlar.

Çalışma müşavirleri ve ataşeleri Çalışma Bakanlığı ve bu Bakanlığa bağlı kurumlarla doğrudan doğruya yazışma yapabilir. Bu yazışmaların birer sureti nezdinde çalıştıkları misyona da verilir.

Çalışma müşavirlerinin, ataşelerinin, yardımcılarının ve sosyal yardımcıların :

A) Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakültelerinden birini veya İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini, Sosyal Hizmetler Akademisini veya en az üç yıllık sosyal ilimler öğrenimini veren başka fakülte veya yüksek okulu bitirmiş olmaları veya bunlara denk oldukları kabul edilen yabancı fakülte veya yüksek okulları bitirmiş olmaları,

B) İngilizce, Almanca ve Fransızcanın resmî dil olduğu memleketlere atanacak olanların bu memleketin dilini bilmeleri şarttır. Bu dillerden her hangi birisinin resmî dil olmadığı bir memlekete atanacak olanlardan bu memleketin dilini bilen çıkmadığı takdirde İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinden birisini bilmesi,

Gereklidir.

Müşavir ve ataşe yardımcıları doktor (tabip) olabilir.

Dış kuruluşların birinden diğerine nakillerde veya tekrar dış kuruluşlara atanmalarında yukardaki hususlara aynen riayet olunur.

Yabancı dil bilgisi özel bir sınavla tesbit olunur.

Dil bilgisi sınavında başarı göstermiyen namzet yarışma sınavına iştirak edemez.

(A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çalışma Bakanlığı merkez ve iller kuruluşu ile Bakanlığa bağlı kurumlarda veya Çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta olanlar tercih olunurlar.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde şimdiye kadar söz istemiş ve sırasiyle yazmış bulunduğum arkadaşların isimlerini okuyorum.

Sayın Ruhi Soyer, Sayın Nuri Kodamanoğlu, Sayın Bülent Ecevit, Sayın Ali Rıza Uzuner, Sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu, Sayın Abdülbâri Akdoğan.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Efendim, usul bakımından bir mâruzatım var; ek maddelerden yalnız birisini okudu sayın arkadaşım. 2 nci maddenin tümü mü müzakere edilecek, yoksa ek maddeler ayrı ayrı mı müzakere edilecek?

BAŞKAN — Kâtip arkadaşımızın ikinci ek maddeyi de okuması lâzımdı. Eğer böyle bir talep Yüce Heyet tarafından sâdır olursa o takdirde...

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Ek maddelerin ayrı ayrı görüşülmesini ben teklif ediyorum.

BAŞKAN — Bu, vereceğiniz önerge Yüce Heyet tarafından kabul edilirse fıkra fıkra bu maddeleri görüşmek ve oylamak mümkündür.

2 nci ek maddeyi okutuyorum, onun da okunması lâzımdır.

EK MADDE 2. — Çalışma müşavirlikleri ile çalışma ataşelikleri, hizmetin özelliği itibariyle, müşavirliğin ve ataşeliğin ihtiyaç duyacağı Türk ve yabancı uyruklu doktor, avukat, uzman, mahallî kâtip, mütercim, daktilo ve hademe gibi personeli sözleşmeli olarak çalıştırmaya yetkilidirler.

Yabancı memleket mevzuat veya usulleri, sözleşmelerin elçilikler veya konsolosluklarca yapıl-

masını zorunlu kıldığı takdirde sözleşmeler elçilikler veya konsolosluklarca yapılır.

Bu personelin, personel giderleri ile yönetim, yolluk ve giderleri ve diğer her türlü masrafları Çalışma Bakanlığı bütçesine konulan ödenek ile karşılanır.

BAŞKAN — Ek madde 3 ü okutuyorum.

EK MADDE 3. — Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçileri ile eş ve çocuklarının işverenler tarafından yapılan sosyal yardımlar dışındaki sosyal, ekonomik, kültürel ve diğer çeşitli ihtiyaçlarının, zaruret görüldüğü ahvalde karşılanabilmesini temin bakımından Çalışma Bakanlığı Bütçesine gerekli ödenek konulur.

Bu gibi yardımların nelerden ibaret olacağı, bu kanunun yürürlüğe gireceği tarihten itibaren 1 ay zarfında çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — Ek madde 4 ü okutuyorum.

EK MADDE 4. — Çalışma müşavirlikleri ve çalışma ataşelikleri, büyükelçilik, elçilik veya konsoloslukların bina durumu müsaidolduğu takdirde bu binalarda çalışırlar. Bina durumu müsaidolmaması halinde ayrı bina kiralarlar. Kiralanan binaların, kira, bakım, sigorta gibi giderleri Çalışma Bakanlığı Bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.

BAŞKAN — Ek madde 5 i okutuyorum.

EK MADDE 5. — Çalışma müşavirleri ile çalışma ataşelerinin görevleri icabı verecekleri veya mukabele edecekleri ziyafet masrafları Çalışma Bakanlığı Bütçesine konulacak ağırlama giderleri ödeneği ile karşılanır.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, elimizdeki metinde ikinci madde olarak düzenlenmiş bulunan bu madde, şimdi okunmuş bulunmaktadır. Okunmuş bulunan şekilden anlaşılacağı üzere, bu madde mütaaddit mesele ve fıkralardan ibarettir. İçtüzüğümüzün 108 nci maddesi gereğince, müsaade buyurursanız, bu maddeyi, mütaddit mesele ve fıkralardan ibaret bulunduğu için, madde ve fıkralarını ayrı ayrı müzakere konusu yapacağım. Ve ayrı ayrı oya koyacağım. Daha sonra maddenin tümünü oyunuza sunacağım.

Bununla ilgili bir de önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Sıra sayısı 106 sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesindeki ek maddelerin ayrı ayrı görüşülüp oylanmasını arz ve teklif ederim.

Zonguldak
Bülent Ecevit

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir. Mütaaddit meseleler ayrı ayrı görüşülüp ayrı ayrı oya konulacaktır. Ek madde (1) üzerinde söz veriyorum. Şimdi isimlerini biraz önce okumuş olduğum arkadaşlarım şayet ek 1 nci madde üzerinde söz istemişlerse tekrar tesbit edeyim.

Sayın Soyer ek 1 nci madde, Sayın Ecevit ek 1 nci madde Sayın Kodamanoğlu ek 1 nci madde, Sayın Uzuner ek 1 nci madde, Sayın Yılanlıoğlu, ek 1 nci madde, Sayın Akdoğan ek 1 nci madde, Sayın Canbilgin ek 1 nci madde üzerinde söz istemişlerdir.

Değişiklik önergeleri de arkadaşlarım tarafından fıkra fıkra verilsin. Her fıkraya ait konuşma bittikten sonra o fıkra ile ilgili değişiklik önergesi mevcut ise onları oylıyacağım.

Buyurun, Sayın Soyer.

RUHİ SOYER (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, hariçte bulunan işçilerimizin oradaki durumlarını tesbit, çalışma tarzlarına daha iyi bir yön vermek, aynı zamanda bulundukları memleketin kanunlarına göre haklarını iyice koruyabilmek, oradaki sendikalarla olan münasebetlerini tesbit edebilmek, aynı zamanda müteaddit ihtiyaçlarını karşılıyabilmek için bu örgüte hakikaten büyük ihtiyaç vardır. Oraya gittiğimiz zamanki gördüğümüz işçilerimizin hemen hepsi bu örgütsüzlükten şikâyet etmekteydiler. Şimdi, Almanya'da, İspanyol, İtalyan, Yunan işçileri de beraber olmak üzere, bizimkilerle birlikte 4 memleketin işçileri vardır. Bunların hepsi organize oldukları halde ve hepsinin başlarında kendi memleketlerinin, kendi hükümetlerinin insanları bunları yönettikleri halde maalesef bugüne kadar bizim işiçlerimiz bu örgütten mahrum bulunmaktaydılar. Bu kanunun 2 nci maddesiyle bu örgüt kurulmuş olacaktır. Hakikaten orada bulunan işçilerimiz gerek dinî bakımdan gerekse bilhassa çalıştıkları yerlerle olan münasebetleri bakımından hiçbir şekilde tam bir temas kuramıyorlardı. Bu yüzden de birçok müşkülâtla büyük gayretler sarf etmele-

rine rağmen çalışmalarının karşılığını tam olarak alamamakta idiler. Buraya gönderilecek memurların, daha doğrusu ataşelerin, müşavirlerin ve muavinlerinin gidecekleri memleketin dilini iyi bilmesi hakikaten en mühim meselelerden bir tanesidir. İşçilerin zaten en büyük noksanları bulundukları memleketin lisanlarını bilememekten ileri geliyordu.

Sevgili arkadaşlarım yalnız bu örgütü yaparken bâzı noktalara da temas etmekliğime müsaade edilmesini rica edeceğim.

Son zamanlarda işçi sevkiyatı büyük mikyasta ağırlaşmıştır. Ben Almanya'dayken temas ettiğim işverenlerin çoğu memleketimizden gelen işçilerden memnuniyet gösteriyorlar, Türk işçisini tercih ettiklerini söylüyorlar, fakat işçi sevkiyatının ağır olmasından, daha yakın bulunan İtalya'dan, ve Yunanistan'dan daha çabuk gelmesi itibariyle ,onları almaya mecbur kaldıklarından şikâyet etmekte idiler. Bu itibarla Sayın Bakandan bilhassa işçi sevkiyatındaki merkezî organizasyonu daha süratli hareket edebilen, daha iyi ,daha çabuk sevkiyat yapabilen bir şekle ifrağ etmelerini bu vesileyle rica ediyorum.

Gittikleri memlekette biliyorsunuz yemelerinden, iaşelerinden, ibatelerine varıncaya kadar tamamen ayrı, tamamen yabancı bir muhitin içindedirler. Bunlara samimiyetle rehber olabilecek ve kendilerini orada bir âmir telâkki etme yerine, oradaki işçilerimize önderlik edebilecek tabiatta ve kıratta insanlar göndermekliğimiz, memurlar göndermekliğimiz her halde lisan bilmek kadar mühim olacaktır. Hakikaten birçok işçilerimiz kendilerine verilen işlerin ağırlığı nisbetinde Alman işçileriyle aynı şekilde para verilmediğinden şikâyet etmekte idiler. Alman sendikaları da haber verebilirim ki, kendilerine müracaat edebilen işçilerimizi kendi işçileriyle bir ayarda tutabilmek için gayretler sarf etmektedirler. Ama işçilerimizin bunlarla olan münasebetlerini tanzim edebilmek mühimdir. Bu bakımdan göndereceğimiz bu müşavirler hakikaten büyük hizmetler göreceklerdir.

Muhterem arkadaşlarım yine bu vesileyle memleketimizin mühim bir meselesine daha temas etmek istiyorum. İşçi sevkiyatının ağırlığı yüzünden senelerce beklemekte olan işçilerden bâzıları ki, bugün bir tanesi evime gelmiştir turist olarak gitmektedirler. Bunlar turist olarak gitmek için de tabiî döviz alacakları, yol parası sarf edecekler, yanlarına birçok para almaları lâzım, bunun için de tarlalarını, evlerini satarak gidiyorlar. Bu gidenler Salzburg'tan gerek kifayetleri, gerek lisan bilmemeleri ve gerekse acemilikleri bakımından kolaylıkla geri çevrilebilmektedirler. Bu şekilde de oraya kadar gidip gelmek ve döviz parası ile sattıkları tarlalarının terekelerinin parası berhava olmakta ve gitmek istedikleri yere de vâsıl olamamaktadırlar. Daha çok perişanlığa düşmektedirler. Memleketimizdeki işsizlik mâlûmdur. Geniş bir işsizlik içindeyiz. Bunun önlenmesi tabiî anatemennimizdir, ama mühim olan bu noktaya da Sayın Bakanın dikkatini celbetmek istiyorum. Biran evvel gitmek ihtiyacında olanlar vardır. Bunlar kendilerini ateşe atar gibi hareket ediyorlar, hattâ bugün bana gelen, tarlasını mahsulüyle birlikte sattığını ifade etmiştir. Gidecek söyledim gitmesin diye, fakat pasaportunu almış, gidecek ve hiç şüphe etmiyorum ki, Salzburg'dan geri dönecek ve mahsulüyle birlikte satmış olduğu tarlasının parası bu şekilde berhava olacaktır. Bunu da radikal bir tedbiri Bakanlık bulabilirse hakikaten büyük hizmet etmiş olur. Ben şahsan bu maddedeki örgütün tamamına taraftarım. Lisan bilen yüksek tahsilli, aynı zamanda da sendika mevzularını iyi kavrayabilen, Alman sendika nizamlarını okuyabilecek, öğrenebilecek ve onlara uygun olarak işçilerimizi savunabilecek insanların gönderilmesi, memurlarımızın gönderilmesi yerinde olur. Ancak bir noktada tereddüdüm var onu arz etmek istiyorum; Hariciye teşkilâtımızın nezareti altında olmalıdır ama emri altında olmamalıdır kanaatindeyim. Bu işçi mevzuları bugünkü hariciye teşkilâtımız için oldukça yabancı bir mevzudur. Ve tam mânâsı ile kavrayıp alâkadar oldukları bir mevzu da değildir. Ben oradayken alâkalanmadıklarını üzüntüyle görmüş ve dikkatlerini çekmiştim. Bu itibarla hariciye teşkilâtının emri altında değil, fakat belki muhabere vasıtası olarak onlarla, onların nezareti altında olması yerinde olur. Fakat bir salâhiyet çatışmasına meydan vermemek

üzere müstakil bir teşkilât olmasına taraftarım. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Kodamanoğlu buyurun efendim, ek madde (1) ile ilgili.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ek 1 nci maddede iki hususun düzeltilmesinde fayda mülâhaza etmekteyim. Bunları kısaca arz etmek için huzurunuzu işgal ettim. Bilindiği gibi ek 1 nci maddede dış teşkilâtta görev alacakların vasıfları sayılmaktadır. Bu vasıflar arasında; tahsil durumu, öğrenim yaptığı fakülte veya yüksek okulun mahiyeti, yabancı dil bilgisi üzerinde durulmakla yetinilmiştir. Oysa bu teşkilâtın bulunduğu mahalde gerçekten hizmet edebilmesi için teşkilât mensuplarının sosyal güvenlik politikası ile ilgili konularda ve bulundukları memleketin bu işle ilgili mevzuatında gerçekten uzmanlık kazananlarına ihtiyaç vardır. Tasarının tümü üzerinde de arza çalışmıştım bu teşkilât kendisi bizatihi işçilerimizin ihtiyaçlarına doğrudan doğruya cevap verecek değildir. Gerektiğinde işçilerimizin sağlık işleriyle meşgul olmak üzere tabip, mahalli idarelerle olan ihtilâflarını takibetmek üzere, avukat istihdam edebilecektir. Nitekim bu, öteki maddelerde derpiş edilmiştir. O halde bu teşkilâtın esas görevi işçilerimizin genel ihtiyaçlarını kavrayıp buna uygun olarak birtakım uzmanları tesbit edip, kadroya alıp onları çalıştırabilmek ve ilgili merciler nezdinde bu ihtiyaçları takibedebilme noktasında toplanıyor. Böyle olunca da bu teşkilât mensuplarının sadece yüksek okul mezunu olmaları, sadece yabancı dil bilmeleri yetmiyecektir. Özellikle sosyal güvenlik politikası konularında ve bulundukları memleketin bu işlerle ilgili mevzuatı üzerinde gerçekten uzman olmalarına ihtiyaç vardır. Bu sebepten ötürü bendeniz bir takrir ile vasıflar arasına böyle bir hükmün konulmasını teklif etmekteyim.

Bu fıkrada yer almasında fayda gördüğüm ikinci nokta şudur; bilindiği gibi dış teşkilâtta görev almak son derece avantajlıdır. Çünkü bu memurlarımıza Dışişleri Bakanlığı memurları gibi emsali maaş verilir. Gerek emsali maaşın cazibesi, gerekse bir medeni Batı ülkesinde birkaç yıl yaşamanın sağlıyacağı imkânlar pekçok memurumuzu hattâ memur olmayıp bu vazifelere gitmek istiyen pek çok vatandaşımızı böyle bir hizmete kabul edilmek için tahrik edecektir. Yani talibi çok olan hizmet sahasıdır bu. Nitekim diğer Bakanlıklarda da, meselâ Millî Eğitim Bakanlığında kültür ateşelikleri Ticaret Bakanlığındaki ateşelikler ve özellikle dedikoduları basın sütunlarında dolup taşan Basın Yayın ve Turizm Bakanlığının dış temsilcilikleri gibi hizmetlere pek çok insan talip olmuştur. Şimdi bütün mesele bu talipler arasından en ehil olanlarını hizmete alabilmek noktasında toplanıyor. Bunun için de mevzuat yönünden Bakana yardımcı olmamız gerekir. Çünkü bu hizmetlere tâyin yapacak Bakanlar kadrolar boşaldığı devrelerde, bittecrübe arz edebilirim ki, korkunç denecek bir tazyikin altına girerler. Gerek siyasi çevrelerden, gerek dost çevrelerinden birçok insanın kayırılarak bu hizmetlere tâyinlerinin yaptırılabilmesi için bakanlar zorlanır. Binaenaleyh, bakana bu bakımdan yardımcı olarak hizmete en elverişli kişilerin seçilmesini sağlıyacak bir değişiklik yapmaya ihtiyaç vardır. Tecrübeler, genellikle şöyle bir ek yapmanın faydalı olduğunu gösteriyor. Eğer dış kadrolara tâyin edileceklerde belli bir süre bu bakanlıkta veya bununla ilgili bir resmî hizmette çalışmış olmak kaydı aranırsa, bu vasfı taşımıyanlar, bu kayda riayet etmiyenler adaylar arasından tasfiye edileceği için, bakan seçmekte bir rahatlığa kavuşacaktır. Aksi halde birtakım nüfuz sahipleri, yetkili makamları zorlıyacaklar, özellikle yabancı kolejler mezunu, hali vakti yerinde aile çocukları, bunlar tabiî çoğu kere Anadolu'nun mahrumiyet yerlerinde hizmet almaya yanaşmazlar, böyle dış imkânları kollarlar, gelecekler, bir günlük memuriyetleri olmadığı halde, bu vazifelere tâyinlerini yaptıracaklar, emsali maaşlarla dışarıda rahat edecekler ve vasıfları bu hizmetler için gerektiği kadar kâfi olmadığı için de, hizmeti doğru dürüst göremiyecekler, hizmete aşk ile şevk ile bağlanamıyacaklar, yurda döndüklerinde de dışarıda edindikleri hizmetlerden Devleti faydalandırmak yerine yine hali vakti yerinde çevrelerin hizmetinde olmak üzere özel sektöre kayacaklardır. Bunun tecrübeleri çoktur. Devlet hizmetlerinde en çok suiistimal görmüş sahalardan birisidir. Bunu Yüce Meclisin dikkatine yana yakıla arz etmek istiyorum. Buna engel olabilmek için de bu maddeye bir C fıkrası eklenebilir ve bu fıkra şu tarz-

da yazılırsa, mâruzatımda arza çalıştığım mahzurlar önlenmiş olacaktır. «En az üç yıl bu işlerle ilgili resmî bir hizmette çalışmış ve sosyal güvenlik konularında uzmanlık kazanmış olanlar,» böylece iki vasıf daha eklenmiş oluyor. 1. — Dış temsilciliğe gidecek kişi en az üç yıl Çalışma Bakanlığında veya diğe bakanlıkların bu işlerle ilgili servislerinde en az üç yıl çalışmış olmalıdırlar. Yani bir miktar yurt içinde bu işlerin nasıl olup bittiğini görmelidirler, tecrübe kazanmalıdırlar. Üç yıl hiç olmazsa yurt içinde bu sahaya alın teri dökmeye razı olmalıdırlar. Ayrıca sosyal güvenlik konularında uzmanlık kazanmış olmalarını da eklemiş bulunuyorum teklifime. Bunun faydasını da arz ettim. Yüce Meclisten çok suiistimal edilen birtakım arkalı insanların kolayca doldurulduğu bu kadroların suiistimal edilmemesini sağlamak için tekliflerime itibar edilmesini istirham ediyorum.

Sayın arkadaşlarım, bu maddede düzeltilmesini dilediğim 2 nci nokta şudur: «Yabancı dil bilgisi özel bir sınavla tesbit olunur, buyuruyor madde. Şimdiye kadar bu şart dâhi yoktu. Böyle bir fıkranın eklenmiş olması ileri bir adımdır. Faydalıdır, fakat kâfi değildir. Çünkü bilindiği gibi, yabancı dili sınavla tesbit etmek çoğu kere, hele tâyin edilecek kişi önceden tesbit edilmiş, sırf kanunun maddesini lâfla yerine getirmek için, alelusul bir komisyon kurulur, hâttâ çoğu kere komisyona üye olanların kendileri de doğru dürüst yabancı dil bildiğine fetva verirler. O da önceden tesbit edilmiş vazifeye çeker gider. Bunu da önlemeye ihtiyacımız vardır. Yabancı dil bilmenin seviyesi değişiktir. Bir dil bilmek kolay iş değildir, anadilini bile insan ölünceye kadar öğrenir. Onun için ne son derece yüksek yabancı dil seviyesi arayıp adaylarımızı mâğdur etmeliyiz, ne de belli birtakım adamları, dil biliyor bahanesiyle bu hizmetlere kayırmalıyız. Bunun ikisinden de kurtulabilmek için yabancı dil bilgisini objektif bir esasa bağlanmakta fayda görüyorum. Bu, ne olabilir?.. Şimdiye kadar Devlet memurlarının yabancı dil bilme derecelerini tesbit etmek üzere bir komisyon mevcuttur: Yetkili üniversite hocalarından ve tanınmış dil bilgilerinden kuruludur komisyon. Yabancı dil bilgisini bu komisyon marifetiyle tesbit etmekte fayda görürsün. Yalnız bu komisyonların çok yüksek derecelerden, meeselâ o memleketin edebiyatına yüksek derecede vukuf istiyen seviyeden dil bilgisi aramamaları için de bu maksatla yapılacak bir imtihan unsurunu fıkraya yerleştirmekte fayda görürüm. O halde Ek 1 nci maddenin 12 nci bendini şöylece değiştirirsek faydalı bir iş yapmış olacağız kanısındayım. «Yabancı dil bilgisi, Devlet yabancı dil imtihanı yapmakla görevli komisyon tarafından bu maksatla yapılacak bir imtihanla tesbit olunur.» Yeni imtihanı yapacak olan heyet bellidir ve objektiftir. Onu tesir altına almak mümkün değildir. İtimat telkin eder. Bu itibarla, dediği zaman gerçekten, kime itiraz etmez. Bilmiyor, dediği zaman kimse haksızlık edildiğini iddia edemez. Öte yandan, maksatla yapılacak bir imtihan olacağından bu heyet, görülecek hizmetin mahiyet ve seviyesinde bir imtihan yapacak demektir. Çünkü arz ettim; dil bilmenin hududu yoktur. Sayın arkadaşlarım bendenizin arz ettiğim anlayıştan hareket etmediği için maddenin son bendi şöyledir: (A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan - yani bir sosyal bilimler fakülte ya da yüksek okulu bitiren ve dil bildiğini ispat edenlerden - Çalışma Bakanlığı merkez ve iller kuruluşu ile Bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili ve kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta olanlar tercih olunurlar. Yani şu sahaya hasrü - nefs etmeyi, daha öncelerden alınteri dökmeyi biz ancak tercih sebebi olarak göreceğiz. Yani bu son derece gayrıcidî bir anlayıştır, maddeden mutlaka çıkarılmalıdır. Artık biz Devlete emsâlli maaşlarla ve yabancı ülkelerde hizmet etmek istiyen insanların tazyikinden kurtulmalıyız. Ve bunların sakat anlayışına son vermeliyiz. O itibarla şu iki takririme iltifadedilmesini, böylece hizmetin sıhhat ve selâmetle görülmesini sağlamanızı saygılarımla dilerim.

BAŞKAN — Sayın Ecevit, buyurun efendim.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Sayın arkadaşlar, tasarının 2 nci maddesinin 1 nci ek maddesi ile muhtelif değişiklik önergelerini Başkanlığa sunmuş bulunuyorum, bu konudaki görüşlerimi arz edeceğim.

Ek madde (1) in birinci fıkrası şöyle demektedir : «Çalışma Bakanlığı, büyükelçilikler, elçilikler, daimî delegelikler, daimî misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri, başkonsolosluklarıve konsoloslukları nezdinde de çalışma ataşelikleri kurulabilir. Müşavir ve ataşeler nezdinde bulundukları misyon şefinin nezareti altında çalışırlar»

Muhterem arkadaşlarım, tasarıya «başkonsolosluk ve konsolosluk» sözleri komisyonda eklenmiştir., Hükümetin sevk ettiği tasarıda başkonsolosluklar ve konsolosluklara bağlı olarak onların nezdinde de çalışma ataşelikleri kurulabileceğine dair bir hüküm yoktur. Ve doğrusu da budur. Çünkü başkonsolosluk ve konsolosluklar nezdinde çalışma ataşelikleri bulunursa başkonsoloslar veya konsoloslar kendi aslî görevlerinin, yurt dışındaki işçilerin vatandaşlık işlemleriyle ilgili görevlerinin büyük kısmını çalışma ataşelerine devredebilirler. Ve çalışma ataşesi onun nezdinde ataşe olacağı için, ataşe de onun vereceği görevlere uymaya mecbur kalabilir. Oysa çalışma ataşelerinin işçilerimize yurt dışında gerçekten faydalı olabilmeleri için fazla teferruata gömülmemeleri, bilhassa konsoloslukların yetki alanı içine giren vatandaşlık işlemleriyle fazla ilgilenmemeleri gerekir. Çünkü kendilerinin bulundukları memlekette ve görevli oldukları çevrede sık sık dolaşmaları, huzursuzluk çıkacak işyerlerine giderek yerinde işçilerin ilgili meseleleriyle ilgilenmeleri, işveren nezdinde bazan tavassutta bulunmaları gerekecektir. Fakat konsoloslarla başkonsolosluklar çalışma ataşelerini kendilerine bağlı memurlar telâkki ederlerse onlara aslında kendi yapmaları gereken, konsoloslukların yapmaları gereken bâzı ödevleri de yükliyebilirler. Sayın Bakan ile bu konuda özel olarak yaptığım görüşmeden öğrendiğime göre, Dışişleri Bakanlığının bir kanaati tasarıda bu değişikliğin yapılmasına sebebolmuş. O da şu; Dışişleri Bakanlığımız büyükelçiliklere bağlı ataşeliklerin ancak büyükelçiliğin bulunduğu şehirlerde çalışabileceği kanaatinde imiş. Başka şehirlerde de bu ataşeleri çalıştırabilmek için onları konsolosluklara veya başkonsolosluklara bağlamamız gerekirmiş. Dışişleri Bakanlığının bu görüşünün hangi hukukî gerekçelere dayandığını bilmiyorum. Ancak ortada bâzı gerekçeler vardır. Meselâ Stutgart şehrinde bizim bir çalışma ataşeliğimiz vardır. Halbuki bildiğim kadar Stutgart şehrinde bir konsolosluk ve başkonsolosluğumuz yoktur. Demek ki, bir konsolosluk olmasa da doğrudan doğruya büyükelçiliğe bağlı bir ataşenin, onun nezdinde bir ataşenin o memlekette başka bir şehirde çalışması da mümkündür. Ama her ihtimale karşı bâzı memleketler gerçekten böyle bir engel çıkarıldığı takdirde, konsolosluklar nezdinde de çalışma ataşesi bulundurabilme imkânını sağliyabilmek için bu gibi münasebetlerin yani ataşelerin, çalışma ataşesi veya müşavirlerin çeşitli kademelerdeki misyon şefleri ile ilişkilerinin yönetmeliklerle tanzim edileceğine dair bir hüküm tasarıya konulabilir. O zaman gerçekten bâzı memleketlerde bir ataşenin bir konsolosluk nezdinde çalışıyormuş gibi gösterilmesine ihtiyaç hâsıl olursa o memleket için hazırlanacak yönetmelikte bu hususu belirtilebilir. Bu, ayrıca ataşelerimizin konsolosluklara bağlı olarak çalışmaları devamlı bâzı gerginliklere, sürtüşmelere de yol açacaktır. Bu bakımdan da sakıncalıdır. Onun için ek madde 1 nci fıkrasının şu şekilde değiştirilmesini arz ediyorum : «Çalışma Bakanlığı, büyükelçilikler, elçilikler daimî delegelikler ve daimî misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri ve çalışma ataşelikleri kurabilir. Çalışma müşavirlik ve ataşeliklerinin birbirleriyle büyükelçilik, elçilik daimî delegelik ve daimî misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri ve çalışma müşavirlikleri ve çalışma ataşelikleri kurabilir. Çalışma müşavirlik ve ataşeliklerinin birbirleriyle büyükelçilik, elçilik daimî delegelik ve daimî misyonlarla başkonsolosluk veya konsolosluklarla veya fahrî konsolosluklarla ilişkileri Çalışma ve Dışişleri Bakanlıklarının birlikte hazırlıyacakları bir yönetmelikle veya değişik ülkelerin özelliklerine göre hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.»

Bu yönetmeliğe dair hükmü tasarı metnine koyduktan sonra konsolosluklar nezdinde ataşe çalıştırılabileceğini âmir hüküm haline getirme mecburiyeti ortadan kalkıyor olsa gerektir. Bu önergemin bu gerekçe ile kabulünü rica ederim.

İkinci mâruzatım, yine ek madde 1 in son fıkrası ile ilgilidir ve Sayın Nuri Kodamanoğlu arkadaşımın belirttiği hususlarla da yakından ilgili bulunmaktadır. Ek madde 1 in son fıkrası şöyle diyor :

«(A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çalışma Bakanlığı merkez ve iller kuruluşu ile Bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta olanlar tercih olunurlar.»

Şimdi burada şu tehlikeye dikkatinizi çekmek isterim. Şüphesiz Çalışma Bakanlığına ona bağlı kurumlarda veya çalışma konuları ile ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış olmak veya çalışıyor olmak çalışma ataşeliklerine tâyinde bir tercih sebebi olmalıdır. Ancak, bu, Sayın Nuri Kodamanoğlu arkadaşımın da belirttiği gibi, bir süre ile sınırlandırılmazsa bu tercih sebebi suiistimallere yol açabilir. Şartları eşit olan, müktesebatı eşit olan iki aday farz ediniz; birisinin kayırılmak istenmesi halinde muvazaalı olarak bir hafta bir sendikada veya Bakanlığa bağlı bir daire veya kuruluşta çalıştırılması kendisi için bir tercih sebebi meydana getirmiş olacaktır. Oysa tercih sebebinin hikmeti, ataşelikte veya müşavirlikte görevlendirilecek kimsenin gerçekten bu alanlarda yetişmiş olmasını teminat altına almaktır. Onun için ben, hattâ daha ileri giderek, Sayın Nuri Kodamanoğlu arkadaşımın teklifine de katılmak isterim. Yani bu Bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konulariyle doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta olmanın sadece bir tercih sebebi olmaması fakat ataşe veya müşavir olarak tâyin için asli şart sayılması görüşüne de katılırım, yine üç sene bunlarda çalışmış olmak şartiyle. Ancak Sayın Nuri Kodamanoğlu arkadaşımızın haklı olarak bu konuda vermiş oldukları önergedeki bir kelimeye itirazım var, o da; en az üç yıl bu işlerle ilgili resmî bir hizmette çalışmış olmak kaydı. Kendileri de eminim, takdir edeceklerdir, sendikalarda çalışmış olmak da bâzı kimseler için, Çalışma Bakanlığında çalışmış olmak kadar bu görevlere hazırlayıcı bir çalışma mahiyetinde sayılabilir. Onun için bu söz, resmî sözü çıkarılmak şartiyle muhterem arkadaşımın görüşüne katılıyorum. Ve bu çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlar arasında, meselâ iş mahkemelerinin de ve sosyal siyasetle ilgili fakültelerin de bulunduğunun kabul edilmesi gerektiği kanısındayım. Bu konuda 1 nci ek maddenin son fıkrasının yerine konulmak üzere şu teklifte bulunuyorum : «(A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan Çalışma Bakanlığı merkez ve illeri kuruluşları ile, Bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda en az üç yıl süreli çalışmış olanlar tercih olunurlar.» Fakat dediğim gibi, Sayın Kodamanoğlu arkadaşımın teklif ettiği şekilde bunun tercih sebebi değil, esas şart olmasına da iltihak edebilirim.

Yine ek madde (1) ile ilgili olarak belirtmek istediğim bir hususa tasarının tümü üzerindeki konuşmamda da değinmiştim. Tasarı o şekilde hazırlanmış ki, fiilen sendikacılık tecrübesi olanlar çalışma ataşelik veya müşavirliklerinde görev almak imkânına sahibolamıyacaklardır. Halbuki burada daha evvel konuşan bir arkadaşımızın belirttiği şekilde ataşelerin ve müşavirlerin munhasıran sendikacılardan tâyin edilmesini istemek bence de şüphesiz doğru olmaz. Ama bunlar arasında gerçekten ehliyetli, yeterli sendikacılar bulunabilirse onları da görevlendirilmesi bence çok faydalı, hattâ zaruri olur. Nitekim memleketimizde meselâ, Birleşik Amerika'nın, İngiltere'nin çalışma ataşesi olarak çeşitli tarihlerde bulundurduğu kimselerin pek çoğu sendikacılıktan gelmiş kimselerdir ve memleketimizde de çok faydalı oldukları, kendi alanlarında çok verimli bir çalışma yaptıkları görülmüştür. Onun için tasarıda sendikacılık tecrübesi olanların müşavir veya ataşe olarak tâyin edilmelerine dâhi imkân sağlanmalıdır kanısındayım. Ancak bu konuda realist olmak için (A) bendindeki şartları sendikacıları muaf tutmak gerekir kanısındayım, yani Yüksek öğrenim yapma şartından. Çünkü sendikacılar arasında yüksek öğrenim yapmış olanlar şimdilik nadiren bulunur. Esasen çoğu işçiler arasından yetişmiş olduğuna göre, tabiatiyle bir çoğu bu imkânı hayatlarında bulamamış kimseler arasındadır. Fakat buna mukabil hayat okulunda, Sendikacılık Okulunda bu gibi görevlerde gerekebilecek bilgi ve tecrübeyi bir çoğu fazlasiyle edinmek imkânını bulurlar. Onun için tasarıdaki 2 nci maddenin 1 nci ek maddesinin sonuna şu fıkranın eklenmesini teklif ediyorum ve bu konuda bir önerge vermiş bulunuyorum. «İşçi sendikalarında en az üç yıl sürekli çalışmış olanlarda (A) bendindeki şartlar aranmaz.» Yani yüksek öğrenim şartı aranmaz.

Buna mukabil (B) bendindeki şartlar aranmalıdır. Yani dil bilgisi aranmalıdır. Çünkü bir sendikacının sendikacılık tecrübesi ne kadar yeterli olursa olsun, eğer gideceği memlekette geçerli bir dili bilmiyorsa oradaki işçilerimize faydalı olması tasavvur edilemez. Bu üç konuda ki mâruzatım bundan ibarettir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Açık oylamalarda oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız lûtfen kullansınlar. Biraz sonra kupaları kaldıracağız efendim.

Sayın Uzuner, buyurunuz efendim.

ALİ RIZA UZUNER (Trabzon) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, bendeniz de sözlerime başlamadan evvel bu kanunu sevk eden Sayın Bakana ve onun şahsında Sayın Hükümetimize teşekkür etmeyi bir vazife sayıyorum.

Benden evvel konuşan çok kıymetli arkadaşımız Sayın Ecevit'in 2 nci maddenin ek 1 nci maddesinin ilk fıkrası hakkında söylediklerine katılmamak mümkün değildir. Esasen bu birinci fıkrada, elimizdeki metinde bir tab hatası da var galiba, bir kelime hatası. Onu Komisyonun tashih etmesini rica edeceğim. «Kurulabilir» deniyor, her halde «kurabilir» şeklinde olması lâzım. Çünkü cümle bağlanmıyor. Çalışma Bakanlığı ile başlıyor, kurulabilir, diyor her halde bir baskı hatasıdır «kurabilir» şeklinde olması lâzım. Her halükârda bu ilk fıkra hakkında Sayın Ecevit'in bir önerge vermek suretiyle Yüksek Huzurlarınıza getirdiği görüşlere aynen katılmaktayım.

Değerli arkadaşlarım; bu dış örgütlemede, Çalışma Bakanlığının dış örgütlenmesinde biraz da geç kaldık desem yeridir. Türk işçisinin, Türk gücünün hariçte istismar edildiği maalesef bir vâkıadır. Hariç memleketlere çok işçi gönderen bir bölgenin temsilcisi olarak, gerek izinli olarak ve gerekse iş süresini doldurup yurda dönen vatandaşlarımızdan kendilerinin anahaklarına tecavüz eder şekilde bâzı haksızlıklar yapıldığını üzüntü ile duymaktayız. Bu örgüt de bulunmadığı için belki, dışarıda bulunan ve yeteri sayıda bulunmayan görevliler - ki tercümanlık ve irtibat işini sağlıyorlar - işçilerimizin haklarını korumakta maalesef başarı sağlıyamıyorlar. Bunların belki adedinin az olmasından ve muhakkak ki, bu konuda yetişmiş elemanlar olmadıklarından olsa gerektir. O kadar ki, özellikle Hollanda'dan dönen işçilerimiz, ki vaktinizi almamak için bunları teferruatı ile söylemeye lüzum yok ve esasen Sayın Hükümetimiz Sayın Çalışma Bakanımız bu kabîl şikâyetleri her gün almaktadır, gayet sarih olan toplu sözleşmelere dahi sadık kalınmadığını ve bundan dolayı mutazarrır olduklarını beyan etmektedirler. Hakları lisan bilmeyen işçiler tarafından takibedilememektedir. Esasen bir temenni mahiyetindedir, kanuna girecek bir metin düşünülemez ama, işçilerimiz harice gittiği zaman oradaki mevzuatın bir Türkçe karşılığı veya işçilerimizi ilgilendiren kadarı ile şartlar işte bu örgütte görev alanlar tarafından tercüme edilip her birine bir broşür halinde verilmelidir. Aksi takdirde pek çok işçilerimiz bir de ayrıca tercüman parası ödemek mecburiyetinde kalmak ve buna rağmen hakkını alamamak gibi üzücü bir durumla karşı karşıya gelmektedirler.

Değerli arkadaşlarım; benden evvel konuşan gerek Sayın Kodamanoğlu ve gerekse Sayın Ecevit'in bu dil bilgisi konusundaki ısrarlı taleplerine katılmamak mümkün değildir. Burada özel bir sınav diye bir tabir geçiyor. Bundan neyin kasdedildiğini bilmek isteriz. Bir Devlet lisan imtihanı vardır arkadaşlar, bu Devlet lisan imtihanını veren ancak Türkiye'de lisan biliyor kabul edilir. Eğer bu özel sınav bu ölçünün altında bir sınavı esas alıyorsa, bunun başarılı bir netice vereceği kanısında değilim. Zira işçi mevzuatı, toplu sözleşmeler, çeşitli anlaşmalardaki ifadeler, tabirler özel ihtisası, lisan bilgisinin ötesinde özel bir ihtisası istiyen, zaruri kılan konulardır ve bunu bilmiyen kimseler faydalı olamazlar. Bu bakımdan bu, özel bir sınavdan, kastın ne olduğunu Sayın Hükümetimizin veya sayın Komisyonun aydınlatmasını istirham edeceğim. Ve bu lisan mevzuuna ne kadar önem verilse yerinde olduğunu Yüksek Huzurunuzda ısrarla tekrar edeceğim.

Değerli arkadaşlarım; burada bâzı nitelikler aranıyor; (A) ve (B) fıkralarında. Bunlar gerçekten güzel şeyler. Yalnız gitmeden evvel bu nitelikleri haiz olsalar dahi özel bir sınavla lisan imtihanını kazananlar fıkranın

devamından anlaşılıyor ki, ayrıca dil bilgisi sınavında başarı gösteremiyen namzet yarışma sınavına iştirak edemez. Ayrıca bir imtihan olacak demektir. Bu imtihanı dahi kazananlar veya kazanmadan önce lisan imtihanını kazananlar arasında bir kurs yapmak zarureti vardır. Dış memleketlerin kanun ve mevzuatları bizimkiyle bir şablon gibi üst üste gelmez, çok farklılık gösterir. O bakımdan gidecek arkadaşların gider gitmez intibaklarını sağlamak bakımından burada gerek milletlerarası çalışma esasları ve gerekse görev alacakları memleketlerin ki, bunlar nihayet bir kaç memlekettir Avrupa'da, Almanya var, İsviçre var, Holanda var, Belçika var, bunun dışında Avusturya zannediyorum var, mevzuatını öğrenerek, etüt ederek gitmelerinde büyük fayda görmekteyim.

Diğer taraftan Sayın Ecevit'in belirttiği ve gerçekten iftihar edeceğimiz sendikacılarımızın, Türk İşçisinin özelliklerini bilen, Türkiye'de uzun uzun bunları etüt etmek imkânını bulan sendikacıların da bu dış örgütlemede görev almalarında mutlak zaruret vardır. Bunu aynen benimsemekteyim. Ve aynı ölçüde yani, icabında müşavir, çalışma ataşesi veya sosyal yardımcılar şeklinde bu arkadaşlarımıza vazife verilmesinde işin fonksiyonu bakımından, yürütülmesi bakımından zaruret olduğu kanısındayım. Şu nitelikleri haiz olan, (A) ve (B) fıkralarındaki nitelikleri nazari olarak haiz olan arkadaşlarımız tatbikatta başarılı olamazlar arkadaşlarım. Türk işçisinin kendisine has özellikleri vardır. Bunları memleketimizde etüt eden arkadaşlarımız bilirler ve dışarıda da yabancıların bilmediği bu özellikleri, gerek anlaşmalarla, gerekse çalışma hayatının devamı içinde yakınen izleyecek kıymetli elemanlarımız Allaha şükür vardır. Bunlara görev vermekte kaçınılmaz faydalar vardır.

Değerli arkadaşlarım, bir hususa da bu vesile ile de girmek isterim. Ve bu konunun vuzuha varmasında zaruret görmekteyim. Bu sosyal yardımcılardan falan bahsediyor. Sosyal bir konudur, din hizmetlileri yönünden bu kanunda bir sarahat yok ama yeri burası mıdır, değil midir bilemem, yalnız bu hususta Sayın Hükümetin veya sayın Komisyonun bizi tenvir etmesine zaruret vardır. Bütçe Komisyonunda hatırlarım, Sayın Devlet Bakanı hariçteki işçilerimizin din hizmetlerini yürütebilmek bakımından Dışişleri Bakanlığından zannediyorum sağlıyacağı kadrolarda din adamlarımıza hariçte görev vermek gibi bir çalışmanın içine girdiklerini beyan ettiler. Ama o günden bu yana büyük ölçüde bir tatbikata geçildiğini bilmemekteyim. Esasen bu bir kanun mevzuudur. Zannederim ki, bu dış örgütlemeyi esasen bu kanun da geniş tutmaktadır. Bunun içine bir sosyal yardımcılar meyanında din hizmetlerini tedvir edecek din adamlarımıza görev vermekte isabet vardır ve bunların İlâhiyat Fakültesi mezunu, Yüksek İslâm Enstitüsü mezunu olmaları lâzımdır. Lisan bilmelerinde mutlak zaruret de yoktur. Ama tercihan lisan bilen kimseler arasından din görevlilerinin de bu örgütlemede kullanılması bilhassa dönenlerden duyduğumuz, ıstıraplarını dinlediğimiz işçilerden ve onların söylediklerinden mülhem olarak mutlak bu boşluğun kanunla tamamlanmasında zaruret vardır. Bendeniz bu kanunu tetkik ettim. Böyle bir husus yok. Ama Diyanet İşleri Başkanlığı Kanununda da yer alabilir. Ama mademki bir örgütlenmedir, bu vesile ile yüksek huzurunuza gelmiş bir kanundur. Bu noksanın telâfi edilmesi için zannederim ki, arkadaşlar önerge verdiler, yoksa komisyonla temas ederek bunu tamamlıyabiliriz, bu hususun tamamlanmasında fayda vardır.

Bir de, arkadaşlar değindiler; pek fazla vaktinizi almıyacağım. Bu ek maddenin son fıkrası; «(A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çalışma Bakanlığı merkez ve iller kuruluşu ile Bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta olanlar tercih olunur.»

Arkadaşlar, bu, tercih olunur, tâbiri biraz yuvarlak bir ifade. Yani bunun ağırlığı ne olacaktır, ne ölçüde bir tercih vardır? Bu beyanın bu metnin objektif kıstaslara istinadettirilmesinde fayda vardır. Eğer metin olarak tashihini mümkün görmezsek yahut bunu imkân dâhiline sokmayı sakıncalı görürsek sayın Hükümetin veya komisyonun bundan neyi kasdettiğini açık ve seçik bir şekilde beyan etmesini beklemekteyiz.

Namzet yarışması işi de bir bağlantı ile geliyor. Dil bilgisi sınavında başarı gösteremiyen namzet yarışma sınavına iştirak edemez. Bu fıkranın daha evvel yer almasında da fayda görmekteydim. Yani (A) ve (B) fıkralarından sonra, bunların sınavla harice gönderileceği tadadedilmiş olsaydı, kanun tekniği bakımından ve yahut silsileyi takip bakımından daha yerinde olurdu kanaatindeyim. Çok teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Yılanlıoğlu, buyurunuz.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Sayın Başkan, değerli adkadaşlarım; benden önce konuşan arkadaşlarımın da temas ettiği gibi, hakikaten mühim bir hizmeti karşılıyacak olan böyle bir kanun tasarısını getiren Hükümete, bahusus Çalışma Bakanına ben de teşekkür ederim. Yalnız kanunu ve gerekçesini incelediğimde bâzı tereddütlere kapıldım. Bu kanuna müspet oy verebilmek için tereddütlerimi Bakanın veya komisyonun izale etmesi lâzım.

Muhterem arkadaşlarım, birinci tereddüdüm şudur : Devlet borçlu, millet fakirdir. Bâzı bakanlıklarda maalesef fazla kadro almak hastalığı vardır. Bunu geçen dönemde, meselâ Tarım Bakanlığı bir kanun getirmişti; ziraat ataşelikleri istiyordu, 10 kadro istiyordu. Komisyonda bunun lüzumsuz olduğunu münakaşa ettik, kabul etmedik, geri çevirdik. Böyle bir kadro lüzumsuz idi. Şimdi buna mümasil şeyler gördüğüm için, kadroya göz attım. Meselâ burada cetvelde, yanlış hesaplamadıysam 168 memur isteniyor. İşçilerin bulunduğu yer, 6 memlekettir; Almanya, Belçika, İsviçre, Holânda, Avusturya, Fransa, ki bu 6 yere mukabil 168 memur kadrosu istiyoruz. 27 Müşavir kadrosu isteniyor, 6 yere 14 ataşe isteniyor, kadrodan çıkardığıma göre. Muhterem arkadaşlarım, Devletimiz pahalı hizmet görmektedir. Devlet yükü ağırdır, tasarruf etmek mecburiyetindeyiz. Biz bir memurun işini 5 memura değil, 5 memurun işini bir memura gördürmek mecburiyetinde olan bir milletiz, Devletiz. Kanunları kabul ederken biz milletvekilleri olarak buna önemle dikkat etmek mecburiyetindeyiz. Hükümet de yine tasarı getirirken buna ehemmiyet vermek mecburiyetindedir. Şimdi bir kere bu kadro bana fazla gibi geliyor.

İkincisi arkadaşlar; ek 1 nci maddenin 1 nci fıkrasını okuyorum. Diyor ki; «Çalışma Bakanlığı, büyükelçilikler, elçilikler, daimî delegelikler, daimî misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri, başkonsoloslukları ve konsoloslukları nezdinde de çalışma ataşelikleri kurabilir. Müşavir ve ataşeler nezdinde bulundukları misyon şefinin nezareti altında çalışırlar.»

Dikkat ettim, öteki maddeleri de okudum, Fransa'da 88 işçi var, Almanya'da 136 684 işçi var, bu tâyinleri neye göre yapacağız arkadaşlar? Yani kanunun ne gerekçesinde, ne de hiçbir maddesinde şu kadar işçi bulunan yabancı ülkeye ataşe ve müşavir tâyin edilir, diye bir sarahat yoktur. Hangi ölçüye göre Bakanlık tâyin edecektir? Bu kanuna göre bir işçi dahi bulunmıyan yere Bakanlık tâyin yaparsa kanunda mâni bir hüküm var mıdır arkadaşlar? Benim gördüğüme göre mâni bir hüküm yoktur. Binaenaleyh kanunda hiç olmazsa şu miktarda işçi olan yabancı ülkeye ataşe ve müşavirler tâyin edilir, demeliyiz. Burada bunu neden söylemediler, buna neden ihtiyaç duymadılar? Komisyondan ve Hükümetten izahat vermelerini isterim.

İkincisi arkadaşlarım; Ek 1 nci maddenin (A) fıkrasını okuyorum: «Çalışma müşavirlerinin, ateşelerinin, yardımcılarının ve sosyal yardımcıların: A) Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakültelerinden birini veya İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini, Sosyal Hizmetler Akademisini veya en az üç yıllık sosyal ilimler öğrenimini veren başka fakülte veya yüksek okulu bitirmiş olmaları veya bunlara denk oldukları kabul edilen yabancı veya yüksek okulları bitirmiş olmaları» deniyor. Güzel. Tâyin edeceğimiz memurların menşeini ve niteliklerini söylüyor. Biraz aşağıda 10 ncu fıkra da «Müşavir ve ataşe yardımcıları doktor (tabip) olabilir» deniyor. Arkadaşlar, eğer çalışma müşavir ataşelerinin yardımcıları eğer doktor da, tabip de olabilecekse o zaman (A) fıkrasına Tıp Fakültesini de yazmaları lâzımdı; bu denmemiş. Yukarıda (A) fıkrasında bu ataşe yardımcılarının hangi fakülteleri bitireceği, hangi tahsili göreceği menşei tesbit edilmiş. Ondan sonra aşağıda dil bahsinden sonra, lisan bahsinden sonra, müşavir ve ataşe yardımcıları tabip olabilir deniyor. Olur mu arkadaşlar? Bunu Yüce Heyetiniz uygun, münasip

görebilir mi? Tabibe ihtiyaç varsa zaten mütaakıp maddelerde hekim hizmetini nasıl yürüteceğini tesbit ediyor; mukavele ile, maaşla, ücretle tutulur, diyor. Peki şimdi bir hekim, bir tabip burada ataşe yardımcısı, müşavir yardımcısı olarak çalışır mı, çalıştırmak doğru mudur arkadaşlar? Doğru mudur? Binaenaleyh bendeniz bu 10 ncu fıkranın maddeden çıkarılmasını teklif ediyorum. Her halde Yüksek Heyetiniz de bunu kabul edecektir.

İkincisi arkadaşlarım; Sayın Kodamanoğlu temas ettiler, zaten benim de kafama takılmıştı. Ben de önerge hazırlamıştım. «Yabancı dil bilgisi özel bir sınavla tesbit olunur.» Ne münasebet arkadaşlar? Özel bir sınavla tesbit olunur, ne demek? Ölçüsü nedir? Resmî Devlet müessesesinde özel sınav olur mu? Gerçi Sayın Bakan diyecektir ki, biz resmî Devlet memurları vasıtasiyle bir heyet kuracağız, özel olarak bunları imtihan edeceğiz. Böyle şey olmaz arkadaşlar. Lisan bilmek demek Devlet lisan imtihanını kazanmak demektir. Devlet lisan imtihanı nasıl yapılır? Nasıl yapıldığını Sayın Kodamanoğlu izah ettiler. Bir komisyon vardır, bu komisyona gider imtihanı verir ve bu insana Türk Devletinde lisan bilir, denir. Aksi takdirde her bakanlığın kuracağı özel bir komisyonunda imtihan vermek, lisan bilmek demek değildir. Binaenaleyh ben de aynı mealde bir önerge veriyorum. Ancak şimdi buna bir itiraz olabilir. Şimdi biz peyderpey memur tâyin edeceğiz; 1 - 2 - 3, her tâyin edişte bu komisyon toplanıp imtihan yapamaz, bizim işimiz aksar diyebilir Bakanlık, ama her halde şu kanunu getiren Çalışma Bakanlığının - adı üzerinde Çalışma Bakanlığının - çalışkan işini bilir olması lâzımdır. Şu kanun kabul edilince ben nerelere kaç tane müşavir, ataşe tâyin edeceğim, bunların kaç tanesi yabancı dil bilmek mecburiyetindedir; bunlar tesbit edilir ve toptan iki, üç partide bu komisyona gönderilir. Ehliyetleri, lisan bilme nitelikleri tesbit edilir, ondan sonra tâyinleri yapılır. Bu tereddütler ve noksanlar giderildikten sonra kanun hakikaten faydalı olacaktır. Verdiğim önergelerin kabulünü istirham eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Abdülbâri Akdoğan.

ABDURRAHMAN ŞEREF LÂÇ (İstanbul) — Söz istemiştim.

BAŞKAN — Zatıâliniz ek madde 2 ve ek madde 3 üzerinde söz istemişsiniz. Halen görüşmekte olduğumuz ek madde 1 dir. Sıra geldiği zaman sizi davet edeceğim.

ABDURRAHMAN ŞEREF LÂÇ (İstanbul) — Şimdi istiyorum.

BAŞKAN — Sıraya kaydediyorum.

Buyurun Sayın Akdoğan.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Ağrı) — Muhterem arkadaşlar, bizim bu bapta kayırma yapılacağı şeklinde bir görüşümüz yoktur. Ancak aşağıda değineceğimiz hususlara dikkat edilirse yerinde olur kanısındayız. İşçilerimizin yabancı memleketlerdeki haklarını korumak için kurulacak bu teşkilâta getirilecek kimselerde aranacak vasıfları takdire şayandır. Ancak bu evsafta olacak zatları, konsolosluk teşkilâtımızın emirlerine bağlamak, gerek hizmetlerini yürütmek gerekse konsolosluk teşkilâtlarımızı bir iş ve işçi bulma kurumu haline getireceğinden, uygun görmemekteyiz. Bu bakımdan kurulacak teşkilâtın müstakillen, yani memleketimizden işçilerimizin sevkini halen haklı olarak Çalışma Bakanlığı yaptığına göre, iş durumlarını, dertlerini ilgili Bakanlık bildiği halde, neden hizmetin devamı Dışişleri Bakanlığına devredilmek isteniyor? Bu hususu anlıyamadık. Gerek yabancı memleketlerin, gerekse Türkiye'de işçi mesleleriyle Çalışma Bakanlığı meşgul olur. Bu kanalla giden bir işçi yarın her hangi bir haksızlık karşısında Dışişleri Bakanlığının araya girmesiyle haksızlığa uğrayan işçilerimizin haklarının iddiası gecikmiş, belki de sürüncemede kalmış olacaktır. Kaldı ki mukaveleleri dahi Çalışma Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Bütün bu görüşlerimiz altında yabancı memleketlerdeki işçilerimizin dertleriyle yakından alâkadar olmak için geçici maddede belirtilen vasıftaki şahıslardan gayrı:

1. — Çalışma işyerlerindeki işçilerimizden işçi temsilcilerinin katılması.

2. — Bütün işçilerimizin bulundukları mahallerdeki işçi sendikalarına kayıtlarını temin ettikten sonra bu mahallerin sendikacılariyla da işbirliği yapmakla devamlı ve günlük işçi menfaatlerini de takip yönünden faydalı olur.

Yabancı dil meselesine gelince; yabancı dil bilebilir. Fakat işçinin meslekî bilgi ve görgülerinin de kâfi derecede olması lâzımdır. Benden

evvel konuşan arkadaşlar bu sürenin üç sene olmasının lüzumlu olduğundan bahsettiler. Bendeniz üç seneden ziyade uzman olan bir kimsenin bu işe katılmasının zaruri olacağı kanısındayım. Meselâ 100 lerce metre derinlikte çalışan maden işçilerinin iş sahasına gitmeyi de becerip bilmelidir. Yabancı dili bir kitap yazacak kadar bilmesini de bendeniz lüzumlu görmemekteyim. Bu mevzuda titizlikle üzerinde durulması lâzımgelen meslekî bilgileri ve uzmanlıkları işçilerimizin çalıştıkları işyerlerinin hususiyetine uymuyorsa, dil de bilse, yüksek tahsilli de olsa, katiyen vazifelendirilmemelidir.

Din mevzuunda dile ve yüksek tahsile lüzum görmemekle din yönünden hakikaten aydın ve lâyık olanların gönderilmesinde de fayda vardır. Saygılarımla.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; 2 nci maddenin ek 1 nci maddesi üzerinde, bu fıkra üzerinde şimdiye kadar 6 arkadaşımız konuşmuş bulunmaktadır. Sırada Sayın Ahmet Canbilgin, Sayın Kemal Yılmaz Sayın Müslihittin Gürer, Sayın Enver Turgut, Sayın Fethi Çelikbaş ve Sayın Abdurrahman Şeref Lâç yazılı bulunmaktadır. Bu arada yeterlik önergesi gelmiştir.

Yeterlik önergesini okutmadan evvel Hükümet veya komisyon söz istiyor mu?.. Buyurun sayın komisyon.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Deminki konuşmada bir rakamı yanlış olarak söylemişim, tavzih etmek istiyorum. Memur adedini 168 olarak söylemişim, 87 olarak tavzih ediyorum.

BAŞKAN — Peki efendim, o şekilde zapta geçmiştir.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Muhterem Başkan, değerli milletvekilleri; yurt dışında çalışan işçilerimizle alâkalı olarak Hükümet tarafından getirilmiş bulunan Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevlerini değiştirmekle alâkalı bu kanun tasarısına sayın milletvekillerinin göstermiş olduğu ilgiye komisyonumuz adına mütesekkirim. Halen yurt dışında çalışmakta bulunan ve miktarları genel gerekçede de belirtilen işçilerimiz, bu kanun tasarısının çıkartılmasını dört gözle beklemektedirler. Bunlar, Almanya'da 136 684, Belçika'da 13 791, İsviçre'de 357 Hollanda'da 5 249 Avusturya'da 4 521 ve Fransa'da 88 işçi olarak sıralanmaktadır. Ancak bu tasarının sevkinden sonra da gerek Fransa ile ve gerekse diğer ülkelerle yapılan, Hükümetimizle yapılan anlaşmalar sonunda bu memleketlere de geniş işçi gönderilmesine yakında başlanacağı tahmin edilmektedir.

Tasarının ek 1 nci maddesi hakkında Sayın Ecevit'in 1 nci pragrafta ileri sürdükleri iddialar ve ileri sürdükleri noktai nazar komisyonumuzca da tamamen uygun mütalâa edilmektedir. Teknik bir komisyon olan komisyonumuz bu maddenin hazırlanması sırasında Dışişleri Bakanlığıyla Çalışma Bakanlığı yetkililerini ariz ve amik dinlemiş, kendilerinin mütalâalarına müracaat etmiş ve birtakım diplomatik muafiyetler ve burada çalıştırılacak olan ataşelerin, müşavirlerin, yardımcıların ve sosyal hizmetlerde kullanılacak olan diğer yardımcıların dış memleketlerde çalışmakta olan elçiler büyükelçiler daimî misyonlar gibi diplomatik muafiyete tabi olabilmeleri için birtakım şartların gerektirdiği hususunda komisyonumuzu ikna etmişlerdir. Bunlardan bir tanesi, şimdi Sayın Ecevit'in noktai nazarına iltifat etmekle beraber, meselâ merkezden uzakta, konsolosluklara tâbi, konsolosluk bulunmıyan ve büyükelçilikler, daimî delegelikler ve daimî misyonlar bulunmıyan yerlerde de kesif miktarda, özellikle Almanya'da işçi çalıştırıldığı konusu olmuştur. Şimdi Sayın Ecevit bu 1 nci pragrafın değiştirilmesini, Dışişleri Bakanlığı ile Çalışma Bakanlığının müştereken hazırlıyacakları bir yönetmelikle meselenin hallini talebediyorlar. Bu noktai nazara iştirâk ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım; diğer taraftan şu anda milletvekili arkadaşlarımızın üzerinde ısrarla, ehemmiyetle durdukları ikinci konu da, din adamları ve sendika temsilcilerinin de bu kanunun çıkartılması sırasında ek 1 nci maddeye ilâvesi şeklinde bir noktai nazar olarak ortaya çıkmaktadır. Komisyonumuz bu noktai nazara iltifat etmekte ve komisyon adına vereceği bir takrirle 1 sayılı cetvelde de değişiklik yapılmasını Yüce Meclisten talebetmektedir. Din adamı işçi sendika uzmanı olarak vasıflandıracağımız kimselere de bu ek 1 nci maddenin son paragrafına yapacağımız (A)

ve (B) fıkralarında aranan şartları bunlarda aramamak suretiyle bir ilâve yapmak suretiyle bunları da tasarıya ithal etmemiz mümkün olacaktır. Gerek din adamlarının ve gerekse sendika temsilcilerinin sosyal yardımcı olarak görevlendirilmesinde zaruret vardır. Ataşelerin, müşavirlerin ve ataşe yardımcılarının bu maddenin (A) ve (B) bendlerinde zikredilen özellikleri haiz olması komisyonumuzca da yerinde mütalâa edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım; bir özel sınavdan Sayın Kodamanoğlu ve ondan sonra söz alan arkadaşlarımız bahsettiler. Neden özel sınav? Acaba özel bir sınav yapılacak da Hükümet veya Çalışma Bakanlığı birtakım kayırmak istediği kimseleri, bu sınavdan geçirerek tâyin mi edecek şeklinde bir endişe ortaya atıldı. Hemen şunu arz etmek mecburiyetindeyim; özel sınavlar meselâ memleketimizde Dışişleri Bakanlığında yapılan tâyinlerde de Devlet imtihanları dikkate alınmaksızın özel bir sınavdan geçirilmek suretiyle yapılır. Bakanlıklarımızın birçoğunda da tâyinler bu esasa göre yapılmaktadır. Ayrıca muhterem profesörlerimiz ve doçentlerimiz profesör olurken verdikleri lisan imtihanında da Devlet imtihanına tâbi tutulma şartı aranmaksızın, özel sınavdan geçirilmek suretiyle başarı gösterirlerse başarıları tescil edilir. Bu bakımdan yabancı dil bilgisi için özel bir sınavdan maksadımızın, yılda iki defa tekrarlanan Devlet imtihanlarına iştirak mecburiyetini mutlak surette mecburi kılmak için olduğunu muhterem Heyete arz etmek isterim.

Ayrıca burada bir nokta akla gelebilir; bir yabancı dil imtihanını vermiş olan birisi, tekrar özel sınavdan geçirilecek midir?... Komisyonumuzca, bu yolda yapılan tenkidler iltifata şayan görülmüştür. Eğer yabancı dil imtihanını vermişse, ayrıca bir özel sınava tâbi tutulmamalıdır.. Maddenin o kısmını da bu şekilde değiştirmek üzere Yüce Başkanlığa

Bir önerge takdim ediyorum.

Şimdi Sayın Yılanlıoğlu, tabiplerle ilgili bir noktaya takıldılar. Türkiye'de sosyal güvenlik meseleleriyle alâkalı olanlar çok iyi bilirler ki, memleketimizde meselâ evvelâ adı İşçi Sigortaları Kurumu olan sonra Sosyal Sigortalar Kurumu olarak değiştirilen Türkiye'deki başlıca sosyal güvenlik müesseselerinden birisi olan Sosyal Sigortalar Kurumunun genel müdürleri büyük ölçüde tabiplerden tâyin edilmiştir. Tabiplerimizin sosyal güvenlik meseleleriyle alâkaları şükranla kaydedilecek bir derecededir. Ancak iş hekimliği mevzuunda da, koruyucu hekimlik mevzuunda da memleketimizde birçok meselelerde olduğu gibi birtakım değişiklikler yapılmasında, yenilikler yapılmasında zaruret vardır. Eğer tabipse, yurdun doktora ihtiyacı var, diye sosyal güvenlik meselesinde ihtisas sahibi olan bir kimseyi yurt dışında bize avuç avuç döviz getiren ve bizim memleketimizin o memleketlerde bir nevi fahri müşaviri durumunda bulunan işçilerimizle alâkalı meselelerde onları ataşe olarak göndermemizde bir sakınca olduğu kanısında değilim. Bilâkis fayda vardır, bilâkis onların bilhassa çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesinde eğer, gayet tabiî bulunabilirse doktorların da tâyininde isabet olacaktır.

Sayın Ali Rıza Uzuner'in teknik bir konuda yaptığı itiraza aynen iştirak ediyoruz. Çok haklı olarak işaret ettiler, metinde bir matbaa hatası var, «kurabilir» olması lâzımgelirken «kurulabilir» şeklinde bastırılmıştır. Düzeltilmesi için Sayın Başkanlığa gerekli önergeyi takdim edeceğim.

Umumiyet itibariyle ileri sürülen iddialara bu şekilde cevap vermiş bulunuyorum. Ek madde 1 ile alâkalı olarak, tahmin ediyorum ki, ek madde 1 değişiklikleriyle birlikte Yüce Meclisin iltifatına mazhar olacak ve bu kanunu bekliyen yurt dışında çalışmakta olan ve günden güne sayıları artan işçilerimiz de bu suretle kendi meseleleriyle alâkalanan müşavirlere, mütehassıslara kavuşmuş olacaklardır. Muhterem arkadaşlarıma teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Özdemir, bir dakika, komisyona bâzı sualler tevcih edilecek.

Buyurun.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Efendim, ek madde 1 de dedim ki, bu tâyinleri tahdidedecek her hangi bir müeyyide kanunda yok. Şimdiye kadar altı yerde işçilerimiz vardır. Meselâ Fransa'da 88 tane... Ölçü nedir? Bakanlık bu tâyinleri yaparken istediğimiz yerde bu müşavirlikleri, bu ataşelikleri ihdas edebilir. Yani komisyon bir şey düşünmez, hiçbir ölçü de koymaz mı? Kaç işçi bulunursa bunlar

ihdas edilecektir, bu hususun izah edilmesini rica edeceğim.

BAŞKAN — Peki efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Efendim, bu konu ile alâkalı olarak Sayın Çalışma Bakanı değerli arkadaşımız yeteri kadar bilgi verecektir sanıyorum. Ancak biz Hükümetin, hemen hemen hiç işçi çalıştırmıyan bir yere bir müşavir veya ataşe tâyin etmek gibi bir garabet içine düşeceğine inanmıyoruz. Böyle bir inancımız olmadığı için komisyonda bir müeyyide koymak lüzumu hissetmedik. Zaten ihtiyaçlardan doğduğuna göre böyle bir kanun tedvini, ihtiyaç genel olarak nerede varsa, meselâ öncelikle gayet tabiî Almanya, bundan sonra sırasiyle Belçika, Holânda itibar edilecek ve ondan sonra işçi kesafeti artan Avusturya dikkate alınacaktır. Yoksa halen 88 tane işçinin gerekçede gösterildiği gibi çalıştırılan Fransa'ya bir işçi ataşesi tâyin etmek bu kanunun maksadına da aykırı olur.

Bizim noktai nazarımız budur efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (İzmir) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım her kanunun müzakeresinde kanun yapma sanatı ile ilgili derslerini okuduğumuz sayın hocalarımızın lâfları hatırımıza gelir. Meslek hayatımız içinde ve parlâmento hayatımızda kanun yapma sanatının bugüne kadarki değişik ölçüler içerisindeki müzakerelerinde arkadaşlar ekseriya maddelerin müzakeresinde muhtelif endişeleri buraya, kürsüye kadar getirir. Bu endişeler esasında bir şüphenin, daha başka bir tabirle art düşüncelerin ifadesi değil, esasında müsbeti arayan bir şüphenin ifadesidir. Müzakeresini yaptığımız kanunda da hali hazırda üzerinde konuşmalarda bulunan arkadaşlara, konulacak, tasrih edilecek çalışma ataşesinde, yardımcısında, müşavirinde aranacak niteliklerin tadadî olarak belirtilmesinde kâfi ölçülerin vaz'edilmediği, bâzı muhtemel kayırmaların olabileceği buraya getirildi. Esasında belki bu düşünceler Türkiyenin kanun yapma sanatı dışında, Türkiye'nin icra mevkiinde bulunan arkadaşların zaman zaman bâzı hâdiselerin zaruri neticesi yapmış olduğu tasarruflardan neşet etmektedir. Oysaki, kanaatimiz odur, icra mevkiinde bulunanlar keyfî düşüncelerin sahipleri değil, muayyen kanunun koymuş olduğu, memlekete yararlı görüşlerin sahipleridir. Bu itibarla arkadaşların endişelerinde kısmen haklı olduklarını, kısmen bir far-ı hassasiyete girdiklerini, bir endişeye girdiklerini belirtmek isterim.

Meseleyle direkt alâkası olmamakla beraber Sayın Ruhi Soyer, işçi meselelerinin Türkiye'deki işleyiş tarzından bahisle, ağır yürüdüğünü ve bâzı şikâyetlerin olduğunu dile getirdiler. Kendileriyle müttefikiz. Ancak bu ittifakımız, İş ve İşçi Bulma Kurumunun ağır işleyişinden çok, arz ve talep kaidelerinin birbiriyle olan orantısına bağlıdır. Bu mevzuda çalışan arkadaşlarım ve Muhterem Heyetiniz gayet iyi bileceklerdir ki, elimizde bulunan imkân 20, ama karşı taraftan istenilen miktar 10 ise istediğiniz kadar süratli çalışınız, verebileceğiniz miktar 10 olacaktır. Bu itibarla bugüne kadar bütün çalışmaları içinde gayet az bütçe ile çalışan İş ve İşçi Bulma Kurumu 1946 senesinden bugüne kadar ki, vâkı teşkilâtı Muhterem Heyetinizin dikkat nazarlarından kaçmadığına kaaniim. Ama bir kere daha lerhâtır buyurursanız göreceksiniz ki, 1946 senesindeki kadrosu ne ise 1966 senesindeki kadrosu, gayet kısmî bir artışla, devam etmektedir. Binaenaleyh şikâyeti sadece kadronun az veya istenilen şekilde çalışmayışında aramak doğru değildir. Ancak bu sebeple, bu kanun münasebetiyle, bu madde münasebetiyle Sayın Ruhi Soyer böyle bir konuşmada bulunduğu için kendisine teşekkür ederim. Mesele bununla alâkalı değil, muhterem zamanınızı almak istemiyorum. Bunun neden ve niçinleri çoktur. Ancak alınan birçok tedbirlerle bir hayli süratlendirilmiştir. Ama yeterli leğildir. Bunda ittifak halindeyim. Sadece bu kadar söylemekle yetineceğim.

Muhterem arkadaşlarım, Hükümet niçin böyle bir kanun getirdi? Konuşmada bulunan arkadaşlarımın her birine ayrı ayrı teşekkür ederim. Hakikaten dışarıda bulunan işçilerimizin Türkiye'den sevklerinden dönüşlerine kadar devam eden şikâyetleri vardır. Bu şikâyetleri bir, üç, beş, on maddede toplamamıza imkân yoktur. Diyebilirim ki, ne kadar insan varsa, o kadar da şikâyet vardır. Ama esası itibariyle bu şikâyetleri son seyahatimde Almanya'da çalışan işçilerimizin şikâyetlerini

62 maddede toplamışımdır. Bu güne kadarki, şikâyetlerin bir kısmı halledilmiştir. Benden evvel vazife göre arkadaşlar da çalışmalarda bulunmuşlar, kısmen halletmişlerdir. Ama kâfi gelmemiştir. Çalışma ataşelikleri teşkilâtı dışarda yok mu idi? Vardı. Ama bu ataşelerin kadroları Dışişleri Bakanlığiyle, Maliye Bakanlığından alınır. Hariciye Bakanlığı nasıl verir kadroları? En yüksek barem 50. Buraya herkes girmez, herkes arzulu değildir. Ve bugüne kadar bunlardan alınan kadrolarla devam ettirmişiz, miktar fazla olmamış. Bu ataşeleri gönderdikten sonra yanlarına tek bir kimse vermemişiz. Ne bir yardımcı vermişiz, ne bir daktilo vermişiz. Dışarıda bulunan işçilerimizin muhtelif şikâyetleri olmuş. Hakikaten bi arkadaşımın dile getirdiği gibi, tercümanlık müessesesi fevkalâde mühim müessesedir. Tercümanlık müessesesi Devlet tarafından ihdas edilmiş mahiyette değildir. Tercümanlık müessesesi, işveren tarafından ücreti verilmek suretiyle kullanılmaktadır. Tercüman, dışarıda çalışan işçilerimiz üzerinde tam bir itina ve itimat havası yaratmamıştır. İşçi, yabancı lisana tam mânasiyle vâkıf değildir. Tercümanın üzerinde şahısların şüpheleri devam etmektedir. İşçi hasta olduğu zaman gittiği doktora derdini anlatamamaktadır. Yine aynı şekilde iş ihtilâfı olduğu zaman, işçi ile işveren ihtilâfa düştüğü zaman, zira iş akitlerinin tanziminde saat başına ücretin yanında işverene bir ihtiyarî hak tanınmıştır; akort çalışma. Bu akort çalışma neticesinde işçi esası itibariyle saat ücretinden sonra akort çalışmaya geçtiğinde otomatikman ücretinin artacağı zannı içerisindedir. Ama tatbikatımızda, dışarıda yaptığımız tetkikler sırasında gördük ki, bu, çok kere işçinin aleyhine olmaktadır.

Bunun şikâyet mercii yoktur. Çalışma ataşelerimiz elinden geldiği kadar çalışmakta devam ediyor. Ama bu hukuki ihtilâfı ortadan kaldıracak, mukaveleden doğan, iş akdinden doğan gerek işyerinde gerekse iş dışında doğacak ihtilâfları halletdecek bir hukukî müesseseyi işte bu kanunla getiriyoruz.

Sayın Bülent Ecevit'in birinci maddesinde koyduğu husus, yani çalışma ataşelerinin başkonsolosluklara ve konsolosluklara, kısaca konsolosluk müessesesine bağlanmaması lâzımgeldiği hususundaki noktai nazar, esası itibariyle bakanlığımızın görüşüdür. Ancak Dışişleri Bakanlığında yaptığımız çalışmalarda devletlerarası hukuku buna mâni olduğu ifade edilmiştir. Mesele üzerinde hassasiyetimizi devamlı surette şu ana kadar devam ettirdik. Ancak Dışişleri Bakanlığı böyle ayrı bir yola gidilmesini, devletlerarası münasebetlerde nezaket arz etmesi sebebiyle bâzı ihtilâflara sebebiyet vereceğini söylemiştir. Fakat Sayın Bülent Ecevit'in vermiş olduğu önergeye, yapılacak yönetmeliğin vereceği imkân dâhilinde bu meselenin halli mümkün olabilir, şeklindeki takririne Hükümet olarak da iltifat ediyoruz. Esasında Hükümet olarak da başından beri görüşümüz budur.

Bir ikinci takrirleri oldu, yine ek 1 nci maddenin son fıkrasında, üç senelik bir müddet koyalım, dediler. Muhterem arkadaşlarım, biz bu takrire iştirak edemiyoruz. Kısaca belirtmek isterim; her ne kadar Sayın Kodamanoğlu, verilen resmî kelimesinin kaldırılmasiyle bu işin düzeltilebileceğini söylediler. Bilmem ben takririni söylediğim geniş anlamda kullanabiliyorsak, Sayın Bülent Beyle beraberiz. Özel sektörde çalışan arkadaşlar var. Bizzat işveren durumunda çalışmış olan insan var, atölye şefi var, özel kesimde alışmış. Almanya'da uzun müddet çalışmış, tahsil hayatı Almanya'da geçmiş, doktora hayatı Almanya'da geçmiş, muayyen bir iş kolunda devamlı surette çalışmış olan şahıslar var. Vermiş oldukları takrir bu şahısları da kapsıyor mu? Eğer kapsıyorsa kendisiyle hemfikirim. Benim endişem sadece resmî hizmette veya muayyen bir iş kolunda 3 sene çalışma mecburiyetini koymak suretiyle bu tarz çalışmış olanları acaba bu takririn dışında bırakıyor muyuz gibi bir endişenin içerisine girdim. Ama takrir eğer bu imkânı veriyorsa kendileriyle beraberim.

Muhterem arkadaşlarım; verilen takrirlerden birisi de veyahut konuşma yapılan mevzulardan birisi de; dil bilgisi mevzuu üzerinde oldu. Bu mevzuda konuşan arkadaşlarla ayrı olduğumuz bir taraf yok. Ancak, belirtmek istediğimiz şey şudur; Sayın Komisyon Başkanının dile getirdikleri gibi; Devlet lisan imtihanı senede iki defa olmaktadır. Her tâyin arefesinde bu heyeti toplantıya davet edip işler hale koymak mümkünse, memnuniyetle koyun. Sadece endişem bu maddenin işleyip işlemiye-

ceği keyfiyetidir. Bunun dışında bir maksadın çıkarılmamasını rica edeceğim. Özel dil bilgisi heyetinden neyi kastediyorlar, diye sordular. Eğer hafızam beni yanıltmıyorsa ve yanlış bilmiyorsam, zannederim doçentlik imtihanında da buna talibolanlar, üniversiteden seçilen bir heyet tarafından imtihana tabi tutulurlar. Bu bir özel komisyondur, ama hiç kimse bunun altında bir başka mâna aramaz. Binaenaleyh bizim de buraya koyduğumuz kaydın altında birtakım kimselerin kayrılması şeklindeki bir noktai nazarın veya böyle bir şüphenin hiçbir arkadaşımızda olmamasını rica ederim.

15 gün veya 1 hafta, 3 gün sonra bir tâyin olduğu zaman bu kurulu, yabancı lisan kurulunu toplantıya çağırmak mümkün müdür? Bu Devlet lisan kurulunu toplantıya çağırmak mümkün müdür ve böylece bu maddeyi işletebilir miyiz? Endişemiz budur. Ancak böyle bir fıkra çıktığı zaman kanunun âmir hükmü, toplanır diye bir kanaati Muhterem Heyetinizde varsa memnuniyetle koyunuz. Yalnız peşinen arz ediyorum; böyle bir endişem vardır, Hükümet olarak böyle bir endişemiz vardır. Memnuniyetle iştirak halindeyiz, başka hiçbir görüşümüz yok.

Sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu bir noktaya temas ettiler, bunun ölçüsü ne olacaktır diye. Muhterem arkadaşlarım, bir hususu belirtmek isterim. Deniz olmıyan yerde liman yapılmıyacaktır diye bir kayıt konmaz. Liman yapılacaktır diye bahsedildiği zaman denizin olması lâzımdır ki liman yapılsın. İşçi olmıyan yere, çalışma ataşesi gider mi? Bu tabiatı eşyaya mugayir bir şey . Zannediyorum böyle bir şey bahis mevzuu olamaz. Bunun ölçüsü konulamaz. Bin işçi koyalım. Muhterem arkadaşlarım, size misaller vermek isterim; bin işçi için, koyalım. Bir Hamburg vardır. Hamburg'u gezen, tarihçesini, sosyal ve iktisadi yapısını bilen arkadaşlarım gayet iyi bilirler, Hamburg yedi milletten değil, kırk milletten, yetmişyedi milletten gelmiş insanların toplandığı bir şehirdir. Çalışan Türk işçisinin adedinin bin rakamının altında olduğunu kabul ediniz. Buraya çalışma ataşesi göndermiyecek misiniz? Bir açık pazar vardır, bütün insanların toplandığı yerdir. Birçok fikrin çarpıştığı yerdir, birçok sosyal akımın olduğu yerdir. Ahlâk düzeninin dışında birçok hareketin olduğu yerdir veya devam ettiği yerdir. Nasıl bir rakam koyacaksınız? Bunda bir rakam olmaz. Bir hususu daha belirtmek isterim; bizim ortaya koymak istediğimiz müessese, elbette ki işçinin olduğu ve onun ihtiyaçlarına cevap verecek müesseselerin olması icabettiği yerlerde çalışma ataşeleri gidecektir. Bunun bir başka şeklinin düşünülmemesini ben hassatan rica edeceğim. Sayın Bülent Ecevit'in ve diğer arkadaşların, Enver Turgut'un ve Hasan Türkay'ın ve diğer arkadaşların işçi temsilcilerinin bu mevzuda kanunda madde halinde yer alması şeklindeki noktai nazarlarına iltifat ediyoruz. Bu kanun hazırlanırken Bakanlık olarak çok uzun boylu mütalâa ettik, biz bir formül bulamamıştık. Karma Komisyonda uzun münakaşası yapıldı. Çünkü bu mevzuda esas itibariyle işçilerin memur statüsü içinde düşünülmemesi mütalâa olunmuştu. İşçilerin memur statüsü içinde mütalâa edilmesine cevaz olmadığı noktasından hareket edilmek suretiyle Komisyonda bu takrirler yer almamıştır. Ancak bu kere verilen takrir zannediyorum ki, bu anlamın dışında sosyal delege mahiyetinde olacak. Eğer böyle ise bir itirazımız yoktur. İşçilerin sendika hareketleri içinde vazife almış şahısların çalışma ataşeliklerinde yer alması kadar tabiî bir şey yoktur. Faydalı bir harekettir. Mühim olan şey bunu formüle edebilmek keyfiyetidir. Bu takrir formüle ettiği hususunda bendenizin Hükümet olarak her hangi bir endişem yoktur. Muhterem Heyetinizin de endişeleri yoksa aynen iştirak etmelerini biz de rica ederiz.

Din mevzuu üzerinde Sayın Ali Rıza Uzuner, konuşmasında, acaba aydın din adamları da bu kanunun içinde mi tedvin edilmiştir, dediler. Evet, aynı şekilde müzakeresini yaptığımız ek 1 nci maddenin son fıkrasına, aydın din adamları ile birlikte sendika temsilcilerinin iştirak ettirilmesi suretiyle bu meselenin halledilmesini zannediyorum, Sayın Komisyon Başkanının imzası ile böyle bir takrir de verilmiştir, bu yönde rey kullanmanızı rica ve istirham ederim, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Bakan bir dakikanızı rica edeceğim. Bâzı arkadaşlarımızın soruları var, bunları rica edeceğim.

Arkadaşlarımdan istirham ediyorum, sualleri çok kısa ve hiçbir fikrî izahı muhtevi olmaksızın tevcih buyurunuz, yalnız sual olarak. Kendi izahatınızı ileri sürmeyiniz.

Sayın Soyer, buyurunuz sualinizi sorunuz.

RUHİ SOYER (Niğde) — Sayın Başkan, bu konuda yeni kadrolar ihdas edilerek yeni memurlar alınıyor. Şöyle bir şey sormak istiyorum Sayın Bakandan; muhtelif bakanlıklarda faal vazifelerinden çekilerek müşavirlik almak suretiyle pasif hale getirilmiş memur arkadaşlar vardır. Zannediyorum belki Çalışma Bakanlığında da vardır. Acaba bu müşavirliklerden bu yeni kadrolara alınmak suretiyle bu müşavirleri daha çok azaltmak ve bu şekilde Devlet kadrosuna yeni birtakım memur alınmaması bakımından Sayın Bakan ne düşünüyorlar?

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (İzmir) — Tesbit edebildiysem, eğer yanlış tesbit etmediysem, mevcudolan müşavirlik kadrolarını kaldırmak suretiyle, bir başka tâbirle bu kanunun içerisine aktarmak, böylece yeni bir kadro almamak, zannediyorum soru budur. Bir kanun tekniği. Mühim olan şey, Devlete cari masraflar yönünden bir külfetin yüklenmemesi şekli ise, idare hukukiyle Devlet personel politikasiyle alâkalı bir şey. Meselenin kanun içerisinde müzakeresine imkân var mı bilmiyorum.

BAŞKAN — Sayın Kodamanoğlu, buyurunuz efendim, kısa..

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, Devlette re'sen imtihan yapan heyet Ankara Üniversitesine mensup üç öğretim üyesinden ibarettir. Kanun bu heyete vazife verirken toplanmalarının kanuni olduğu görüşünde midirler, değil midirler?

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — Sayın Kodamanoğlu bir ara lûtfettiler, yanıma geldiler, söyledim kendilerine; prensibolarak en ufak ihtilâfımız yok, müttefikim, yalnız endişem var, dedim. Kanuna böyle bir şey koymuş olsak, acaba işler mi, işlemez mi? Muhterem Heyetinizin kanuna böyle bir madde koymakla bunun işliyeceği hususunda bir kanaati varsa, memnuniyetle iştirak ederiz. Hiçbir ayrı görüşün sahibi değilim. Mahzur mütalâa etmiyorum, fayda mütalâa ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Ecevit.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Bu kanun çıktıktan sonra İsviçre'ye bir ataşe tâyin edilecek olursa Hükümetin sunmuş olduğu gerekçede bir rakam yanlışlığı olarak bulunan bir bilgi Hükümeti müşkül durumda bırakabilir. Zannediyorum İsviçre'ye şimdiye kadar 357 işçi gönderilmiştir..

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — Yanlış efendim, 6 500 dür. Matbaa hatası olacak..

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Bu şekilde zabıtlarda düzeltilmiş olacak.

İkinci husus, Sayın Bakan bana bir soru yönelttiler. Benim 2 nci önergem ile ilgili olarak, 1 nci ek maddenin son kısmı ile ilgili önergem hakkında, bu üç yıl çalışmış olmanın sürekli çalıştırılmasının tercih sebebi sayılması halinde işveren sıfatiyle üç yıl çalışmış olanlar bunun içine giriyor mu diye, bu çalışma konulariyle doğrudan doğruya ilgili daire ve kuruluşlarda çalışan kimseler de sayılır mı diye, bana bir soru tevcih buyurdular. Benim bu hususta söyliyeceğim husus, bir değer taşımaz. Tutanaklara Sayın Bakan veya komisyon sözcüsü ve tasarı maddesiyle ilgili bir şerh vermeleri halinde ancak bir değer taşıyabilir. Sayın Bakan bu hususlaki görüşlerini tutanaklara geçirirlerse mesele halledilmiş olur..

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (İzmir) — Efenfim, benim anlatmak istediğim şu; bir hukukçu arkadaş vardır, 20 sene meslek hayatında çalışmaktadır, iş hukuku üzerinde ihtısas sahibi olmuştur; bütün iş dâvalarında çalışmıştır. Bu arkadaş Sayın Bülent Ecevit'in vermiş olduğu takririn içerisinde yer almaz. Ben öyle anladım takrirden. Eğer böyle anlamadımsa kendisiyle ittifak halindeyiz, dedim. Benim öğrenmek istediğim mesele bu idi.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — İş hâkimlerini bilhassa misal olarak belirttim.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — İş hâkimi değil iş avukatı, hukukçu, avukat 10 sene çalışmış, 15 sene çalışmış, dışarda doktorasını yapmış, buraya gelmiş, meslekte çalışıyor, üç senesini bitirmiş. Bütün iş hukuku ihtilâflarına girmiş. Böyle bir arkadaş yer almıyor. Benim, takrirden anladığım şey bu..

Hâkim arkadaş.. Evet. Onda ittifak halindeyim, ama Sayın Bülent Beyin vermiş olduğu takririn içerisine benim vermiş olduğum misal girmiyor. Bir iktisat fakültesi mezunu düşünün. Bu arkadaş işletme hukuku üzerin-

de çalışmış. Aynı şekilde dışarda çalışan işçilerin biriktirmiş oldukları tasarrufların kıymetlendirilmesi mevzuunda kafa yormuş. Ve bu arkadaşın çalışması her hangi bir işletmede, özel sektörde olmuştur. Tasarrufların değerlendirilmesi konusu. Bu arkadaşın 3 seneden fazla mesaisi varsa, 6 seneden beri o yerde çalışıyorsa böyle bir takririn içinde yer alıyor mu? Hayır. Eğer alıyorsa ittifak halindeyiz, dedim. Benim öğrenmek istediğim şey şu, ben bir çerçeve yapmak suretiyle bu çerçeve dışında bâzı kıymetlerin kalmasını istemiyorum. Bir çerçeve yapalım ki, bu çerçeve içine bütün kıymethler girsin. Anlatmak istediğim şey bu idi. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, 2 nci maddenin ek 1 nci madde fıkrası üzerinde müzakerenin yeterli görüldüğüne dair verilmiş bulunan önergeyi okutuyorum.

Başkanlığa

Mesele vuzuha kavuşmuştur. Kifayeti arz ve teklif ederim.

Samsun
Şevki Yücel

BAŞKAN — Son söz milletvekilinindir hükmüne göre, sırada bulunan Sayın Ahmet Can Bilgin'e söz vereceğim.

Buyurun efendim.

Açık oylamaya oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız lûtfen oylarını kullansınlar. Oyunu kullanmıyan var mı? Yok. Lûtfen kutuları kaldırınız. Açık oylama muamelesi bitmiştir.

AHMET CAN BİLGİN (Kütahya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; benden önce konuşan bütün arkadaşlarım Sayın Hükümetin, dışarda çalışan Türk işçilerinin Devlete bağlı bir teşekkül ve kuruluş tarafından bugüne kadar himayesiz bir şekilde çalıştıklarını ima ederek, bugün bu tasarıyı getiren Hükümete teşekkürlerini arz ettiler. Ben de onlara iltihak ederek, Sayın Hükümete teşekkürlerimi bu kanun vesilesiyle arz ederim.

Muhterem arkadaşlarım; Sayın Bakandan ve Komisyon sözcüsünden din adamlarının da bu tasarının sonuna ekleneceğini ifade etmeleri duydum. Bu mevzu üzerinde fazla durmıyacağım. Ayrıca da yine Türk işçisini yakinen tanıyan sendikacıların, sendika temsilcilerinin de bu teşekküllerin kadrolarında yer alacaklarına dair teklifte bulunacaklarını ifade ettiler, bu da benim için memnuniyet verici bir haberdir.

Muhterem arkadaşlarım, yalnız tasarının ek madde 1 nci kısmında çalışma müşaviri ataşelerinin nitelikleri izah edilirken ve bunlar arasında bilhassa mezun oldukları okullar sıralanırken Türk işçisi ile yakın bir ilgisi olan ve onlarla omuz omuza çalışan ve daima bir çalışmanın veya çalıştırmanın ne demek olduğunu ve bunun mukayesesini yapabilecek olan mühendislerin, yüksek mühendislerin, mimar ve yüksek mimarların bu ek maddenin (A) bendine ilâve edilmemiş olmasını şahsan yadırgadım ve bunun için de bir teklifte bulundum.

Muhterem arkadaşlarım; meslekler arası mukayese üzerinde durmuyorum. Fakat takdir edersiniz ki, bir iş ve çalışma yeri denince mutlaka, devrimizde teknikle kaimdir ve bilhassa modern memleketlerde, medeni memleketlerde ve kendimize misal olarak almaya çalıştığımız Batı memleketlerinde, işyerlerinin en üst kademesinden işçiyle omuz omuza çalışana kadar teknik elemanlar ve işçiyle münasebette olan kimseler teknik elemanlardır. Ben bu arada mevzuatı, hukukî nosyonu bilen kimselerin bunun haricinde bırakılarak tamamen bunların mühendislerden olması iddiasında değilim arkadaşlar. Fakat bugün için idari kademelerde dahi GATT memleketlerinde işyerlerinde çalışanlardan tamamen hâkim olan sınıf mühendislerdir. Bunun için meslek sınıfları arasında bir ayırmaya gidilmemesi için bir teklifte bulundum. Yalnız bu teklifimde Sayın Başkandan da rica ediyorum, mühendis ve yüksek mühendisler diye yazdık, buna, mimar ve yüksek mimarların da ilâvesini istirham edeceğim ve bu hususta ki önergemin de tarafımızdan iltifat bulacağına kaaniim, teşekkür ederim, hürmetlerimle.

BAŞKAN — 2 nci maddenin ek 1 nci maddesi üzerinde müzakerenin yeterli görüldüğüne dair verilmiş bulunan önergeyi Yüce Heyetinizin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Ek 1 nci madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergelerini aykırılıkları itibariyle bir sıra yapmak suretiyle okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Ek 1 nci maddenin ilk fıkrasının aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Burdur
Fethi Çelikbaş

«Çalışma Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararıyle, Büyükelçilikler, daimi delegelikler, daimî misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri baskonsolosluklar ve konsolosluklar nezdinde de çalışma ataşelikleri kurulabilir...»

Sayın Başkanlığa

S. Sayısı 106 sayılı kanun tasarısında ek madde 1 in 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Zonguldak
Bülent Ecevit

Çalışma Bakanlığı, Büyükelçilikler, elçilikler daimi delegelikler ve daimi misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri ve çalışma ataşelikleri kurabilir. Çalışma müşavirlik ve ataşeliklerinin birbirleriyle büyükelçilik, elçilik, daimi delegelik ve daimi misyonlarla, başkonsolosluk ve konsolosluklarla veya fahrî konsolosluklarla ilişkileri Çalışma ve Dışişleri Bakanlıklarının birlikte hazırlıyacakları bir yönetmelikle ve değişik ülkelerin özelliklerine göre hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Sayın Başkanlığa

Çalışma Bakanlığının kuruluşu ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı kanunun 1 nci maddesinin 1 nci bendinden sonra aşağıda yazıldığı şekilde ilâve yapılmasını arz ve teklif ederim.

İzmir
Enver Turgut

Müşavir ve ataşelikleri emrinde işçi sendikacılar sosyal yardımcılar uzman olarak çalıştırılırlar.

Sayın Başkanlığa

Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fırkasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının «Ek madde 1 — (A) fıkrasına «Mühendis ve yüksek mühendis, mimar ve yüksek mimar öğrenimi veren fakültelerin de» ithalini arz ve teklif ederiz.»

Kayseri — Feyyaz Köksal
Kütahya — Ahmet Can Bilgin
Zonguldak
Kemal Doğan Sungun

BAŞKAN — Sayın Can Bilgin, bu şekilde tashih ettik önergenizi.

Yüksek Başkanlığa

Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının 2 nci maddeye bağlı ek 1 nci maddesinin (A) fıkrasının 1 nci satırında, iktisattan sonra «Tıp» kelimesinin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
İstanbul
Kaya Özdemir

Millet Meclisi Başkanlığına

Ek 1 nci maddenin (B) bendine aşağıdaki fıkranın eklenmesini teklif ederiz.

«Tâyin edilecek olan sosyal yardımcılardan asgari bir tanesinin işçilerin dini iktiyaçlariyle meşgul olmak üzere İlâhiyet Fakültesi veya Yüksek İslâm Enstitüsü mezunlarından seçilir.»

Tokat — Osman Saraç
İstanbul — Abdurrahman Şeref Lâç

Millet Meclisi Başkanlığına

Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının ek madde 1. (B) fıkrasının 2 nci bendinin,

«Müşavir ve ataşe yardımcıları doktor (tabip) ve mühendis olabilir şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kayseri — Feyyaz Köksal
Kütahya — Ahmet Can Bilgin

BAŞKAN — Bu diğer önerge ile aynı mahiyette. Deminki okunan önergede yüksek mimar ve mimarı da ilâve etmiştik.

AHMET CAN BİLGİN (Kütahya) — Okunan (A) bendi içindi, bu ikincisi (B) bendi için.

BAŞKAN — Peki efendim.

Yüksek Başaknlığa

Ek madde 1. deki (10) ncu fıkranın maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kastamonu
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

Yüksek Başkanlığa

Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanuna ilâve edilen kısma işçi temsilcilerinin de tâyin edilecekleri açıkça gösterilmemiştir. Ek madde 1. (Müşavir ve ataşe yardımcıları doktor (tabip) olabilir) ibaresinden sonra :

Müşavir ve ataşelikler emrinde İşçi Sendikacılar sosyal yardımcı uzman; olarak çalıştırılırlar.

İşçi sendikacıların tâyininde (A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikler aranmaz ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ankara — Hasan Türkay
Zonguldak — Sadık Tekin Müftüoğlu
İzmir
Enver Turgut

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan tasarının 2 nci maddesinin 12 nci bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yozgat
Nuri Kodamanoğlu

Yabancı dil bilgisi, Devlet yabancı dil imtihanı yapmakla görevli komisyon tarafından bu maksatla yapılacak bir imtihanla tesbit olunur.

Yüksek Başkanlığa

Tasarının ek madde 1 deki yabancı dil bilgisini tesbit eden fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Kastamonu
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

Yabancı dil bilgisi, Devlet lisan imtihanı yapan komisyonlarca tesbit olunur.

Sayın Başkanlığa

S. Sayısı 106 sayılı Kanun tasarısında ek madde 1 in son fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Zonguldak
Bülent Ecevit

(A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çalışma Bakanlığı merkez ve illeri kuruluşu ile Bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konulariyle doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda en az üç yıl sürekli çalışmış olanlar tercih olunurlar.

Sayın Başkanlığa

S. Sayısı 106 sayılı kanun tasarısındaki ek madde 1 in sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Zonguldak
Bülent Ecevit

İşçi sendikalarında en az üç yıl sürekli çalışmış olanlarda (A) bendindeki şartlar aranmaz.

Sayın Başkanlığa

Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin I son bendinden sonra aşağıdaki yazıldığı şekilde ilâve yapılmasını arz ve teklif ederim.

İzmir
Enver Turgut

Çalışma müşavirlik ve ataşeliklerinde çalıştırılacak işçi sendikacılarında sosyal uzman olarak tâyininde (A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikler aranmaz.

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte bulunan tasarının 2 nci maddesine aşağıdaki (C) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yozgat
Nuri Kodamanoğlu

C) En az 3 yıl bu işlerle ilgili resmî bir hizmette çalışmış ve sosyal güvenlik konularında uzmanlık kazanmış olmaları.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Takririmdeki resmî sözünü, Sayın Ecevit'in konuşmasından sonra geri alıyorum.

BAŞKAN — Peki, takririnizdeki (resmî) kelimesini, müsaade ederseniz ben çiziyorum. Çizilmiştir.

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan tasarının 2 nci maddesinde yer alan ek 1 nci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

«Müşavir, ataşe yardımcıları ve sosyal yardımcıların gideceği ülkenin iş mevzuatına intibaklarını sağlamak maksadı ile en az üç aylık kurslara katılmaları mecburidir.

Konya
İhsan Kabadayı

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan tasarının ek madde 1 in sonuna aşağıdaki fıkraların ilâvesini ve 1 sayılı cetvelde de aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmasını saygıyla arz ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
İstanbul
Kaya Özdemir

Ek madde 1 in sonuna eklenecek fıkra;

Din adamı ve işçi sendika uzmanı olarak atanacak sosyal yardımcıların atanmalarında (A) ve (B) bendleri hükümleri uygulanmaz. 1 sayılı cetvelde yapılacak değişiklik: yabancı memleketlerde;

	Aded	derece	Aylık tutarı
Sosyal Yardımcı	10	8	700
Din adamı	11	9	600
İşçi Sendika	10	8	700
Uzman	11	9	600

BAŞKAN — Sayın Özdemir, buyurunuz izah mı etmek istiyorsunuz.

Şimdi okutulan, Geçici Komisyon Başkanı tarafından verilmiş bulunan önergenin ek 1 nci madde ile ilgisi var mı?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Evet.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Sayın Başkanım, vermiş olduğum bir önerge birinci madde bittikten ve ikinci maddeye geçmeden önce söz rica etmiştim. Bu konudaki konuşma din adamları ile ilgili olacak idi. Bu hususta komisyon teklifi birinci ek madde ile ilgili olarak geldiğinden benim de şimdi konuşmam ve teklifimi şimdi yapmam gerekiyor. Onun için kısaca mâruzatta bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Şimdi mümkün değil Sayın Ecevit. Bu önergeleri aykırılıkları itibariyle ve bir sıra dâhilinde okutmuş bulunuyorum. Her bir önerge hakkında şimdi Yüce Meclisin reyini alacağım. O bakımdan mümkün değildir efendim.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Efendim yeni 2 nci madde eklensin diye verilmiş olan önergemi, 1 nci ek maddeye ek fıkralar olarak şimdi okutmanızı rica edeceğim. Başka çare kalmıyor efendim.

BAŞKAN — Bu, usul bakımından, teknik olarak mümkün değil Sayın Ecevit. Ek 1 nci madde üzerinde görüşmeler cereyan etti. Ve ek 1 nci madde ile ilgili olarak verilmiş bulunan önergeler okutuldu. Zatiâlinizin vermiş olduğunuz önergeyi bendeniz tetkik ettim ve ek 1 nci maddeden sonra ek 2 nci maddeye geçmeden evvel size söz verecektim, ek 2 nci madde ilâvesi için söz verecektim. Şimdiki konuşma munhasıran ek 1 nci madde ile ilgilidir. Ek 1 nci maddeye yeni bir fıkra eklenmesi hakkında bir müzakerenin açılabilmesi için başta söylemek lâzımdır. Şimdi mümkün değil. Bu önergeler dışında hiçbir muamele yapamam.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Efendim, komisyon yeni bir fıkra eklenmesini tavsiye ediyor. Ben aynı madde olarak teklif edecektim o bakımdan konuşmamı ileriye bırakmıştım. Şimdi bu teklifin hikmeti kalmıyacak onun için kısaca söz vermenizi, hiç değilse bundan sonra, yani 4 nolu önergenin 1 nci ek maddeye ilâve edilmek üzere okunmasını arz ederim. Çünkü komisyon teklifi ile aynı mahiyette.

BAŞKAN — Komisyonun teklifi ile aynı mahiyette bir beyanınız varsa aynı şeye katılırsınız.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Aynı konuda ama değişik bir teklif.

BAŞKAN — Bu yeni gelmiş olan önergeyi kabul edemiyeceğiz. Önergeler okunduktan sonra yeni önergeler gelmesi mümkün değildir.

Önergeleri tekrar okutup Yüksek Heyetinizin oyunu istihsal edeceğim.

(Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in 1 nci önergesi tekrar okundu)

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Efendim burada ek madde 2 diye gösterilmiş...

BAŞKAN — Sayın Ecevit, şimdi okutmuş bulunduğum ve aykırılıkları itibariyle sıraya konmuş bulunan önergeler üzerinde Yüce Heyetin oyuna alacağız. Aldığımız oy eğer müspet çıkarsa, Meclisin dikkat nazara alması kaydiyle komisyona yapmış olduğu bir ikazdır. O bakımdan ne maddeyi, şimdi kabul ediyoruz, ne de madde ile ilgili fıkrayı kabul ediyoruz. Şimdi, Meclisin temayülünü öğrenmek bakımından ve komisyonu ikaz bakımından nazarı dikkate alınıp alınmadığını tesbit ediyoruz.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Hayır efendim, onu söylemek istemedim.

BAŞKAN — Efendim, bu en aykırı görülmüş, tarafınızdan bu madde ile ilgili olarak en aykırısı bu mütalâa edilmiştir. Onun için okuttum.

BAŞKAN — Komisyon bu önergeye katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz. Yalnız sayın kâtip arkadaşımız kurulabilir, okudu. «Kurabilir» şeklinde düzeltilmesi kaydiyle iştirak ediyoruz.

BAŞKAN — Efendim, zaten önerge dikkat nazarı alınma kaydiyle Meclisce kabul edilecektir. O zaman redaksiyonunu komisyon olarak öyle yaparsınız.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Zaten kurabilir diye yazılıdır.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Okunmuş olan önergeye komisyon katılmaktadır.

Önergeyi Yüksek Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Dikkat nazara alınmak kaydı ile kabul edilmiştir ve önerge komisyona tevdi edilmiştir.

(İzmir Milletvekili Enver Turgut'un önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Reddedilmiştir.

(Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal, Kütahya Milletvekili Ahmet Can Bilgin ve Zonguldak Milletvekili Kemal Doğan Sungun'un önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Değişiklik önergesini Yüce Heyetinizin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Reddedilmiştir.

(Geçici Komisyon Başkanı Kaya Özdemir'in 1 nci önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon tarafından verilmiş bulunduğuna göre, önerge komisyonca benimsenmiş bulunmaktadır.

Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Anlaşılamadı! Lûtfen arkadaşlar dikkatle dinleyiniz. Daha sonra anlaşılmadı itiraziyle karşı karşıya kalmıyalım. Önergeyi yeniden okutuyorum.

(Geçici Komisyon Başkanı Kaya Özdemir'in 1 nci önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Tekrar oya sunacağım, ihtilâf oldu. Lûtfen kabul edenler işaret buyursunlar. Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

(Tokat Milletvekili Osman Saraç ve İstanbul Milletvekili Abdurrahman Şeref Lâç'ın önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Katılıyorsunuz.

Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Dikkat nazara alınmak kaydı ile komisyona havale edilmiştir.

(Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve Kütahya Milletvekili Ahmet Can Bilgin'in önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz efendim.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Şimdi (A) bendinde tıp fakültesinin girmesi kabul edilmedi. Yüksek, fakülte kabul edilmediğine göre müşavir ve ataşe arasında doktor bulunması hukuken imkânsız olacaktır. Onun için bundan önce kabul edilen önerge muvacehesinde bu fıkranın yani müşavir, ataşe yardımcıla-

rı doktor, (tabip) olabilir fıkrasının tamamen metinden çıkarılması gerekir kanaatindeyim. Aksi takdirde tatbik imkânı bulunmıyacaktır.

BAŞKAN — Şimdi muhterem arkadaşlarım burada kabul ettiğiniz esaslar, demin de beyan ettim, şayet önergeler Yüce Meclisce kabule şayan görülürse bu Meclisin, Komisyona dikkat nazara alması kaydı ile gönderilmiş bulunduğu önergelerdir. Bu önergeler üzerinde komisyon meseleyi tekrar önliyecek veya ısrar hakkını kullanacak eski metinde ısrar edecek veyahut da bu, Meclis tarafından kabul edilmiş olan önerge şekline göre bir metin hazırlıyacak, onun redaksiyonunu yapacak. Bu sebeple meseleyi her önerge karşısında şu veya bu şekilde mütalâa etmek mümkün değildir. Şimdiye kadar bâzı önergeler kabul edildi, bâzıları kabul edilmedi. Kabul edilen önergeler muvacehesinde komisyon maddeyi yeni baştan redakte edecektir. O maddenin tekrar, komisyon tarafından yazılış metni iyi midir, değil midir, Meclisin tekrar oyuna müracaat edilecektir.

Evet, bu önergeye komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz efendim.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, mesele biraz karıştı. Heyeti Umumiyenin dikkati dağıldı. Lûtfen önergeyi bir daha okutunuz.

BAŞKAN — Peki efendim, bir kere daha okuyalım. Yalnız rica edeyim Heyeti Umumiyenin dikkati dağılırsa tekrar okutmak diye bir mecburiyet yok. Heyeti Umumiye de dikkatini dağıtmasın.

(Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve Kütahya Milletvekili Ahmet Can Bilgin'in önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon katılmaktadır.

Önergeyi Yüksek Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... (Mimar ilâvesi var, sesleri)

Arkadaşlar, rica ederim, bunu müzakere konusu yapmıyalım. Elimizdeki önerge ne ise onu okutuyoruz. Kabul etmiyenler... Reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

(Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun 1 nci önergesi tekrar okundu.)

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Doktorlarla ilgili önergedir.

BAŞKAN — Lûtfen ayağa kalkınız ve izah ediniz, duyayım.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Konuşmamda izah etmiştim doktorların çıkarılması hakkındaki fıkradır.

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(İzmir Milletvekili Enver Turgut, Zonguldak Milletvekili Sadık Tekin Müftüoğlu, Ankar Milletvekili Hasan Türkay'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Komisyonumuzun bu konuda kanunun teknik mahiyetine uygun daha iyi bir teklifi vardır. Bu bakımdan katılmıyoruz efendim.

ENVER TURGUT (İzmir) — Komisyonun ondan daha iyi teklifi varsa, geri alıyoruz.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Geri alıyoruz.

BAŞKAN — Üçüncü imza sahibi?.

MEHMET TURGUT (Bursa) — Sadık Tekin Müftüoğlu.

(C. H. P. sıralarında bir ses. «İki imza sahibi geri alırsa üçüncüsü onlara uyar»)

BAŞKAN — Mümkün değil efendim.

Şimdi Sayın Komisyon Baskanı bu önergenin daha düzgününü siz vermişseniz umumi esaslar itibariyle kabul etmenize mâni bir hal teşkil etmez. Nihayet kabul edilen esaslar dikkat nazara alınma kaydiyle kabul edilen esaslardır. Redaksiyonu mümkündür.

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Efendim, komisyon önergelerle birlikte maddeyi geri istesin.

BAŞKAN — Sayın Bilgin, komisyon önergeyi istesin diyebilir miyim?

GEÇİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Sayın Başkan, bir şey öğrenmek istiyorum. Tabiî oylam sırasında konuşulmıyacağı için size müracaat edemedim.

Şimdi benim doktorların çıkarılması hakkında 10 ncu fıkrada önergem vardı. Biraz önce ismini hatırlıyamadığım bir arkadaş önerge verdi. Bu ataşe, müşavir ve yardımcılarının arasından tabibin çıkarılması hakkında idi. Bu önerge Yüksek Heyetçe kabul edildi. Yani doktorların müşavir, ataşe ve yardımcılığa girmemeleri uygun görüldü. Uygun görüldüğüne göre aynı mahiyete bir önerge tekrar oylanabilir mi, oylanamaz mı? Bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN — Birisi doktorlarla birlikte bâzı meslek erbabını sayıyordu, bir diğeri yalnız doktorlara aitti. Şimdi bunlar komisyonca incelenecek ve komisyon yeni bir redaksiyonla maddeyi yeniden getirecektir, o zaman tekrar komisyonun bu yapmış olduğu metni oya sunacağım.

Yozgat Milletvekili Nuri Kodamanoğlu'nun 1 nci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor.

Değişiklik önergesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

(Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun 2 nci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Biraz önceki önerge aynı mahiyette idi.

Komisyon katılıyor. Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

(Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in 2 nci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz.

Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Reddedilmiştir.

(Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'in 3 ncü önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmamaktadır.

Değişiklik önergesini oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(İzmir Milletvekili Enver Turgut'un 2 nci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmamaktadır.

Önergeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Yozgat Milletvekili Nuri Kodamanoğlu'nun 2 nci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Reddedilmiştir.

(Konya Milletvekili İhsan Kabadayı'nın önergesi tekrar okundu.)

İHSAN KABADAYI (Konya) — İki dakikalık bir izahatta bulunayım müsaade ederseniz.

BAŞKAN — Çok kısa olmak üzere buyurunuz.

Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katıldığınız takdirde söz vermem mümkün değil. O bakımdan soruyorum.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım çalışma müşavirlerinin, ataşelerin yardımcılarının ve sosyal yardımcılarının kanunda A fıkrasında, hangi fakülteden veya hangi yüksek okuldan mezun olması gerektiğini, gideceği memlekette resmî dil olarak İngilizce, Fransızca, Almanca ise

bunlardan birisini bilmesini veya başka bir dil konuşuluyorsa o dili bilmesinin kâfi olduğunu ve gireceği imtihanda muvaffak olmuşsa gönderilmesine kâfi geldiği ve şayet merkez teşkilâtında veya bakanlığın taşra teşkilâtında çalışıyorsa tercih edileceği bildirilmekte. Benim kanaatim odur ki, kanunun bu kadar tasrih etmiş olduğu hükümle bir işçi ataşesi göndermenin maksadı doğurmayacağına ben şahsan inanmışım. Pek çoğunuz fakülte mezunusunuz. Fakülteyi bitiren insan okumuş olduğu fakültenin teorikman bilgisini bilir fakat mesleğe ait tatbikat yönünden zayıftır. Tatbikatını pek çoğumuz mesleke iltihak ettikten sonra pratikle öğrenmişizdir. Ve hattâ ve hattâ her meslek mensubu fakülteyi bitirdikten sonra kurslar görerek kendi meslekinde yetişirler. Şimdi, fakülteyi bitirecek, lisan bilecek, imtihanı kazanacak, bence bu sureti katiyede kâfi değildir. Bu memleketin iyi temsil edilmesi meselesidir. İşçi haklarının korunması meselesidir. Oraya göndereceğimiz bir müşavirin veya ataşenin lisan bilgisi imtihanını kazandıktan sonra gideceği memleketin iş, işçi ve işveren konularında ilgili mevzuatını, sosyal haklarla ilgili bulunan kanunları bilmelidir. Çoğumuz, dışarıya gidip gelen arkadaşlarımızdan dinlemişizdir, gidilen memleketin tarihi akımı, sosyal yapısı, örf ve adetleri coğrafya bilgisine ait bilgisi kültür jenerali yoksa, millî haysiyetimizi, itibarımızı kırıcı pek çok hatıralar dinlemişizdir.

BAŞKAN — Sayın Kabadayı İçtüzüğün maddei mahsusasına göre zatıalinize mücmelen söz hakkı verdim.

İHSAN KABADAYI (Devamla) — Bağlıyorum efendim.

Şöylece dil bilmesi, imtihanı kazandıktan sonra hangi memlekete gidecekse o memleketin yapısı iş, işçi, işveren mevzuu ile alâkalı olan konularda kurstan geçirilmesi o memlekete ait umumi kültürler bakımından da üç aylık bir kurstan geçirilerekten sonra gönderilmesini, hem işçi haklarının korunması bakımından hem de millî haysiyet ve şerefimiz bakımından faydalı görmekteyim. Üç ay gibi bir kurs fazla bir şey değildir. Ama bize kazandıracağı kâr büyük olacaktır. Bu kursu lûtfedip koyunuz sonunda menfaatini hep beraber takdir buyuracaksınız. Hürmetlerimle efendim.

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

(Geçici Komisyon Başkanı Kaya Özdemir'in, 2 nci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Sayın Özdemir buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Muhterem Başkan, değerli milletvekilleri; önergemizi iki kısımda mütalâa etmek lâzımdır. Birisi kadrolarla ilişkili olarak üçüncü maddede, diğeri ise, ek 1 nci maddede. Burada yalnız bir değişiklik yapmak zarureti vardır. İşçi sendika temsilcisi uzmanda yabancı dil bilme mecburiyetini aramak ve fakat din adamında yabancı dil bilme mecburiyetini aramamak mecburiyetindeyiz. O bakımdan önergede değişiklik yapmak üzere iki fıkrada mütalâa edilmesini istirham ederim.

BAŞKAN — Sayın Özdemir, yapmış olduğunuz İzahı Riyaset de anlamadı. Lûtfen daha açık ve net olarak mütalâanızı bildiriniz. Bunu ne şekilde monte edeceksek maddeye, onu biz de bilelim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (Devamla) — Sayın Başkan, kadrolarla alâkalı kısım yani 1 sayılı cetvelle alâkalı madde üçüncü maddedir. Biz 1 nci madde içerisinde mütalâa etmiş şekilde Yüce Başkanlığa bir önerge vermiş bulunuyoruz. O bakımdan 1 sayılı cetvelle alâkalı kısmın buradan ayrılması lâzımdır. Birinci istirhamım budur.

İkinci istirhamım; din adamlariyle sendika temsilcisi uzmanlarda yabancı dil bilme mecburiyeti aranmıyacağına dair bir yanlışlık vardır. Sadece din adamları (A) ve (B) bendleri hükmünün dışında tutulmalı, ama sendika temsilcileri (B) bendi içerisinde zikredilen yabancı dil bilme mecburiyeti ile karşı karşıya bırakılmalıdır. Onu arz etmek istedim efendim.

BAŞKAN — Sayın Soyer, buyurunuz sualinizi sorunuz.

RUHİ SOYER (Niğde) — Sayın Başkan, ilk çağlarda bile din adamlarımızdan yabancı dil bilen çok vardı, bugün de bilmesi lâzımdır. Bizim dinimizin temsilcisi olan insanlar orada bizim âyinlerimizi yapacak. Şimdi bir mezarlıkta, mezarlık hademesi bile iki kelime ile cenaze...

BAŞKAN — Sayın Soyer, lûtfen sorunuzu sorunuz.

RUHİ SOYER (Devamla) — Din adamımızın iki kelimeyi söyliyemiyecek vaziyette olması, hem dinî, hem de millî haysiyeti rencide eder...

BAŞKAN — Sayın Soyer, istirham ederim, ben Başkanım, siz milletvekilisiniz, karşılıklı anlaşamayınca bir neticeye ulaşamayız.

Şimdi siz komisyondan ne sual sormak istiyorsanız, onu lûtfen sorun.

RUHİ SOYER (Devamla) — Komisyon Başkanı din adamlarının bu kadarcık lisan bilmelerine dahi lüzum görmüyor.

BAŞKAN — Görmüyor, efendim, kendisi söyledi, görmüyor efendim.

Buyurun Sayın Ecevit.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Memleketimizde din konusunda da yüksek öğrenim yapan okullar ve fakülteler bulunduğuna göre, din adamlarında yüksek öğrenim ve dil bilme şartı aranmamasına komisyon niçin lüzum görmektedir?

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Muhterem Başkan; bir önergeye iştirak etmiştik. İlâhiyat Fakültesi mezunları ile İslâm Enstitüsü mezunlarının da din adamı olarak oraya gönderilmelerine Komisyonumuz da iştirak etti. Ancak bu 1 nci maddede zikredilen lisan imtihanı, meselâ Devlet lisan imtihanını da kabul ettiğimize göre, ağır şartları havi ve lisan imtihanının gerektirdiği nitelikte lisan bilecek din adamı bulmakta güçlük çekeceğimizi düşünerek bu noktainazara iltifat edemiyoruz.

OSMAN SARAÇ (Tokat) — Soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Evet soru, buyurun. Yalnızca soru.

OSMAN SARAÇ (Tokat) — Efendim İlâhiyat Fakültesi ve enstitülerimizin programı bellidir.

BAŞKAN — Sayın Saraç çok rica ederim yalnız soru.

OSMAN SARAÇ (Tokat) — Yabancı dillerden zaten talebelerimiz imtihana tabidir. Binaenaleyh bu gibi suallerin cevaplandırılmış olduğu kanaatindeyim. Çünkü...

BAŞKAN — Sayın Saraç kanaatinizi sormadık ki soru soracaksınız.

Muhterem arkadaşlarım, çok rica ederim soruyu sorulmuş olan ve cevabı verilmiş olan kısımlara munhasır olarak değil şu metinden öğrenmek istediğiniz yeni bir şey varsa onları sorunuz.

Sayın Uğrasızoğlu. Buyurun sorunuzu sorun.

FAHRİ UĞRASIZOĞLU (Uşak) — Acaba komisyon bu yaptığı teklifi din adamları için ayrı, sendika mensupları için ayrı olarak yapabilirler mi?

BAŞKAN — Yapabiliriz, dedi, biraz evvel söylediler.

Tamamdır Sayın Özdemir, buyurun.

Komisyon tarafından verilen önergeyi okutuyorum. (Fıkra, fıkra ayrı okunsun, sesleri) Bir önerge ayrı ayrı oya konmaz.

(Geçici Komisyon Başkanı Kaya Özdemir'in önergesi tekrar okundu.)

FAHRİ UĞRASIZOĞLU (Uşak) — Ayrı olarak teklif edebileceklerini söylediler, fakat önerge birleşik olarak okundu.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Sayın Başkan, önergeyi bir dakikalığına bize verin, düzelterek derhal iade edeceğiz.

BAŞKAN — Peki efendim.

Bütün bunları üçüncü defa ısraren ifade ediyorum; Yüce Meclis tarafından dikkat nazara alınmak kaydiyle komisyon tarafından incelenmesi ve ittıba edilmesi gereken önergelerdir. Bütün bu önergeler muvacehesinde bu maddenin ek 1 madde fıkrası elbette komisyon tarafından yeni baştan düzenlenecektir. Binaenaleyh meseleler Meclisin burada temayülünü öğrenmek, Meclisin istikametini ve hangi yönde bir metin hazırlanmasını istemekten ibarettir, daha sonra elbetteki komisyon bu ek 1 nci madde fıkrasını yeni baştan düzenliyecek, formüle edecek ve Yüce Meclise bu takdim edilecektir. O bakımdan, şayet fıkralar bakımından bir irtibatsızlık varsa elbette yeni müzakeresinde bu ek 1 nci maddenin, meseleler daha çok vuzuha kavuşacaktır. Endişe etmeyiniz.

ABDURRAHMAN ŞEREF LÂÇ (İstanbul) — Şimdi madde üzerinde söz istemek mümkün mü Muhterem Başkanım? Yeni gelecek...

BAŞKAN — Yeni gelecek metin bir defa okunsun da, nedir, öğrenin, bilin ona göre...

ABDURRAHMAN ŞEREF LÂÇ (İstanbul) O zaman söz sırası gelmiyor da.

BAŞKAN — Bilinmiyen bir şey için söz istendiğini ilk defa duyuyorum.

ABDURRAHMAN ŞEREF LÂÇ (İstanbul) — Geleceğini söylediniz de onun için söz istedim.

BAŞKAN — Gelecek efendim, ama ne geleceğini bilmiyoruz. Siz de bilmiyorsunuz, ben de bilmiyorum.

Arkadaşlar, yüksek müsamahalarınıza sığınarak bu son metni Yüce Heyete okuduktan sonra Birleşime son vereceğim.

Komisyon biraz önce okutulmuş bulunan önergesini daha muntazam bir hale getirmek üzere yeni baştan bir metin hazırlamıştır, onu okutuyorum :

Başkanlığa

Ek madde 1 in sonuna aşağıdaki fıkranın ilâvesini arz ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
İstanbul
Kaya Özdemir

Din adamı ve işçi sendika uzman olarak atanacak sosyal yardımcıların atanmalarında din adamları için (A) ve (B) bendleri hükümleri işçi sendika uzman olarak atanacaklar için (A) bendi hükmü uygulanmaz.

BAŞKAN — Komisyon bu şekilde değişiklik önergesini düzenlemiştir.

Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler...

İHSAN KABADAYI (Konya) — Aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Mümkün değil efendim.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Yeniden tedvin edildi Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Beyefendi bu madde değil, değişiklik önergesidir.

Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, okutulmuş bulunan 17 önergenin bir kısmı Yüce Heyet tarafından kabul edildi, beş tanesi kabul edildi, bir diğer kısmı kabul edilmedi. Dikkat nazarına alınmak kaydı ile kabul edilen beş önerge muvacehesinde komisyon, bu maddeye bağlı ek 1 nci maddeyi yeni baştan formüle edecek ve Yüce Heyetinize sunacaktır.

Açık oylamaların sonuçlarını arz ediyorum.

1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısının açık oylamasına 229 arkadaşımız katılmıştır. 224 kabul, 4 ret, 2 çekinser oy çıkmıştır. Bu şekilde tasarı kanunlaşmış bulunmaktadır.

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının açık oylamasına 179 arkadaşımız katılmıştır. 174 kabul, 4 ret, 1 çekinser oy çıkmıştır. Gerekli çoğunluk sağlanamadığı cihetle gelecek birleşim açık oylama muamelesi yeniden icra edilecektir.

4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının yapılan açık oylamasına 165 arkadaşımız katılmış, 165 kabul oyu çıkmıştır. Gerekli oy çoğunluğu bulunmadığı cihetle oylama muamelesi gelecek birleşimde yeniden icra edilecektir.

Vakit geçmiş bulunduğu cihetle 3 . 8 . 1966 Çarşamba günü saat 15.00 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,20

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan'ın, Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Köy İşleri Bakanı Sabit Osman Avcı ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner'in yazılı cevapları (7/147)

15 . 6 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Köy İşleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını arz ve rica ederim.

Hatay Milletvekili
Hüsnü Özkan

Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını her sene tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması zaruri bir hal almıştır. Bu hususta Bakanlığınızca ne gibi tedbir düşünüldüğünün açıklanması.

T. C.
Köy İşleri Bakanlığı 30 . 6 . 1966
Müsteşarlık
Sayı : 1020 - 09870

Konu : Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan'ın yazılı sorusu

T. B. M. M.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 20 . 6 . 1966 T. ve G. S. K. Md. 7/147 - 2186/11703 sayılı yazıları :

Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda Bakanlığımca ne düşünüldüğüne dair Hatay Milletvekili Sayın Hüsnü Özkan tarafından verilen ve ilgideki yazılariyle gönderilen yazılı soru önergesi; Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı çalışmaları içine girdiğinden ilgideki yazınızla soru önergesi bugünkü tarihle adı geçen Bakanlığa gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sabit Osman Avcı
Köy İşleri Bakanı

T. C.
Enerji ve Tabiî Kaynaklar 28 . 7 . 1966
Bakanlığı
Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu
Sayı : 02/8012/3424

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) Kanunlar Müdürlüğünüz 20.6.1966 gün ve 2186/11703 - 7/147 sayılı yazısı.

b) Kanunlar Müdürlüğünüz 20 . 6 . 1966 gün ve 2192/11697 - 7/153 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan ve Reşat Mursaloğlu'nun Köy İşleri Bakanlığı tarafından cevaplandırılmasını istedikleri Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergeleri, ilgisi dolayısiyle Bakanlığımıza gönderilmiş olup, sorulan hususlara verilen cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Enerji ve Tabiî Kaynaklar
Bakanı
İbrahim Deriner

Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan ve Reşat Mursaloğlu'nun Tiyek Çayı mecrasının taranmasına dair sorulan hususların cevabıdır.

Tiyek Çayının ıslahı konusu, Hatay - Hassa - Hopürün çayı ve havzasındaki yan derelerin ıslahı mevzuu içinde istikşafi kademede etüdedilmiş ve plânlaması da 1966 yılı programına konmuştu. İşin ikmali 1967 yılı program tasarısına teklif edilmiştir.

Gerekli tahsisat verildiği takdirde Tiyek deresi 1967 yılı içinde taranacaktır.

2. — Hatay Milletvekili Reşat Mursaloğlu'nun, Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Köy İşleri Bakanı Sabit Osman Avcı ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner'in yazılı cevapları (7/153)

15 . 6 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Köy İşleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını arz ve rica ederim.

Hatay Milletvekili
Reşat Mursaloğlu

Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını her sene tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması zaruri bir hal almıştır. Bu hususta Bakanlığınızca ne gibi tedbir düşünüldüğünün açıklanması.

T. C.
Köy İşleri Bakanlığı 30.6.1966
Müsteşarlık
Sayı : 1018/09868

Konu : Hatay Milletvekili Sayın Reşat Mursaloğlu'nun yazılı sorusu.

T. B. Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 20 . 6 . 1966 T. ve G. S. K. Md. 7/153 - 2192/11697 sayılı yazıları :

Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda Bakanlığımca ne düşünüldüğüne dair Hatay Milletvekili Reşat Mursaloğlu tarafından verilen ve ilgideki yazılariyle gönderilen yazılı soru önergesi; Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı çalışmaları içine girdiğinden ilgideki yazınızla soru önergesi bugünkü tarihle adı geçen Bakanlığa gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sabit Osman Avcı
Köy İşleri Bakanı

T.C.
Enerji ve Tabiî Kaynaklar 28.7.1966
Bakanlığı
Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu
Sayı : 02/8012/3424

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) Kanunlar Müdürlüğünüz 20.6.1966 gün ve 2186/11703-7/147 sayılı yazısı.

b) Kanunlar Müdürlüğünüz 20.6.1966 gün ve 2192/11697-7/153 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan ve Reşat Mursaloğlu'nun, Köy İşleri Bakanlığı tarafından cevaplandırılmasını istedikleri Hatay'ın Hassa ilçesi arazisinin büyük bir kısmını tehdit ve tahribeden Tiyek Çayı mecrasının taranması konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergeleri ilgisi dolayısiyle Bakanlığımıza gönderilmiş olup, sorulan hususlara verilen cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı
İbrahim Deriner

Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan ve Reşat Mursaloğlu'nun Tiyek Çayı mecrasının taranmasına dair sorulan hususların cevabıdır.

Tiyek Çayının ıslahı konusu, Hatay - Hassa - Hopürün çayı ve havzasındaki yan derelerin ıslahı mevzuu içinde istiksafi kademede etüdedilmiş ve plânlaması da 1966 yılı programına konmustu. İşin ikmali 1967 yılı program tasarısına teklif edilmiştir.

Gerekli tahsisat verildiği takdirde Tiyek deresi 1967 yılı içinde taranacaktır.

3. — Tekirdağ Milletvekili Orhan Öztrak'ın, millî iktisadiyatımıza ağır kayıplar veren gayrinizami balık avlama usullerinin önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın yazılı cevabı (7/166)

Millet Meclisi Yüce Başkanlığına

Asağıdaki hususlar hakkında Sayın Tarım Bakanından ne düşündüklerini yazıyla belirtmesine delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Orhan Öztrak
Tekirdağ Milletvekili

Millî servetimizin büyük kaynaklarından biri olan balıkçılık bilhassa gayrinizami balık tutmadan ötürü ağır kayıplara uğramaktadır.

Trol, Trata ve dinamit ve son zamanlarda geniş mikyasta tatbikata konmuş olan çok kuvvetli ışık usulü iktisadiyatımız için tehlikeli neticeler vermektedir.

Trol ve Trata her cağda balığı ağ ile toplayıp balık yuvalarında tahribat yapmak suretiyle zararlı neticeler doğurmaktadır. Kuvvetli ışık balıkların her yas ve cesamette bulunanlarını bir noktava hızla çektiği için küme içine giren balıklar carpısma suretiyle yaralanmakta ve binnetice heder olmaktadır. Bu tarzdaki balık avcılık usullerinin millî iktisadiyatımıza ağır kayıplar verdiğine göre gerekli mâni tedbirlerin alınması hususunda Sayın Bakanın düşüncelerinin belirtilmesini istirham edeceğim.

T.C.
Tarım Bakanlığı 25.7.1966
Özel Kalem Müdürlüğü
Bakanlık Müşavirliği
Sayı : 798/63752
Konu : Yazılı soru önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5.7.1966 gün Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü 7/166-2353/12579 sayılı yazı :

Millî iktisadiyatımıza ağır kayıplar veren gayrinizami balık avlama usullerinin önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Tekirdağ Milletvekili Sayın Orhan Öztrak'ın Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesi tetkik edildi, buna dair cevaplarımız aşağıdadır.

Trol, Trata dinamit ve kuvvetli ışık usulleriyle balık avlanması suretiyle balık neslinin gereksiz şekilde zararlara uğratıldığı muhakkaktır. Halen yürürlükte bulunan mevzuatla yasaklanmış olan ve balık varlığına zarar veren avlanma olaylarının önüne geçilmek için mücadele edilecektir.

Hükümetçe hazırlanarak Millet Meclisine sunulan ve halen komisyonlarda müzakeresi yapılmakta olan Su ürünleri kanun tasarısının 19, 23 ve 24 ncü maddelerinde bu türlü davranışları yasaklayıcı hükümler bulunmaktadır.

Tasarı kanunlaştığı takdirde ayrıca bir teşkilât kanunu ile balıkçılığımızın geliştirilmesi ve balık rezervelerimizin korunması görevlerini yönetecek yeni bir teşkilât kurularak balık neslimizi imha edici davranışlara daha müessir bir şekilde mâni olunacaktır.

Bilgi edinilmesine emirlerinizi arz ederim.

Tarım Bakanı
Bahri Dağdaş

4. — Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in; Kars'ın Posof ilçesinde doludan zarar görenlere her hangi bir yardım yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakandan soru önergesi ve Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın yazılı cevabı (7/167)

Millet Meclisi Başkanlığına

1.7.1966

Aşağıdaki soruların Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Âdil Kurtel
Kars Milletvekili

Kars iline bağlı Posof ilçesi iki gün önce yağan şiddetli dolu yüzünden büyük zarar görmüştür. Yağan dolu mahsulün % 65 ni hasara uğratmış ve yüzlerce evi oturulamaz hale getirmiştir.

Arazinin darlığı ve verimsizliği yüzünden Posof'ta sık sık kıtlıklar görülmekte ve kış aylarında tekel maddeleri dâhil her türlü ihtiyaç maddelerinin fiyatları birkaç misli artmaktadır.

Gerekli tedbirler zamanında alınmadığı takdirde bu yıl da Posof'ta büyük bir kıtlığın başgöstermesi mukadderdir. Posof yolu senenin altı ayında kapalı kalmakta ve dışarı ile her türlü irtibat kesilmektedir. Bu itibarla gerekli yardımın yol kapanmadan alınmasında katî zaruret vardır.

1. Posof yolu kış programına alınmış mıdır?
2. Yağan dolu mahsule yüzde kaç oranında zarar vermiştir?
3. Doludan zarar görenlere her hangi bir yardım yapılması düşünülmekte midir?

T.C.
Tarım Bakanlığı 25.7.1966
Özel Kalem Müdürlüğü
Bakanlık Müşavirliği
Sayı : 801/63752
Konu : Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Başbakanlığın 5.7.1966 gün ve 7/167-2354/12559 sayılı yazı.

Kars'ın Posof ilçesinde doludan zarar görenlere her hangi bir yardım yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Kars Milletvekili Sayın Âdil Kurtel tarafından Başbakanlığa yöneltilip Başbakanlığın 8.7.1966 gün ve 77-115 sayılı yazıları ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensibolunan yazılı soru önergesi tetkik edildi, konuya ait cevaplar aşağıdadır.

1. Standardı düşük olan Ardahan - Posof yolunun Ardahan Oamal arası 1966 - 1967 kar

mücadele programına alınmış, Damal - Posof arası ise imkân bulundukça açılacak yollar programında bırakılmıştır. Adı geçen yol İkinci 5 Yıllık Plânın hazırlık çalışmalarına dâhil edilmiştir. Yolun gereken kesimleri onarılarak standart hale getirildikçe makina imkânları nisbetinde daimî kar mücadele programına alınabilecektir.

2. Posof'ta Tekel mamûlleri darlığına mâni olunacak tedbirlerin alınması için Tekel Genel Müdürlüğüne gerekli talimat verilmiştir.

3. Posof ilçesine 26.6.1966 günü düşen şiddetli doludan ilçenin 31 köyündeki 90 bin dekar ekilişin ortalama % 80 oranında hasara uğradığı ayrıca 169 büyük, 173 küçük baş hayvanın telef olduğu tesbit edilmiştir.

5254 sayılı Kanun uyarınca :

Hasar Tesbit komisyonları raporlarına nazaran ihtiyaç gösterilen 1 000 ton buğday ile 600 ton arpa tohumluğunun tamamı tahsis edilecektir.

Doludan zarar görenlere 1 000 ton yemeklik buğday tahsisi Ticaret Bakanlığınca yapılamaktır. 1 000 ton yemlik kredisi tahsisi ile banka borçlarının tecili ve ek kredi yardımı yapılması için de T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğüne gereken talimat verilmiştir.

Yapılması kararlaştırılan yardım tahsislerinden çiftçinin daha müessir şekilde faydalanması için, merkezden gönderilen bir uzman heyeti etütlerine devam etmektedir.

Bilgi edinilmesine emirlerinizi arz ederim.

Tarım Bakanı
Bahri Dağdaş

5. — Aydın Milletvekili Nahit Menteşe'nin; Eski Çine Çayı üzerinde yapılmakta olan köprü sebebiyle arazileri su altında kalacak olan Çine ve Yeniköy halkının zararlarının telâfisi için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı Etem Erdinç'in yazılı cevabı (7/168)

4.7 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Aydın - Çine - Yatağan yolu, Eski Çine Çayı üzerinde yapılmakta olan köprü, hakiki yerinden 50 - 60 metre kuzeye kaydırılmış bulunduğundan, suyun mecrasının değişmesine müncer olmuş ve bu suretle Çine Yeniköy arazileri su altında kalmıştır.

Mevzuubahis köylüler büyük zarara maruz kaldıklarından zararlarının telâfisi ve yeniden vukubulacak zararların ödenmesi için ne gibi tedbirler düşünüldüğünün Bayındırlık Bakanlığınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve istirham ederim.

Saygılarımla.

Nahit Menteşe
Aydın Milletvekili

T.C.
Bayındırlık Bakanlığı 25.7.1966
Bakan
1075 - 10260

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5.7.1966 gün, 7-168/2364-12604 sayılı yazınız.

Aydın Milletvekili Sayın Nahit Menteşe'nin, Çine Çavı köprüsü ile ilgili yazılı sorusu aşağıda cevaplandırılmıştır.

Çine - Yatağan yolunda inşa edilen Çine köprüsü, yatağın akış cihetine tamamen uygun olarak verev oturtulmuş ve suyun yatağı zorlaması önlenmiştir. Ayrıca, projede öngörülen tahkimatlar da inşa edilerek suyun civara zarar vermemesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan 1964 yılı Ekim ayında bâzı vatandaşların ilgili bölge müdürlüğümüze başvurarak çaydan zarar gördüklerini belirtmeleri üzerine; yerine gereken makinalar gönderilmiş, köprü mansabında suyu köprüden sonra tamamen vatağa çevirecek bir sedde inşa edilerek dilekler yerine getirilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Etem Erdinç
Bayındırlık Bakanı

6. — Siirt Milletvekili Hüseyin Hüsnü Oran'ın, Siirt'te bir azot sanayii kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı (7/170)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Sanayi Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygiyle arz ve rica ederim.

Siirt Milletvekili
Hüsnü Oran

1. Siirt ili ve çevresi her türlü ziraate elverişli bir bölge olup mıntıka sâkinlerinin büyük çoğunluğu çiftçilikle iştigal etmektedir. Ancak fennî imkânsızlıklar ve suni gübrenin pahalı olması sebebiyle ziraat iptidai ve hüdainâbit şekilde yapılmaktadır.

Diğer taraftan, Siirt'in Şırnak ilçesinde zengin kömür (linyit) yatakları bulunmuştur. Gerek bölge kömür madenlerinin değerlendirilmesi ve gerekse tarımsal kalkınmamızın sağlanması yönlerinden Siirt ili dâhilinde azot sanayii kurulması her bakımdan faydalı olacağı dikkate alınarak Bakanlığınızın bu mevzuda tetkik ve tasavvurları mevcut mudur ve bu bölgede bir azot sanayii tesisi düşünülmekte midir?

T.C.
Sanayi Bakanlığı 25.7.1966
Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu
Sayı : 9/402-012800

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 7.7.1966 tarih, Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü 7/170-2375/12674 sayılı yazınız :

Siirt Milletvekili Hüseyin Hüsnü Oran'ın «Siirt'te bir azot sanayii kurulması» hakkındaki yazılı soru önergesine cevabımız ilişik olarak sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Sanayi Bakanı
Mehmet Turgut

Siirt Milletvekili Hüseyin Hüsnü Oran'ın yazılı soru önergesine Sanayi Bakanlığı cevabı :

Bir suni gübre fabrikası kurulması için; başta 1) Hammadde, (2) Nakliyat, ulaşım ve yollar, 3) Gübre tüketim hinterlandı faktörlerini dikkate almak icabeder.

a) Azotlu gübre üretimi için hammaddeler; yatırım, randıman ve rantabilite bakımından

1) Tabiî gaz,
2) Nafta,
3) Fuel - Oil,
4) Ham petrol,
5) Kömürdür.

Siirt'te kurulacak bir azotlu gübre fabrikası için hammadde, ya kömür veya ağır petrol ürünleri esasına istinadedecektir. Halbuki bugün tesislerde kömür, ham petrol ve Fuel - Oil gibi ağır petrol ürünleri esasına dayanan suni gübre üretimi terk edilmiş ve yerine ucuza malolan nafta ve tabiî gaz gibi hafif petrol ürünleri esası ön plâna geçmiştir. Ayrıca kömür esasına dayanan bir üretim, memleketin yakıt ihtiyacı olan kömür rezervlerinin tükenmesine de sebebolacaktır.

Binaenaleyh, kömür esası üzerine gübre sanayii kurulması kabule şayan görülmemekte ve yeni projelerde hafif petrol ürünleri esası kabul edilmektedir.

Siirt için hafif petrol ürünleri bakımından Batman'daki rafineriden istifade düşünülebilirse de, bu rafinerinin her hangi bir müesseseye nafta temin edemediği ve yeni tabiî gaz rezervlerinin de şimdilik kalite ve miktarının tesbit edilemediği bir vakıadır.

b) Fosforlu gübre üretimi takdirinde ise, lüzumlu hammadde (fosforit) halen memleketimizde işlenmeye müsait (yüksek tenörlü) bulunmadığından ithali cihetine gidilecek ve bu bakımdan da tesisin ya bir limanda veya bir asit sülfrik fabrikası yanında kurulması icabedecektir. Halbuki, Siirt ve civarında asit sülfrik fabrikası için lüzumlu pirit ve kükürt yatakları mevcudiyeti henüz tesbit edilmiş değildir.

c) Mevcut istatistiklere göre, Siirt'in gübre istihlâki, Türkiye yekûn gübre istihlâkinin % 1.2 kadarıdır. Bu sebepten mevzii ve cüzi bir istihlâki karşılamak üzere rantabl bir gübre sanayi kurulamıyacağı bedihidir. Mevcut nakliye ve yol ulaşım şebekesinin gayrikâfi olduğu bu bölgede hammadde ve elde edilecek gübrenin nakledilmesi mecburiyeti muvacehesinde Siirt'te bir suni gübre fabrikasının, rantabl bir tesis olamıyacağı mülâhazasiyle, kurulmasına imkân görülememektedir.

1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Tasarı kanunlaşmıştır.)

Üye sayısı :	**450**
Oy verenler :	**229**
Kabul edenler :	**224**
Reddedenler :	**4**
Çekinserler :	**2**
Oya katılmıyanlar :	**220**
Açık üyelikler :	**1**

[Kabul edenler]

ADANA
Mahmut Bozdoğan
Turhan Dilligil
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
Bekir Tünay
Tahir Yücekök
ADIYAMAN
Süleyman Arif Emre
AFYON KARAHİSAR
Osman Attila
Mehmet Göbekli
Şevki Güler
Ali İhsan Ulubahşi
AĞRI
Abdülbâri Akdoğan
AMASYA
Ahmet Demiray
Ali Celâlettin Topala
ANKARA
Orhan Alp
Kemal Bağcıoğlu
Hüseyin Balan
Ali Rıza Çetiner
Musa Kâzım Coşkun
Recai Ergüder
Zühtü Pehlivanlı
H. Turgut Toker
Hasan Türkay
M. Kemal Yılmaz
ANTALYA
Hasan Akçalıoğlu
Hüseyin Avni Akın (Yüzbaşı)
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Rafet Eker
Ahmet Torgay
ARTVİN
Sabit Osman Avcı
Mustafa Rona
AYDIN
Yüksel Menderes
Nahit Menteşe
Reşat Özarda
Kemal Ziya Öztürk
İsmet Sezgin
Mustafa Kemal Yılmaz
BALIKESİR
Adnan Akın
İbrahim Aytaç
Cihat Bilgehan
Fennî İslimyeli
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut
Mehmet Zeki Yücetürk
BİLECİK
Şadi Binay
BOLU
Ş. Nihat Bayramoğlu
Halil İbrahim Cop
Ahmet Çakmak
BURDUR
Fethi Çelikbaş
BURSA
Sadrettin Çanga
Nilüfer Gürsoy
Cemal Külâhlı
Barlas Küntay
Ö. Doğan Öztürkmen
Mustafa Tayyar
Mehmet Turgut
Ahmet Türkel
ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Cihad Baban
Muammer Baykan
Refet Sezgin
ÇANKIRI
Tahir Akman
ÇORUM
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Arslan Topçubaşı
Ahmet Uysal
Nejdet Yücer
DENİZLİ
Mehmet Salih Baydil
Hüdai Oral
Zafer Nihat Özel
Remzi Şenel
DİYARBAKIR
Tarık Ziya Ekinci
Feyzi Kalfagil
EDİRNE
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin
ELÂZIĞ
Ömer Eken
Kevni Nedimoğlu
ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek
ERZURUM
Nihat Diler
Ahmet Mustafaoğlu
Nihat Pasinli
Adnan Şenyurt
ESKİŞEHİR
Hayri Başar
Ertuğrul Gazi Sakarya
GAZİANTEP
Kâmil Ocak
Naşit Sarıca
Mahmut Uygur
GİRESUN
Nizamettin Erkmen
İ. Etem Kılıçoğlu
GÜMÜŞANE
Sabri Özcan San
Sabahattin Savaeı
HATAY
Abdullah Cilli
Talât Köseoğlu
İSPARTA
İrfan Aksu
Ali İhsan Balım
İÇEL
Mazhar Arıkan
Kadir Çetin
Celâl Kılıç
İSTANBUL
Sadettin Bilgiç
Ali Esat Birol
Nurettin Bulak
Nuri Eroğan
Muhiddin Güven
Abdurrahman Şeref Lâç
Osman Özer
Kaya Özdemir
Osman Nuri Ulusay
Aydın Yalçın
Mehmet Yardımcı

İZMİR
Şevket Adalan
Mehmet Ali Aytaş
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Osman Zeki Efeoğlu
Ali Naili Erdem
Hüsamettin Gümüşpala
İhsan Gürsan
Nihad Kürşad
Şinasi Osma
Enver Turgut

KARS
Abbas Ali Çetin
Cengiz Ekinci
Celâl Nuri Koç

KASTAMONU
Ahmet Şevket Bohça
Sabri Keskin
İ. Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
Fehmi Cumalıoğlu
Turan Feyzioğlu
Feyyaz Köksal
Cengiz Nayman
Vedat Âli Özkan

KIRKLARELİ
Mehmet Atagün
Arif Hikmet Güner
M. Orhan Türkkan

KIRŞEHİR
Mehmet Güver
Süleyman Onan

KOCAELİ
Sedat Akay
Şevket Ustaoğlu

KONYA
Bahri Dağdaş
M. Ziyaettin İzerdem
İhsan Kabadayı
Mehmet Necati Kalaycı
Faruk Sükan
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Can Bilgin
Himmet Erdoğmuş
Mesut Erez
Kemal Kacar

MALATYA
Lûtfi Evliyaoğlu
Hamit Fendoğlu

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Ertuğrul Akça
Süleyman Çağlar
Muammer Dirik
Mithat Dülge
Şevket Raşit Hatipoğlu
Önol Şakar
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Veysi Kadıoğlu
Enver Kaplan

MUĞLA
Adnan Akarca
İzzet Oktay
İlhan Tekinalp

MUŞ
Kâmil Özsarıyıldız

NEVŞEHİR
İbrahim Boz
S. Hakkı Esatoğlu

NİĞDE
Yaşar Arıbaş
Ruhi Soyer

ORDU
Ata Bodur
Ferda Güley
Hamdi Mağden
Şadi Pehlivanoğlu
Kemal Şensoy

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
İsmail Sarıgöz

SAKARYA
Nuri Bayar
Kadri Eroğan
Muslihittin Gürer
Şerafettin Paker

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Melâhat Gedik
Selâhattin Kılıç
Osman Şahinoğlu
Namık Kemal Tülezoğlu
Süreyya Uluçay
Şevki Yücel

SİİRT
Misbah Ongan
Hüseyin Hüsnü Oran
Âdil Yaşa

SİNOP
Hilmi İşgüzar

SİVAS
Giyasettin Duman
Kâzım Kangal
Tevfik Koraltan
Cevad Odyakmaz
Gültekin Sakarya
Tahsin Türkay

TEKİRDAĞ
İlyas Demir

TOKAT
Fethi Alacalı
Cevdet Aykan
M. Şükrü Çavdaroğlu
Osman Hacıbaloğlu
Bedrettin Karaerkek
Osman Saraç

TRABZON
A. İhsan Birincioğlu
Ahmet Çebi
Ekrem Dikmen
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ
Kenan Aral
Hasan Ünlü

URFA
Halil Balkıs
Cemal Güven
Ramazan Tekeli

UŞAK
Orhan Dengiz
M. Fahri Uğrasızoğlu

VAN
Kinyas Kartal
M. Salih Yıldız

YOZGAT
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK
Salih Ekmel Çetiner
Cahit Karakaş
Sadık Tekin Müftüoğlu
Kemal Doğan Sungun

[Reddedenler]

ISPARTA
Tahsin Argun

KASTAMONU
Âdil Toközlü

MARDİN
Rifat Baykal

MUĞLA
Turan Şahin

[Çekinserler]

İSTANBUL
Orhan Birgit

ZONGULDAK
Bülent Ecevit

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Sabahattin Baybura
Ali Bozdoğanoğlu
Kasım Gülek
Ali Karcı
Kemal Sarıibrahimoğlu

ADIYAMAN
M. Arif Atalay
Nazım Bayılhoğlu
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Akalın
Murat Öner
Muzaffer Özdağ

AĞRI
Nevzat Güngör
Kasım Küfrevi

AMASYA
Nevzat Şener
Kâzım Ulusoy

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Osman Bölükbaşı
Ahmet Dallı
Orhan Eren
İ. Sıtkı Hatipoğlu
Rıza Kuas
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Hasan Tez
Alparslan Türkeş
Ahmet Üstün

ANTALYA
Osman Zeki Yüksel

ARTVİN
Turgut Altunkaya

AYDİN
Sinan Bosna
Mustafa Şükrü Koç

BALIKESİR
Enver Güreli
Süreyya Koç
Mesut Ozansü
Mevlüt Yılmaz

BİLECİK
İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİNGÖL
M. Emin Gündoğdu
Cemal Yavuz

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu
Zarife Koçak

BOLU
Kemal Demir
Hasan Özcan
Hami Tezkan

BURDUR
İ. Hakkı Boyacıoğlu
Faik Kurbaşlı

BURSA
İbrahim Öktem
Kasım Önadım
Bahri Yazır

ÇANAKKALE
Şefik İnan

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Mehmet Ali Arsan
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Hasan Lâtif Sarıyüce

DENİZLİ
Fuat Avcı
Muzaffer Karan
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Aydın Turgut Artuç
Yusuf Azizoğlu
Metin Cizreli
Hasan Değer (İ.)
Recai İskenderoğlu

EDİRNE
Ahmet Bilgin (Bşk. V.)

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Samet Güldoğan
Kemal Satır

ERZİNCAN
Nafiz Giray
Âdil Sağıroğlu

ERZURUM
Turhan Bilgin
Necati Güven
Gıyasettin Karaca
Cevat Önder
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR
Mehmet İsmet Angı
Şevket Asbuzoğlu
Seyfi Öztürk
Aziz Zeytinoğlu (İ.)

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü
Hüseyin Yılmaz

GİRESUN
Kudret Bosuter
Ali Cüceoğlu
M. Kemal Çilesiz
Ali Köymen

GÜMÜŞANE
Necati Akagün
Ali İhsan Çelikkan

HAKKÂRİ
Ali Karahan

HATAY
Sabahattin Adalı
Yahya Kanbolat
Reşat Mursaloğlu
Semsettin Mursaloğlu
Hüsnü Özkan

ISPARTA
Süleyman Demirel
(Başbakan)

İÇEL
Kemal Ataman
Burhan Bozdoğan
İsmail Çataloğlu
C. Sadık Kutlay

İSTANBUL
Çetin Altan
Sadun Aren
Hüseyin Ataman
Mehmet Ali Aybar
Ali Fuat Başgil
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeyli
(Başkan)
Tekin Erer
Orhan Erkanlı
Mustafa Ertuğrul
Orhan Eyüboğlu
A. Coşkun Kırca
Orhan Seyfettin Orhon
İlhami Sancar
Selim Sarper
Fuad Sirmen
Ahmet Tahtakılıç
İ. Hakkı Tekinel
Reşit Ülker

İZMİR
Şükrü Akkan
Arif Ertunga
Settar İksel
Cemal Hakkı Selek
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu

KARS
Lâtif Aküzüm
Sevinç Düşünsel
Turgut Göle
Âdil Kurtel
Muzaffer Şanlıoğlu
Osman Yeltekin

KASTAMONU
A. Muzaffer Akdoğanlı
Adil Aydın
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ
Mehmet Ateşoğlu
A. Atıf Hacıpaşaoğlu
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Memduh Erdemir

KOCAELİ
İsmail Arar (Bşk. V.)
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu

KONYA
Lütfi Akdoğan
Selçuk Aytan
Hasan Dinçer (B.)
İsmet Kapısız
Mekki Keskin
Yunus Koçak
Nazif Kurucu
Seyit Faruk Önder (İ.)

Fakih Özfakih
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Mehmet Ersoy
İ. Hakkı Yıldırım

MALATYA

Mehmet Delikaya
Hüseyin Doğan (İ.)
Şaban Erik
İsmet İnönü

MANİSA

Sami Binicioğlu
Muammer Erten
Mustafa Ok

MARAŞ

Kemalî Bayazıt
Hacı Ahmet Özsoy
Vefik Pirinççioğlu
Hüseyin Yaycıoğlu

MARDİN

Esat Kemal Aybar
İbrahim Aysoy
Seyfi Güneştan
Nazmi Oğuz
Fuat Uluç

MUĞLA

Seyfi Sadi Pencap

MUŞ

Kemal Aytaç
Nermin Neftçi

NEVŞEHİR

Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Raif Aybar
Feridun Cemal Erkin
Arif Hikmet Onat

RİZE

Mazhar Basa
Cevat Yalçın

SAKARYA

Ekrem Alican
Hayrettin Uysal

SAMSUN

Yaşar Akal
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç (İ.)
Bahattin Uzunoğlu

SİİRT

Abdülhalim Aras

SİNOP

Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Niyazi Özgüç

SİVAS

Nasuh Nazif Aralan
Nihat Doğan
Orhan Kabibay
Seyfi Kurtbek
M. Kemal Palaoğlu

TEKİRDAĞ

Halil Başol
Kemal Nebioğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

İrfan Solmazer

TRABZON

Selâhattin Güven
Hamdi Orhon
Ahmet Şener
Osman Turan
Ömer Usta

URFA

Atalay Akan
Behice Hatko (Boran)
Necmettin Cevheri
Mahmut Çetin

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu

VAN

Mehmet Emin Erdinç
Muslih Görentaş (İ. Ü.)

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
Yusuf Ziya Bahadınlı
Nuri Kodamanoğlu
Celâl Sungur
Neşet Tanrıdağ

ZONGULDAK

Talât Asal
Kenan Esengin
Fevzi Fırat
Kâmil Kırıkoğlu

[Açık üyelikler]

Çorum	1
Yekûn	1

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı :	450
Oy veren'er :	179
Kabul edenler :	174
Reddedenler :	4
Çekinserler :	1
Oya katılmıyanlar :	270
Açık üyelikler :	1

[Kabul edenler]

ADANA
Mahmut Bozdoğan
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
Bekir Tünay
Tahir Yücekök

ADIYAMAN
Süleyman Arif Emre

AFYON KARAHİSAR
Osman Attila
Mehmet Göbekli
Şevki Güler
Ali İhsan Ulubahşi

AĞRI
Abdülbâri Akdoğan

AMASYA
Nevzat Şener
Ali Celâlettin Topala

ANKARA
Orhan Alp
Ali Rıza Çetiner
Zühtü Pehlivanlı
Hasan Türkay

ANTALYA
Hasan Akçalıoğlu
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ahmet Torgay

ARTVİN
Sabit Osman Avcı
Mustafa Rona

AYDIN
Yüksel Menderes
Nahit Menteşe
Reşat Özarda
Kemal Ziya Öztürk
İsmet Sezgin
M. Kemal Yılmaz

BALIKESİR
Adnan Akın
İbrahim Aytaç
Cihat Bilgehan
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut
Mehmet Zeki Yücetürk

BİLECİK
Şadi Binay

BOLU
Ş. Nihat Bayramoğlu
Halil İbrahim Çop
Ahmet Çakmak

BURDUR
Fethi Çelikbaş

BURSA
Nilüfer Gürsoy
Cemal Külâhlı
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Muammer Baykan

ÇANKIRI
Tahir Akman

ÇORUM
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Arslan Topçubaşı
Ahmet Uysal

DENİZLİ
Mehmet Salih Baydil
Hüdai Oral
Zafer Nihat Özel
Remzi Şenel

EDİRNE
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin

ELÂZIĞ
Ömer Eken
Samet Güldoğan
Kevni Nedimoğlu

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek

ERZURUM
Nihat Diler
Nihat Pasinli

ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya

GAZİANTEP
Kâmil Ocak
Naşit Sarıca
Mahmut Uygur

GİRESUN
Nizamettin Erkmen
İ. Etem Kılıçoğlu

GÜMÜŞANE
Sabri Özcan San
Sabahattin Savacı

HATAY
Abdullah Cilli
Talât Köseoğlu

ISPARTA
İrfan Aksu
Ali İhsan Balım

İÇEL
Mazhar Arıkan
Kadir Çetin
Celâl Kılıç

İSTANBUL
Ali Esat Birol
Nuri Eroğan
Muhiddin Güven
Abdurrahman Şeref Lâç
Osman Özer
Kaya Özdemir
O. Nuri Ulusay
Mehmet Yardımcı

İZMİR
Şevket Adalan
Mehmet Ali Aytaç
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Osman Zeki Efeoğlu
Arif Ertunga
Hüsamettin Gümüşpala
Şinasi Osma
Enver Turgut

KARS
Abbas Ali Çetin
Celâl Nuri Koç

KASTAMONU
Ahmet Şevket Bohça
Sabri Keskin
Âdil Toközlü

KAYSERİ
Mehmet Ateşoğlu
A. Atıf Hacıpaşaoğlu
Feyyaz Köksal
Vedat Âli Özkan

KIRKLARELİ
Mehmet Atagün
Arif Hikmet Güner
M. Orhan Türkkan

KIRŞEHİR
Mehmet Güver

KOCAELİ
Sedat Akay

KONYA
M. Ziyaeddin İzerdem
Faruk Sükan
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Can Bilgin
Kemal Kacar

MANİSA
Süleyman Çağlar
Muammer Dirik
Mithat Dülge
Şevket Raşit Hatipoğlu
Önol Şakar
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Veysi Kadıoğlu
Enver Kaplan

MUĞLA
İzzet Oktay
Turan Şahin

MUŞ
Kâmil Özsarıyıldız

NEVŞEHİR
İbrahim Boz

NİĞDE
Ruhi Soyer

ORDU
Ata Bodur
Ferda Güley
Hamdi Mağden
Kemal Şensoy

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
İsmail Sarıgöz

SAKARYA
Nuri Bayar
Kadri Eroğan
Muslihiddin Gürer
Şerafettin Paker

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Melâhat Gedik
Osman Şahinoğlu
Namık Kemal Tülezoğlu
Süreyya Uluçay
Şevki Yücel

SİİRT
Hüseyin Hüsnü Oran

SİVAS
Gıyasettin Duman
Cevad Odyakmaz
Gültekin Sakarya
Tahsin Türkay

TEKİRDAĞ
İlyas Demir

TOKAT
Fethi Alacalı
M. Şükrü Çavdaroğlu
Osman Hacıbaloğlu
Bedrettin Karaerkek
Osman Saraç

TRABZON
Ahmet Çebi
Ekrem Dikmen
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ
Kenan Aral
Hasan Ünlü

URFA
Halil Balkıs
Necmettin Cevheri
Cemal Güven
Ramazan Tekeli

UŞAK
Orhan Dengiz
M. Fahri Uğrasızoğlu

VAN
Kinyas Kartal
M. Salih Yıldız

YOZGAT
Nuri Kodamanoğlu

ZONGULDAK
Bülent Ecevit
Cahit Karakaş
Sadık Tekin Müftüoğlu
Kemal Doğan Sungun

[Reddedenler]

DİYARBAKIR
Tarık Ziya Ekinci

KONYA
Yunus Koçak

MALATYA
Şaban Erik

YOZGAT
Yusuf Ziya Bahadınlı

[Çekinser]

ESKİŞEHİR
Hayri Başar

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Sabahattin Bayburalı
Ali Bozdoğanoğlu
Turhan Dilligil
Kasım Gülek
Ali Karcı
Kemal Sarıibrahimoğlu

ADIYAMAN
M. Arif Atalay
Nazım Bayıllıoğlu
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Akalın
Murat Öner
Muzaffer Özdağ

AĞRI
Nevzat Güngör
Kasım Küfrevi

AMASYA
Ahmet Demiray
Kâzım Ulusoy

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Kemal Bağcıoğlu
Hüseyin Balan
Osman Bölükbaşı
Musa Kâzım Coşkun
Ahmet Dallı
Orhan Eren
Recai Ergüder
İ. Sıtkı Hatipoğlu
Rıza Kuas
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Hasan Tez
H. Turgut Toker
Alparslan Türkeş
Ahmet Üstün
M. Kemal Yılmaz

ANTALYA
Hüseyin Avni Akın (Yüzbaşı)
Rafet Eker
Osman Zeki Yüksel

ARTVİN
Turgut Altunkaya

AYDIN
Sinan Bosna
Mustafa Şükrü Koç

BALIKESİR
Enver Güreli
Fennî İslimyeli
Süreyya Koç
Mesut Ozansü
Mevlüt Yılmaz

BİLECİK
İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİNGÖL
M. Emin Gündoğdu
Cemal Yavuz

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu
Zarife Koçak

BOLU
Kemal Demir
Hasan Özcan
Hami Tezkan

BURDUR
İ. Hakkı Boyacıoğlu
Faik Kırbaşlı

BURSA
Sadrettin Çanga (İ. Ü.)
Barlas Küntay
İbrahim Öktem
Kasım Önadım
Ö. Doğan Öztürkmen
Mehmet Turgut (B.)
Bahri Yazır

ÇANAKKALE
Cihad Baban
Şefik İnan
Refet Sezgin (B.)

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Mehmet Ali Arsan
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Hasan Lâtif Sarıyüce
Nejdet Yücer

DENİZLİ
Fuat Avcı
Muzaffer Karan
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Aydın Turgut Artuç
Yusuf Azizoğlu
Metin Cizreli
Hasan Değer (İ.)
Recai İskenderoğlu
Feyzi Kalfagil

EDİRNE
Ahmet Bilgin (Bşk. V.)

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Kemal Satır

ERZİNCAN
Nafiz Giray
Âdil Sağıroğlu

ERZURUM
Turhan Bilgin
Necati Güven
Gıyasettin Karaca
Ahmet Mustafaoğlu
Cevat Önder
Adnan Şenyurt
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR
Mehmet İsmet Angı
Şevket Asbuzoğlu
Seyfi Öztürk (B.)
Aziz Zeytinoğlu (İ.)

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü
Hüseyin Yılmaz

GİRESUN
Kudret Bosuter
Ali Cüceoğlu
M. Kemal Çilesiz
Ali Köymen

GÜMÜŞANE
Necati Akagün
Ali İhsan Çelikkan

HAKKÂRİ
Ali Karahan

HATAY
Sabahattin Adalı
Yahya Kanbolat
Reşat Mursaloğlu
Hüsnü Özkan
Şemsettin Mursaloğlu

İSPARTA
Tahsin Argun
Süleyman Demirel
(Başbakan)

İÇEL
Kemal Ataman
Burhan Bozdoğan
İsmail Çataloğlu
C. Sadık Kutlay

İSTANBUL
Çetin Altan
Sadun Aren
Hüseyin Ataman
Mehmet Ali Aybar
Ali Fuat Başgil
Suphi Baykam
Sadettin Bilgiç
Orhan Birgit
Ferruh Bozbeyli
(Başkan)
Nurettin Bulak
Tekin Erer
Orhan Erkanlı
Mustafa Ertuğrul
Orhan Eyüboğlu
A. Coşkun Kırca
O. Seyfi Orhon
İlhami Sancar
Selim Sarper
Fuad Sirmen
Ahmet Tahtakılıç
İ. Hakkı Tekinel
Reşit Ülker
Aydın Yalçın

İZMİR
Şükrü Akkan
Ali Naili Erdem (B.)
İhsan Gürsan (B.)
Settar İksel
Nihad Kürşad (B.)
Cemal Hakkı Selek
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu

KARS
Lâtif Aküzüm
Sevinç Düşünsel
Cengiz Ekinci
Turgut Göle
Âdil Kurtel
Muzaffer Şamiloğlu
Osman Yeltekin

KASTAMONU
A. Muzaffer Akdoğanlı
Adil Aydın
Osman Zeki Oktay
İ. Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
Fehmi Cumalıoğlu
Turan Feyzioğlu
Mehmet Yüceler
Cengiz Nayman

KIRKLARELİ
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Memduh Erdemir
Süleyman Onan

KOCAELİ
İsmail Arar (Bşk. V.)
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu
Şevket Ustaoğlu

KONYA
Lütfi Akdoğan
Selçuk Aytan
Bahri Dağdaş (B.)
İhsan Kabadayı
Mehmet Necati Kalaycı
İsmet Kapısız
Mekki Keskin
Nazif Kurucu
Seyit Faruk Önder (İ.)
Hasan Dinçer (B.)
Fakih Özfakih
Vefa Tanır

KÜTAHYA
Himmet Erdoğmuş
Mesut Erez
Mehmet Ersoy
İ. Hakkı Yıldırım

MALATYA
Mehmet Delikaya
Hüseyin Doğan (İ.)
Lûtfi Evliyaoğlu
Hamit Fendoğlu
İsmet İnönü

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Ertuğrul Akça
Sami Binicioğlu
Muammer Erten
Mustafa Ok

MARAŞ
Kemalî Bayazıt
Hacı Ahmet Özsoy
Vefik Pirinççioğlu
Hüseyin Yaycıoğlu

MARDİN
Esat Kemal Aybar
İbrahim Aysoy
Rifat Baykal
Seyfi Güneştan
Nazmi Oğuz
Fuat Uluç

MUĞLA
Adnan Akarca
Seyfi Sadi Penecp
İlhan Tekinalp

MUŞ
Kemal Aytaç
Nermin Neftçi

NEVŞEHİR
S. Hakkı Esatoğlu
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Yaşar Arıbaş
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU
Raif Aybar
Feridun Cemal Erkin
Arif Hikmet Onat
Şadi Pehlivanoğlu

RİZE
Mazhar Basa
Cevat Yalçın

SAKARYA
Ekrem Alican
Hayrettin Uysal

SAMSUN
Yaşar Akal
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç (İ.)
Salâhattin Kılıç
Bahattin Uzunoğlu

SİİRT
Abdülhalim Aras
Misbah Ongan
Âdil Yaşa

SİNOP
Hilmi İşgüzar
Mustafa Kaplan
Cemil Karahan
Niyazi Özgüç

SİVAS
Nasuh Nazif Arslan
Nihat Doğan
Orhan Kabibay
Kâzım Kangal
Tevfik Koraltan
Seyfi Kurtbek
M. Kemal Palaoğlu

TEKİRDAĞ
Halil Başol
Kemal Nebioğlu
Orhan Öztrak

TOKAT
Cevdet Aykan
İrfan Solmazer

TRABZON
A. İhsan Birincioğlu
Selâhattin Güven
Hamdi Orhon
Ahmet Şener
Osman Turan
Ömer Usta

URFA
Atalay Akan
Behice Hatko (Boran)
Mahmut Çetin

UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoğlu

VAN
Mehmet Emin Erding
Muslih Görentaş (İ. Ü.)

YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur
Neşet Tanrıdağ

ZONGULDAK
Ta'ât Asal
S. Ekmel Çetiner
Kenan Esengin
Fevzi Fırat
Kâmil Kırıkoğlu

[Açık üyelikler]

Çorum	1
Yekûn	1

4947 sayılı Türkiye Tmlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısına verilen oyların sonuru

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı :	450
Oy verenler :	165
Kabul edenler :	165
Reddedenler :	0
Çekinserler :	0
Oya katılmıyanlar :	284
Açık üyelikler :	1

[Kabul edenler]

ADANA
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
Bekir Tünay
Tahir Yücekök

ADIYAMAN
Süleyman Arif Emre

AFYON KARAHİSAR
Osman Attila
Ali İhsan Ulubahşi

AĞRI
Abdülbari Akdoğan

AMASYA
Nevzat Şener
Ali Celâlettin Topala

ANKARA
Orhan Alp
Ali Rıza Çetiner
Zühtü Pehlivanlı
Hasan Türkay

ANTALYA
Hasan Akçalıoğlu
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ahmet Torgay

ARTVİN
Sabit Osman Avcı
Mustafa Rona

AYDIN
Yüksel Menderes
Nahit Menteşe
Reşat Özarda
Kemal Ziya Öztürk
İsmet Sezgin
M. Kemal Yılmaz

BALIKESİR
Adnan Akın
İbrahim Aytaç
Cihad Bilgehan
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut
Mehmet Zeki Yücetürk

BİLECİK
Şadi Binay

BOLU
Ş. Nihat Bayramoğlu
Ahmet Çakmak

BURDUR
Fethi Çelikbaş

BURSA
Nilüfer Gürsoy
Cemal Külâhlı
Mustafa Tayyar

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Muammer Baykan

ÇANKIRI
Tahir Akman

ÇORUM
Abdurrahman Güler
Hilmi İnecsulu
Arslan Topçubaşı
Ahmet Uysal
Nejdet Yücer

DENİZLİ
Mehmet Salih Baydil
Hüdai Oral
Zafer Nihat Özel
Remzi Şenel

DİYARBAKIR
Tarık Ziya Ekinci

EDİRNE
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin

ELÂZIĞ
Ömer Eken
Samet Güldoğan
Kevni Nedimoğlu

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek

ERZURUM
Nihat Diler
Nihat Pasinli

ESKİŞEHİR
Hayri Başar
Ertuğrul Gazi Sakarya

GAZİANTEP
Kâmil Ocak
Naşit Sarıca
Mahmut Uygur

GİRESUN
Nizamettin Erkmen

GÜMÜŞANE
Sabri Özcan San
Sabahattin Savacı

HATAY
Abdullah Cilli
Talât Köseoğlu

ISPARTA
İrfan Aksu
Ali İhsan Balım

İÇEL
Mazhar Arıkan
Kadir Çetin

İSTANBUL
Ali Esat Birol
Nuri Eroğan
Muhiddin Güven
Abdurrahman Şeref Lâç
Osman Özer
Kaya Özdemir
Osman Nuri Ulusay

İZMİR
Şevket Adalan
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Osman Zeki Efeoğlu
Hüsamettin Gümüşpala
Şinasi Osma
Enver Turgut

KARS
Abbas Ali Çetin
Celâl Nuri Koç

KASTAMONU
Ahmet Şevket Bohça
Sabri Keskin
Âdil Toközlü

KAYSERİ
Mehmet Ateşoğlu
A. Atıf Hacıpaşaoğlu
Feyyaz Köksal
Vedat Ali Özkan

KIRKLARELİ
Mehmet Atagün
Arif Hikmet Güner
Orhan Türkkan

KIRŞEHİR
Mehmet Güver

KOCAELİ
Sedat Akay

KONYA
M. Ziyaeddin İzerdem
İhsan Kabadayı
Faruk Sükan
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Can Bilgin
Kemal Kaçar

MANİSA
Süleyman Çağlar
Muammer Dirik
Mithat Dülge
Şevket Raşit Hatipoğlu
Önol Şakar
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Veysi Kadıoğlu
Enver Kaplan

MUĞLA
İzzet Oktay
Turan Şahin

MUŞ
Kâmil Özsarıyıldız

ORDU
Ata Bodur
Ferda Güley
Hamdi Mağden
Kemal Şensoy

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
İsmail Sarıgöz

SAKARYA
Nuri Bayar
Kadri Eroğan
Muslihiddin Gürer
Şerafeddin Paker

SAMSUN
Ali Fuad Alişan
Melâhat Gedik
Osman Şahinoğlu
Namık Kemal Tülezoğlu
Süreyya Uluçay
Şevki Yücel

SİİRT
Misbah Ongan
Hüseyin Hüsnü Oran

SİVAS
Gıyasettin Duman
Cevad Odyakmaz
Gültekin Sakarya
Tahsin Türkay

TEKİRDAĞ
İlyas Demir

TOKAT
Fethi Alacalı
M. Şükrü Çavdaroğlu
Osman Hacıbaloğlu
Bedrettin Karaerkek
Osman Saraç

TRABZON
Ahmet Çebi
Ekrem Dikmen
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ
Hasan Ünlü

URFA
Halil Balkıs
Necmettin Cevheri
Cemal Güven
Ramazan Tekeli

UŞAK
M. Fahri Uğrasızoğlu

VAN
Kinyas Kartal
M. Salih Yıldız

YOZGAT
Nuri Kodamanoğlu

ZONGULDAK
Bülent Ecevit
Cahit Karakaş
Sadık Tekin Müftüoğlu
Kemal Doğan Sungun

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Sabahattin Baybura
Mahmut Bozdoğan
Ali Bozdoğanoğlu
Turhan Dilligil
Kasım Gülek
Ali Karcı
Kemal Sarıibrahimoğlu (İ.)

ADIYAMAN
M. Arif Atalay
Nazım Bayıllıoğlu
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Akalın
Mehmet Göbekli
Şevki Güler
Murat Öner
Muzaffer Özdağ

AĞRI
Nevzat Güngör
Kasım Küfrevi

AMASYA
Ahmet Demiray
Kâzım Ulusoy

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Kemal Bağcıoğlu
Hüseyin Balan
Osman Bölükbaşı
Musa Kâzım Coşkun
Ahmet Dallı
Orhan Eren
Recai Ergüder
İ. Sıtkı Hatipoğlu
Rıza Kuas
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Hasan Tez
H. Turgut Toker
Alparslan Türkeş
Ahmet Üstün
M. Kemal Yılmaz

ANTALYA
Hüseyin Avni Akın (Yüzbaşı)
Rafet Eker
Osman Zeki Yüksel

ARTVİN
Turgut Altınkaya

AYDIN
Sinan Bosna
Mustafa Şükrü Koç

BALIKESİR
Enver Güreli
Fennî İslimyeli
Süreyya Koç
Mesut Ozansü
Mevlüt Yılmaz

BİLECİK
İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİNGÖL
M. Emin Gündoğdu
Cemal Yavuz

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu
Zarife Koçak

BOLU
Halil İbrahim Çop
Kemal Demir
Hasan Özcan
Hami Tezkan

BURDUR
İ. Hâkkı Boyacıoğlu
Faik Kırbaşlı

BURSA
Sadrettin Çanga (İ. Ü.)
Barlas Küntay
İbrahim Öktem
Kasım Önadım
Ö. Doğan Öztürkmen
Mehmet Turgut (B.)
Ahmet Türkel
Bahri Yazır

ÇANAKKALE
Cihad Baban
Şefik İnan
Refet Sezgin (B.)

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Mehmet Ali Arsan
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Hasan Lâtif Sarıyüce

DENİZLİ
Fuat Avcı
Muzaffer Karan
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Aydın Turgut Artuç
Yusuf Azizoğlu

Metin Cizreli
Hasan Değer (İ.)
Recai İskenderoğlu
Feyzi Kalfagil

EDİRNE

Ahmet Bilgin (Bşk. V.)

ELÂZIĞ

Nurettin Ardıçoğlu
Kemal Satır

ERZİNCAN

Nafiz Giray
Âdil Sağıroğlu

ERZURUM

Turhan Bilgin
Necati Güven
Gıyasettin Karaca
Ahmet Mustafaoğlu
Cevat Önder
Adnan Şenyurt
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR

Mehmet İsmet Angı
Şevket Asbuzoğlu
Seyfi Öztürk (B.)
Aziz Zeytinoğlu (İ.)

GAZİANTEP

Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü
Hüseyin Yılmaz

GİRESUN

Kudret Bosuter
Ali Cüceoğlu (İ.)
M. Kemal Çilesiz
İ. Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Necati Akagün
Ali İhsan Çelikkan

HAKKÂRİ

Ali Karahan

HATAY

Sabahattin Adalı
Yahya Kanbolat
Reşat Mursaloğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Hüsnü Özkan

ISPARTA

Tahsin Argun
Süleyman Demirel (Başbakan)

İÇEL

Kemal Ataman
Burhan Bozdoğan
İsmail Çataloğlu
Celâl Kılıç
C. Sadık Kutlay

İSTANBUL

Çetin Altan
Sadun Aren
Hüseyin Ataman
Mehmet Ali Aybar
Ali Fuat Başgil
Suphi Baykam
Sadettin Bilgiç
Orhan Birgit
Ferruh Bozbeyli (Başkan)
Nurettin Bulak
Tekin Erer
Orhan Erkanlı
Mustafa Ertuğrul
Orhan Eyüboğlu
A. Coşkun Kırca
Orhan Seyfi Orhon
İlhami Sancar
Selim Sarper
Fuad Sirmen
Ahmet Tahtakılıç
İ. Hakkı Tekinel
Reşit Ülker
Aydın Yalçın
Mehmet Yardımcı

İZMİR

Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Ali Naili Erdem (B.)
Arif Ertunga
İhsan Gürsan (B.)
Settar İksel
Nihad Kürşad (B.)
Cemal Hakkı Selek
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu

KARS

Lâtif Aküzüm
Sevinç Düşünsel
Cengiz Ekinci
Turgut Göle
Âdil Kurtel
Muzaffer Şamiloğlu
Osman Yeltekin

KASTAMONU

A. Muzaffer Akdoğanlı
Adil Aydın
Osman Zeki Oktay
İ. Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ

Fehmi Cumalıoğlu
Turhan Feyzioğlu
Cengiz Nayman
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Memduh Erdemir
Süleyman Onan

KOCAELİ

İsmail Arar (Bşk. V.)
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu
Şevket Ustaoğlu

KONYA

Lütfi Akdoğan
Selçuk Aytan
Bahri Dağdaş (B.)
Hasan Dinçer (B.)
Mehmet Necati Kalaycı
İsmet Kapısız
Mekki Keskin
Yunus Koçak
Nazif Kurucu
Seyit Faruk Önder (İ.)
Fakih Özfakih
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Himmet Erdoğmuş
Mesut Erez
Mehmet Ersoy
İ. Hakkı Yıldırım

MALATYA

Mehmet Delikaya
Hüseyin Doğan (İ.)
Şaban Erik
Lûtfi Evliyaoğlu
Hamit Fendoğlu
İsmet İnönü

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Ertuğrul Akça
Sami Binicioğlu
Muammer Erten
Mustafa Ok

MARAŞ

Kemalî Bayazıt
Hacı Ahmet Özsoy
Vefik Pirinççioğlu
Hüseyin Yaycıoğlu

MARDİN

Esat Kemal Aybar
İbrahim Aysoy
Rifat Baykal
Seyfi Güneştan
Nazmi Oğuz
Fuat Uluç

MUĞLA

Adnan Akarca
Seyfi Sadi Pencap
İlhan Tekinalp

MUŞ

Kemal Aytaç
Nermin Neftçi

NEVŞEHİR

İbrahim Boz
S. Hakkı Esatoğlu
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Yaşar Arıbaş
Haydar Özalp
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Raif Aybar
Feridun Cemal Erkin (İ.)
Arif Hikmet Onat
Şadi Pehlivanoğlu

RİZE

Mazhar Basa
Cevat Yalçın

SAKARYA

Ekrem Alican
Hayrettin Uysal

SAMSUN

Yaşar Akal
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç (İ.)
Salâhattin Kılıç

Bahattin Uzunoğlu

SİİRT

Abdülhalim Aras
Âdil Yaşa

SİNOP

Hilmi İşgüzar
Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Niyazi Özgüç

SİVAS

Nasuh Nazif Arslan
Nihat Doğan
Orhan Kabibay
Kâzım Kangal
Tevfik Koraltan
Seyfi Kurtbek
M. Kemal Palaoğlu

TEKİRDAĞ

Halil Başol
Kemal Nebioğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

Cevdet Aykan
İrfan Solmazer

TRABZON

A. İhsan Birıncioğlu
Selâhattin Güven
Hamdi Orhon
Ahmet Şener (İ.)
Osman Turan
Ömer Usta

TUNCELİ

Kenan Aral

URFA

Atalay Akan
Behice Hatko (Boran)
Mahmut Çetin

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Orhan Dengiz (B.)

VAN

Mehmet Emin Erdinç
Müslih Görentaş (İ. Ü.)

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
Yusuf Ziya Bahadınlı
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur
Neşat Tanrıdağ

ZONGULDAK

Talât Asal
S. Ekmel Çetiner
Kenan Esengin
Fevzi Fırat
Kâmil Kırıkoğlu

[Açık üyelik]

Çorum	1
Yekûn	1

Millet Meclisi
GÜNDEMİ

122. BİRLEŞİM

1 . 8 . 1966 Pazartesi

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

× 1. — 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (Millet Meclisi 1/247; Cumhuriyet Senatosu 1/658) (Millet Meclisi S. Sayısı : 144; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 815) [Dağıtma tarihi : 25 . 7 . 1966]

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Başbakanlık Basımevi döner sermaye işletmesi kuruluşu hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclihi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/3; Cumhuriyet Senatosu 1/368) (S. Sayısı : 102) (Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 436; Millet Meclisi 1 nci Dönem S. Sayısı : 255) [Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1966]

2. — Eski Siirt Milletvekili Süreyya Öner, eski Amasya Milletvekili Reşat Arpacıoğlu, eski Diyarbakır Milletvekili Hilmi Güldoğan ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12.3.1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1316 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 4/5; Cumhuriyet Senatosu : 4/66) (S. Sayısı : 20) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

3. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 399 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/5; Cumhuriyet Senatosu 4/68) (S. Sayısı : 21) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

4. — Eski Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 4 . 1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1494 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/6; Cumhuriyet Senatosu 4/69) (Millet Meclisi S. Sayısı : 19; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1966]

5. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 9 arkadaşının, Ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10.7.1953 tarih ve 6136 sayılı Kanunun 13 ncü maddesiyle 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/146) (S. Sayısı : 23) [Dağıtma tarihi : 1 . 2 . 1966]

6. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve dokuz arkadaşının, Tababet ve şuabatı sanatlarının tarzı icrasına dair 1219 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet Komisyonu raporları (2/140) (S. Sayısı: 90) [Dağıtma tarihi: 24 . 3 . 1966]

7. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Cahit Ortaç ve yetmişsekiz arkadaşının, 6183 sayılı Âmme alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanuna 23 . 10 . 1962 tarihli ve 85 sayılı Kanunla ilâve edilen geçici 5 nci maddesinin

değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 103) [Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1966]

8. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve oniki arkadaşının, 5680 sayılı Basın Kanununun 31 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri, Turizm ve Tanıtma ve Adalet komisyonları raporları (2/41) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1966]

9. — Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Kadri Kaplan ve 4 arkadaşının, 97 sayılı Kanunla değiştirilen 1076 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine 5 fıkra eklenmesine dair ek kanun teklifi ile Mardin Milletvekili Rifat Baykal ve 3 arkadaşının, 1963 ders yılında Harb Okulu öğrencilerinden okuldan ihracolunanların askerlik mükellefiyetlerini düzenliyen kanun teklifi ve Millî Savunma ve Millî Eğitim komisyonları raporları (2/2, 2/66) (S. Sayısı: 22 ye 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 25 . 4 . 1966]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/144) (S. Sayısı: 124) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1966]

× 2. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/146) (S. Sayısı : 122) [Dağıtma tarihi : 29 . 6 . 1966]

× 3. — 4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/131) (S. Sayısı : 91) [Dağıtma tarihi : 29 . 3 . 1966]

4. — Çalışma Bakanlığının kuruluşu ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/123) (S. Sayısı : 106) [Dağıtma tarihi : 29 . 4 . 1966]

5. — 6234 sayılı Köy enstitüleri ile ilköğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/89) (S. Sayısı : 127) [Dağıtma tarihi : 5 . 7 . 1966]

6. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Gece öğretimi yapan yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmenlerle asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanunu teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/166) (S. Sayısı: 111) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1966]

7. — 17 . 7 . 1965 tarihlive 507 sayılı Esnaf ve küçük sanatkârlar Kanununun 111 ve 112 nci maddeleriyle geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici 4, 5 ve 6 ncı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet, İçişleri, Ticaret ve Sanayi komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/85) (S. Sayısı : 88) [Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1966]

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 91

4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/131)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 304/886

11 . 2 . 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İmar ve İskân Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 2 . 2 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
Süleyman Demirel

GEREKÇE

Medeni milletlerin hayatında gerek halk sağlığı, gerekse ahlâki ve sosyal tesirler bakımından önemi büyük olan konut dâvası, bilhassa İkinci Dünya Harbi sonrasının üzerinde hassasiyetle durulan konularından biri olmuştur. Bütün ileri milletler bu dâvanın halli için türlü çare ve tedbirler aramış oldukları halde bunların çeşitli müşküllerini henüz tamamen yenememiş olmaları, işin önemini bir kat daha ortaya koymaya kâfi gelmiştir.

Memleketimizde ise bu dâva daha da önemli bir konu halindedir. Bu problemin halli uğrunda toplu ve münferit olarak girişilen teşebbüslerin dâvanın yurt ölçüsünde tahakkukuna imkân veremediği bir gerçektir. Anayasamızda da yer aldığı üzere konut dâvası bir Devlet meselesi halinde ele alınmış olmakla hal çarelerinin aranması ve bulunmasının zamana bağlı olması dolayısiyle kuruluş maksadı göz önünde bulundurularak bâzı müesseselere aynı konuda vazifeler verilmesinin tabiî bulunması, keza konut dâvasının diğer vatandaş topluluklarını da alâkadar etmekte olması muvacehesinde yukarda bahsedilenlerin dışında daha başka tedbirlere de ihtiyaç bulunacağı şüphesizdir. Esasen lüzum görülen bu tedbirler zaruretlerden doğmaktadır.

Filhakika, evvelâ büyük şehirlerde kendini belli eden konut sıkıntısı 1935 - 1936 yıllarından itibaren ciddî şekilde hissedilmeye başlanmış ve bilhassa İkinci Dünya Harbi sırasında inşaat faaliyetinin ihtiyaca nazaran kifayetsiz kalışı, gecekonduların geniş nisbette yayılmasını intacederek 1944 yılından itibaren şehirlerde ehemmiyetli bir durum arz etmiştir. Bu vaziyette ilk tedbir olarak 1946 yılında teşkiline karar verilen T. Emlâk Kredi Bankası hemen faaliyete geçirilmiş olmakla beraber başta nüfus artışı olmak üzere çeşitli sebepler yüzünden konuta olan ihtiyaç günden güne hızla artmış ve Bankanın 100 milyon lira miktarındaki sermayesi, tamamlanmış olduğu halde yetersiz kalarak konut kredisi hakkındaki müracaatlara cevap veremez olmuştur. Bu

sebeple banka sermayesi 6143 sayılı Kanunla 1953 yılında 300 milyon liraya çıkarılmıştır. Hazine kefaletini haiz tahvil yetkisinden de faydalanılarak kaynaklarının takviyesi yoluna gidilen banka, faaliyetini artırabilmek için, konutu olmıyan vatandaşları, Batı memleketlerinde büyük kütlelerin rağbetine mazhar olan yapı tasarrufu sandıklarına benzer bir sistem dâhilinde, gayeli ve vâdeli tasarrufa teşvik ederek bu yönden de önemli sonuçlar sağlanmış ve binlerce vatandaşın birer yuvaya sahibolmalarını temin etmiştir.

13 . 7 . 1953 ve 6143 sayılı Kanunun çıkışına takaddüm eden tarihlere kadar banka, mahdut sayıdaki şube ve ajansları ile ve daha ziyade büyük şehirlerin imarına yardımcı olmak amaciyle dar imkânlarla çalışmakta idi. Bugün yurdun 87 muhtelif yerinde müesses şubeleriyle ve konutu olmıyan vatandaşların bir yuva sahibi olmalarını temin etmek amacına yaramakta olan ve vatandaşın şahsi tasarruflarını da konut kredilerinin kaynakları içinde mütalâa imkânını veren ve bu yolla konut yapımını teşvik ve kolaylaştıran yapı tasarrufu sistemini 15 yıldan beri tatbik edegelmektedir. Ancak bu sistem memleketimizde ilk 9 yılda kâfi rağbete mazhar olmamasına karşılık bilhassa 1960, 1961 ve 1962 yıllarında iktisadi konjonktürün de etkisi ile çok büyük bir hızla gelişmiş ve Bankayı zorluk içinde bırakabilecek büyük taahhüt rakamlarına ulaşmıştır.

Nitekim, ilk 9 yılda cem'an 20 355 kişi 537 milyon liralık sözleşme akdetmiş iken yukarıda sayılan 3 yılda 75 261 kişi 2 milyar 853 milyon liralık sözleşme akdetmişlerdir ki, bu sözleşmelerin mer'i olanlarının ifası gereken taahhütler olarak 1964 ve 1965 yıllarına sirayet eden taaahhütler olacağını nazara alan banka almış olduğu bâzı tedbirlerle taahhütlerinde indirmelere vesile vermiş ve bu suretle bugün, 38 911 vatandaşla 1 milyar 600 milyon liralık bir taahhüde inebilmiştir.

Bu taahhüt rakamının 900 milyon liralık kısmı şartlarını tamamlamamış veya müddetleri ileriki senelerde gelecek olan hesapları teşkil etmekte olup, bakıye 700, milyon liralık taahhüdün bir kısmı 1965 senesinden müdevver ve bir kısmı da 1966 yılında talepte bulunacak olanlara ait bulunmaktadır.

Bu hususlar Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ve Maliye Bakanlığı Bankalar Yeminli Murakıplığı tarafından da ayrıca incelenmiş olup, banka sermayesinin 1 milyar liraya iblâğ edilmesi halinde bankanın eski yıllarda girmiş bulunduğu taahhütleri karşılıyabileceği ve bilâhara ittihaz edilen tedbirlerle girmekte olduğu taahhütleri ise, kendi tahsilâtı ile cevaplandırabileceği anlaşılmış ve bir Devlet bankasının daha müşkül bir duruma düşürülmemesi için bu kanun tasarısının sevkine zaruret duyulmuştur.

Diğer yandan Türkiye Emlâk Kredi Bankasının bu yolda yapmakta olduğu hizmetin önemi aşikâr olmakla beraber şimdiye kadar yapı tasarruf yolu ile 31 977 vatandaşa 1 milyar 67 milyon liralık konut kredisi yardımında bulunduğunu tebarüz ettirmekte isabet vardır.

Öte yandan 27 . 12 . 1965 tarih, 704 sayılı 1965 yılı Bütçe kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanunun 3 ncü maddesi ile 4 sayılı cetvelde belirtildiği üzere Maliye Bakanlığı kısmında İktisadi Devlet Teşekküllerinin sermayelerine mahsuben ödemeler izahı ile 200 milyon liralık bir ek ödeneğin mezkûr kanunun gerekçesinde belirtildiği üzere Türkiye Emlâk Kredi Bankasına verilmesi icabetmekte ve ancak adı geçen bankanın bugünkü mevcut 300 milyon liralık sermayesinin tamamı ödenmiş olduğu için mahsuben tediyesini temine mâtuf olmak üzere de banka sermayesinin artırılmasına lüzum görülmüştür.

İşte bütün bu sebeplerle kendisine düşen görevi başarabilmesini ve bu suretle konut politikamızın yapıcı karakterine daha çok hayatiyet vermesini teminen T. Emlâk Kredi Bankasının 300 000 000 liradan ibaret olan ve tamamen ödenmiş bulunan sermayesinin hizmet verimi ölçüleri içinde 1 000 000 000 (bir milyar) liraya çıkarılmasına zaruret bulunmaktadır.

Geçici Komisyon Raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No.: 1/133
Karar No.: 2

24 . 3 . 1966

Yüksek Başkanlığa

4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısını görüşmek üzere Genel Kurulun 26 . 2 . 1966 tarihli 57 nci Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuz 24 . 3 . 1966 tarihinde toplanarak adı geçen kanunu müzakere etmiştir.

İlgili Bakanlık temsilcilerinin verdiği izahat ve kanun gerekçesindeki hususlar Komisyonumuzca benimsenmiş, kanun maddeleri aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	Balıkesir
Kars	Kayseri	Adıyaman	*Fennî İslimyeli*
Lâtif Aküzüm	*Feyyaz Köksal*	*S. Arif Emre*	
Bursa	İstanbul	Kütahya	Trabzon
Kasım Önadım	*Nuri Eroğan*	*Mesut Erez*	*Ekrem Dikmen*
İmzada bulunamadı			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ
4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı	**4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı**
MADDE 1. — 4947 sayılı Kanunun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.	MADDE 1. — Kanunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
«Madde 5. — Bankanın sermayesi her biri 100 lira kıymetinde 10 000 000 hisseye ayrılmış olarak 1 000 000 000 liradır.»	
MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Kanunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Kanunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

2 . 2 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
S. Demirel	*C. Bilgehan*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
R. Sezgin	*K. Ocak*
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
A. F. Alişan	*H. Dinçer*
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
A. Topaloğlu	*F. Sükan*

Hükümetin teklifi	Geçici Komisyonun değiştirişi

Dışişleri Bakanı V.
F. Sükan

Maliye Bakanı
İ. Gürsan

Millî Eğitim Bakanı
O. Dengiz

Bayındırlık Bakanı
K. Erdinç

Ticaret Bakanı
M. Zeren

Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
E. Somunoğlu

Güm. ve Tekel Bakanı
İ. Tekin

Tarım Bakanı
B. Dağdaş

Ulaştırma Bakanı
S. Öztürk

Çalışma Bakanı
A. N. Erdem

Sanayi Bakanı
M. Turgut

En. ve Ta. Kay. Bakanı
İ. Deriner

Turizm ve Ta. Bakanı
N. Kürşad

İmar ve İskân Bakanı
H. Menteşeoğlu

Köy İşleri Bakanı V.
C. Bilgehan

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 106

Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/123)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71/62 - 615

29 . 1 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 1 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fırkasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ile cetvel ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Yabancı ülkelere çalışmak üzere giden Türk işçilerinin adedi her gün biraz daha artmaktadır. Son duruma göre, Almanya'ya 136 684, Belçika'ya 13 791, İsviçre'ye 357, Holânda'ya 5 249, Avusturya'ya 4 521, Fransa'ya 88, işçi gitmiş bulunmaktadır. Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerini korumak ve bunların işverenleri ile olan münasebetlerini düzenlemek Çalışma Bakanlığının görevleri arasındadır.

Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin iş ve çalışma hayatlarına ve işverenleri ile olan münasebetlerine ait konular şu şekilde özetlenebilir.

1. Türk işçilerinin çalıştıkları yabancı ülkelerin, iş ve çalışma hayatı ile ilgili kanunlarında yer alan ücret, iş müddeti, fazla mesai, tatiller, yıllık izinler, iş yerlerinde tabi olacakları çalışma ve iş emniyeti, işçi sağlığı şartları, lojman, sosyal yardımlar, çocuk zamları ve aile paraları,

2. Türk işçilerinin hastalık, iş kazası, meslek hastalığı, ihtiyarlık ve işsizlik sigortaları karşısında hak ve menfaatleri.

Diğer taraftan Türk işçileri bulundukları yabancı ülkelerde pek çok problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Aşağıda belirtilen bu problemler ile Çalışma Bakanlığının ilgilenmesi gerekmektedir.

a) Türk işçileri ile eş ve çocuklarının ikametleri ve izin süreleri ile ilgili işlemler,

b) Türk işçileri ile eş ve çocuklarının ölümleri halinde yapılması gereken işler,

c) Türk işçilerinin çalıştıkları yabancı ülkelerin radyolarında, bunlar için yapılan neşriyatın tanzimi,

d) Türk işçilerinin kültürel ve meslekî eğitimleri ve dil öğrenimleri,

e) Türk işçilerinin, çalıştıkları yabancı ülkelerin sosyal hayatına ve günlük yaşayışına intibak ettirilmeleri ve eğlence ihtiyaçları,

f) Türk işçilerinin, Türkiye'de bıraktıkları insanlara karşı ilgi ve vecibelerinin devamlarının sağlanması ve bu konuda Türkiye'den intikal eden talep ve şikâyetlerin takibi,

g) Türk işçilerinin teşkilâtlandırılması ve diğer Türk toplulukları ile bağlılık kurulması ve bu bağlılığın devam ettirilmesi,

h) Türk işçilerinin ahlâk ve moral eğitimleri ve millî duygularının takviyesi,

i) Türk işçilerinin tasarruflarının Türkiye'ye aktarılması veya Türkiye'deki yatırım sahaları bakımından değerlendirilmesi,

k) Türk işçilerinin sosyal, dinî, ahlâki bâzı kaide ve geleneklerimiz bakımından, karşılaştıkları güçlüklerin halledilmesi, (İbadet yerlerinin temini, oruç tutmaları, iş zamanlarının sahur ve iftar zamanlarına göre ayarlanması gibi.)

1. Türk işçilerinin beraberlerinde götürdükleri çocukları ile yabancı ülkelerde doğan çocuklarının Türk millî kültürü yönünden takviyelerinin temini,

Bu konularda Türk işçilerinin aydınlatılmaları ve ikaz edilmeleri gerektiği gibi, işverenleri ile veya sosyal sigorta teşkilâtları ile ihtilâfa düşmeleri halinde, başvuracakları idari ve adlî yolların gösterilmesi ve haklarını alabilmeleri için yardımda bulunulması icabetmektedir. Türk işçilerinin çalıştıkları yabancı devletlerle, Devletimiz arasında yapılan sosyal güvenlik anlaşmalarından sonra iki memleketin mevzuatı arasındaki farklar sebebiyle ihtilâf konularının daha da artması mümkün görülmektedir.

Çalışma Bakanlığının, yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerini koruyabilmesi ve bunların diğer meseleleri ile de meşgul olabilmesi o ülkelerde teşkilâtı bulunmasına bağlı bulunmaktadır. Bu sebepledir ki, Çalışma Bakanlığının yabancı ülkelerde büyükelçilikler ve elçilikler nezdinde çalışma müşavirlikleri ve çalışma müşavirliklerine bağlı olarak muhtelif yerlerde çalışma ataşelikleri ve çalışma müşavirliklerine ve çalışma ataşeliklerine bağlı olarak da sosyal yardımcılıkların kurulması zaruri bulunmaktadır.

Ayrıca, Çalışma Bakanlığının bu kuruluşu Birleşmiş Milletler, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı, Avrupa Konseyi, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı, Avrupa Ekonomik Topluluğu gibi milletlerarası kuruluşların Çalışma Bakanlığının görev alanındaki faaliyetlerini izliyecek, sözü edilen kuruluşlarla ve yabancı işçi ve işveren kuruluşlariyle bu çerçeve içerisinde bağlantı kuracak ve sanayide ileri gitmiş memleketlerin işgücü, sosyal güvenlik, çalışma şartları, işgüvenliği ve meslek eğitimi konularında aldıkları yeni tedbirleri tesbit edecektir.

Maddelerin gerekçesi

Madde 1. — Çalışma Bakanlığı 1946 yılında kurulmuştur. Bu itibarla o tarihte yalnız milletlerarası kuruluşlardan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının üyesi bulunmakta idi. 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasını değiştiren bu madde ile, Bakanlığın teşekkülünden sonra kurulan veya kurulacak olan milletlerarası kuruluşlara üye olmaktan doğacak işlerin ve dış kuruluşa ait işlemlerin, Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilmesi temin edilecektir.

Madde 2. — Bu madde ile 4841 sayılı Kanuna 3 yeni madde eklenmiş bulunmaktadır.

Ek madde 1. — Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerini korumak ve bu işçilerin işverenleri ile olan münasebetlerini düzenlemek ve sanayide ileri gitmiş memleketlerin işgücü, sosyal güvenlik, çalışma şartları, iş emniyeti, meslekî eğitim konularında aldıkları tedbirleri ve yenilikleri takibetmek üzere Çalışma Bakanlığının dış kuruluşa sahibolması bir zaruret halini almıştır. Genel gerekçede bu madde ile ilgili geniş bilgi verilmiş bulunmaktadır.

Ek madde 2. — Dış kuruluş, yabancı memleketlerde çalışan işçilerimizin hak ve menfaatlerini, işçi gönderme ve sosyal güvenlik anlaşmaları, iş akitleri ve mahallî mevzuat çerçevesi içinde icabında mahkemelerde, icabında sağlık tesislerinde yapılacak takip ve incelemelerle korumak durumundadır. Bu arada bilhassa o memleketin kanun ve nizamlarının iyi bilinmesi ve mahallî resmî makamlarla avukat veya doktor olarak temas edilmesi gerekmektedir. Bu itibarla yabancı memleket kanunlarına göre icabeden yabancı veya Türk uyruklu doktor, avukat, uzman, mütercim ve diğer müstahdemlerin anlaşmalı olarak çalıştırılması zaruri görülmüş ve buna imkân vermek üzere bu madde hükmü sevk edilmiştir.

Ek madde 3. — Bilindiği üzere yabancı ülkelerdeki Türk işçilerinin, bütün bakanlıkların mev-

zuları içine giren muhtelif ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu arada çocuklarının Türk öğretmen tarafından eğitimi, din adamları ihtiyacı, tasarruflarının yurda getirilmesindeki aksaklıkların giderilmesi, ölüm halinde yapılması gereken işler gibi genel gerekçede etraflıca belirtilmiş bulunan konulara ehemmiyet verilmesi ve icabında bu meselelerin halli için gereken masraflardan kaçınılmaması bir zaruret halini almış bulunduğundan bu madde hükmü ile Çalışma Bakanlığı bütçesine gerekli ödeneğin konulması temin olunmuştur.

Geçici madde — Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerinin korunabilmesi ve bunların işverenleri ile olan münasebetlerinin tanzimi için lüzumlu olan kadrolar halen Maliye Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığından temin olunmuştur.

Sözü edilen kadrolarda bulunanlar bu bakanlıkların memurları olmakla beraber fiilen çalışma müşavirliği ve çalışma ataşeliği görevlerini ifa etmektedirler. Bu sahadaki tecrübelerinden faydalanılmak üzere bunların Bakanlığımızın dış kuruluşuna atanmaları gerekmektedir.

Muvakkat madde bu imkânı sağlamaktadır.

Madde 3. — Bu madde, Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanuna ekli bulunan 1 sayılı cetvele yeni kadroların konulmasını sağlamaktadır.

Madde 4 ve 5. — Bu maddeler açık olduğundan açıklama yapılmasına lüzum ve mahal görülmemiştir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No : 1/123
Karar No : 4

26 . 4 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısını görüşmek üzere Genel Kurulun 4.2.1966 tarihli 41 nci Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzda, mezkûr tasarı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Tümü üzerinde cereyan eden uzun müzakereler neticesinde; gerekçede de sarahaten ifade edildiği veçhile halen yabancı memleketlerde çalışmakta bulunan yüzbinleri aşkın işçilerimizin mahallî ihtiyaç ve karşılaşmış oldukları güçlükleri gidermek ve aynı zamanda sosyal güvenliklerini teminat altında bulundurmak ve memleketimizle sosyal, iktisadi ve sınai irtibatlarını temin etmek gayesine mâtuf olarak hazırlanmış bulunan tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun başlığı, metne uygun olarak 4 ncü madde, 6 ncı madde olacağı cihetiyle düzeltilmiştir.

Ek 2 nci madde ise, madde metninde geçen (Anlaşma) tâbiri yerine maksada uygun görülen (Sözleşmeli) ifadesi kabul edilmiş ve tatbikatta her hangi bir güçlüğe mahal bırakmamak gayesiyle aynı maddeye elçilikler ve konsolosluklara, yabancı uyrukluların istihdamı için sözleşme yapma yetkisini veren fıkra ilâve edilmiş,

1 ve 2 nci maddelerle ihdası kabul edilen çalışma müşavirlikleriyle ataşelerinin çalışma yerlerinin tesbit, tanzimi ve mezkûr teşkilâtın zaruri ağırlama masraflarını ne yoldan karşılıyacağını belirtmek gayesiyle ek 4 ve 5 nci maddelerin yeniden metne ilâvesi uygun görülmüş, halen mevzuubahis hizmetin ifası maksadına mâtuf olarak çalışmakta olan vazifelilerin mağduriyetini önlemek ve müktesep haklarını korumak için maddeye elâstikiyet vermek düşüncesiyle geçici madde yeniden kaleme alınmış,

3 ncü maddeye bağlı (1) sayılı cetvele müşavir ve ataşe yardımcılıkları kadroları ihdasının lüzumlu olacağı mülâhazasiyle 6 kadro daha ilâve edilmiş,

Yukarda izah edilen sebeplerle kanun başlığı, 2 nci madde ile ilâve edilen ek 1 ve 2 nci maddelerle geçici madde tadilen, görülecek hizmet icabı olarak da 4 ve 5 nci maddeler yeniden metne ilâve edilmek suretiyle 1 nci madde ile tadil edilen (D) fıkrası ve 2 nci madde ile ilâvesi mutazammın ek 3, 4 ve 5 nci maddeler aynen kabul edilerek, yapılan bu değişikliklerle kanun tasarısı Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip
İstanbul	Adıyaman	İzmir
K. Özdemir	*M. Arif Atalay*	*E. Turgut*
Balıkesir	Balıkesir	Hatay
A. Akın	Söz hakkım saklıdır.	*S. Adalı*
	F. İslimyeli	
	Trabzon	
	İ. Birincioğlu	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ
Çalışma Bakanlığının kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı	**Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna yeni maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı**
MADDE 1. — 4841 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (D) fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.	MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesiyle değiştirilen (D) fıkrası aynen kabul edilmiştir.
D) Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı ve benzeri milletlerarası kuruluşlar ile olan yazışmaları yönetmek, bu kuruluşlara üye olmaktan doğan işlerin yerine getirilmesini ve bakanlığın dış kuruluşlarına ait işlemlerin yürütümünü sağlamak.	
MADDE 2. — 4841 sayılı Kanuna aşağıda yazılı maddeler eklenmiştir.	MADDE 2. — 4841 sayılı Kanuna aşağıda yazılı maddeler eklenmiştir.
EK MADDE 1. — Çalışma Bakanlığı, büyükelçilikler ve elçilikler nezdinde Çalışma Müşavirlikleri ve Çalışma Müşavirliklerine bağlı olarak da muhtelif yerlerde Çalışma ataşelikleri kurabilir.	EK MADDE 1. — Çalışma Bakanlığı, büyükelçilikler, elçilikler, daimî delegelikler, daimî misyonlar nezdinde çalışma müşavirlikleri, başkonsoloslukları ve konsoloslukları nezdinde de çalışma ataşelikleri kurulabilir. Müşavir ve ataşeler nezdinde bulundukları misyon şefinin nezareti altında çalışırlar.
Çalışma müşavirliklerine ve çalışma ataşeliklerine bağlı olarak sosyal yardımcılar çalıştırılabilir.	Çalışma müşavirliklerine ve ataşeliklerine yardımcılar tâyin olunabilir ve müşavirliklere ataşeliklere bağlı olarak sosyal yardımcılar çalıştırılabilir.
Çalışma müşavirlikleri ile çalışma ataşeliklerinin kurulacağı ve sosyal yardımcıların çalıştırılacakları yerler Çalışma Bakanlığınca tesbit olunur.	Çalışma müşavirlikleri ile ataşeliklerin kurulacağı ve sosyal yardımcıların çalıştırılacağı yerler Dışişleri Bakanlığının mütalâası alınarak Çalışma Bakanlığınca tesbit olunur.
Dış kuruluşlar, yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerini korurlar. Bunların işverenleri ile olan münasebetlerini	

Hükümetin teklifi

düzenlemiye yardımcı olurlar. Birleşmiş Milletler, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı, Avrupa Konseyi, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı, Avrupa Ekonomik topluluğu gibi milletlerarası kuruluşların, Çalışma Bakanlığının görev alanındaki çalışmalarını izlerler. Sözü edilen kuruluşlarla ve yabancı işçi ve işveren kuruluşları ile bu çerçeve içerisinde bağlantı kurarlar. Sanayide ileri gitmiş memleketlerin iş gücü, sosyal güvenlik, çalışma şartları, işgüvenliği ve meslek eğitimi konularında aldıkları yeni tedbirleri tesbit ederler.

Dış kuruluşlar, Çalışma Bakanlığı ile doğrudan doğruya yazışma yapabilir.

Çalışma müşavirlerinin, çalışma ataşeliklerinin ve sosyal yardımcıların :

A) Hukuk, Siyasal Bilgiler ve İktisat Fakültelerinden birinin veya İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini, Sosyal Hizmetler Akademisini veya sosyal ilimler öğrenimi veren başka fakülte, akademi ve yüksek okulların yahut bunlara denk oldukları kabul edilen yabancı fakülte veya yüksek okulu bitirmiş olmaları,

B) İngilizce, fransızca ve almanca dillerinden birini veya gideceği memleketin dilini bilmeleri, gerekir.

(A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çalışma Bakanlığı merkez ve iller kuruluşu ile bakanlığa bağlı kurumlarda veya çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta bulunanlarla, gideceği memlektin dilini bilenler tercih olunurlar. Yabancı dil bilgisi sınavla tesbit edilir.

Geçici Komisyonun değiştirişi

Çalışma ataşeleri bulundukları memleketteki çalışma müşavirinin genel direktifi dairesinde vazife görürler.

Çalışma müşavir ve ataşeleri yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin hak ve menfaatlerinin korunmasında nezdinde çalıştıkları misyona yardımcı olurlar. İşçilerin işverenlerle olan münasebetlerini düzenlemeye yardım ederler. Birleşmiş Milletler ve buna bağlı ihtısas teşekkülleri ile diğer milletlerarası teşekküllerin, Çalışma Bakanlığının görev alanındaki çalışmalarını izlerler. Sanayide ileri gitmiş memleketlerin işgücü, sosyal güvenlik, çalışma şartları, iş güvenliği ve meslek eğitimi konularında aldıkları yeni tedbirleri takip ve tesbit edip Çalışma Bakanlığına bildirirler. Bu çerçeve dairesinde bulundukları memleketteki işçi ve işveren kuruluşları ile bağlantı kurarlar.

Çalışma müşavirleri ve ataşeleri Çalışma Bakanlığı ve bu Bakanlığa bağlı kurumlarla doğrudan doğruya yazışma yapabilir. Bu yazışmaların birer sureti nezdinde çalıştıkları misyona da verilir.

Çalışma müşavirlerinin, ataşelerinin, yardımcılarının ve sosyal yardımcıların :

A) Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakültelerinden birini veya İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini, Sosyal Hizmetler Akademisini veya en az üç yıllık sosyal ilimler öğrenimini veren başka fakülte veya yüksek okulu bitirmiş olmaları veya bunlara denk oldukları kabul edilen yabancı fakülte veya yüksek okulları bitirmiş olmaları,

B) İngilizce, Almanca ve Fransızcanın resmî dil olduğu memleketlere atanacak olanların bu memleketin dilini bilmeleri şarttır. Bu dillerden her hangi birisinin resmî dil olmadığı bir memlekete atanacak olanlardan bu memleketin dilini bilen çıkmadığı takdirde İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinden birisini bilmesi,

Gereklidir.

Müşavir ve ataşe yardımcıları doktor (tabip) olabilir.

Dış kuruluşların birinden diğerine nakillerde veya tekrar dış kuruluşlara atanmalarında yukardaki hususlara aynen riayet olunur.

Yabancı dil bilgisi özel bir sınavla tesbit olunur.

Hükümetin teklifi	Geçici Komisyonun değiştirişi
	Dil bilgisi sınavında başarı göstermiyen namzet yarışma sınavına iştirak edemez. (A) ve (B) bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çalışma Bakanlığı merkez ve iller kuruluşu ile Bakanlığa bağlı kurumlarda veya Çalışma konuları ile doğrudan doğruya ilgili daire veya kuruluşlarda çalışmış veya çalışmakta olanlar tercih olunurlar.
EK MADDE 2. — Çalışma müşavirleri ile çalışma ataşeleri, hizmetin özelliği itibariyle, müşavirliğin ve ataşeliğin ihtiyaç duyacağı Türk ve yabancı uyruklu doktor, avukat, uzman, mahallî kâtip, mütercim, daktilo ve hademe gibi personeli anlaşmalı olarak çalıştırmaya yetkilidirler. Bu personelin, personel giderleri ile yönetim yolluk ve giderleri ve diğer her türlü masrafları Çalışma Bakanlığı Bütçesine konulan ödenek ile karşılanır.	EK MADDE 2. — Çalışma müşavirlikleri ile çalışma ataşelikleri, hizmetin özelliği itibariyle, müşavirliğin ve ataşeliğin ihtiyaç duyacağı Türk ve yabancı uyruklu doktor, avukat, uzman, mahallî kâtip, mütercim, daktilo ve hademe gibi personeli sözleşmeli olarak çalıştırmaya yetkilidirler. Yabancı memleket mevzuat veya usulleri, sözleşmelerin elçilikler veya konsolosluklarca yapılmasını zorunlu kıldığı takdirde sözleşmeler elçilikler veya konsolosluklarca yapılır. Bu personelin, personel giderleri ile yönetim, yolluk ve giderleri ve diğer her türlü masrafları Çalışma Bakanlığı bütçesine konulan ödenek ile karşılanır.
EK MADDE 3. — Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçileri ile eş ve çocuklarının işverenler tarafından yapılan sosyal yardımlar dışındaki sosyal, ekonomik, kültürel ve diğer çeşitli ihtiyaçlarının, zaruret görüldüğü ahvalde karşılanabilmesini temin bakımından Çalışma Bakanlığı Bütçesine gerekli ödenek konulur. Bu gibi yardımların nelerden ibaret olacağı, bu kanunun yürürlüğe gireceği tarihten itibaren 1 ay zarfında çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.	EK MADDE 3. — Tasarının ek üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
	EK MADDE 4. — Çalışma müşavirlikleri ve çalışma ataşelikleri, büyükelçilik, elçilik veya konsoloslukların bina durumu müsaidolduğu takdirde bu binalarda çalışırlar. Bina durumu müsait olmaması halinde ayrı bina kiralarlar. Kiralanan binaların, kira, bakım, sigorta gibi giderleri Çalışma Bakanlığı Bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.
	EK MADDE 5. — Çalışma müşavirleri ile çalışma ataşelerinin görevleri icabı verecekleri veya mukabele edecekleri ziyafet masrafları Çalışma Bakanlığı Bütçesine konulacak ağırlama giderleri ödeneği ile karşılanır.

Hükümetin teklifi

MADDE 3. — Bu kanuna bağlı 1 sayılı cetvelde yazılı kadrolar Çalışma Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkındaki 4841 sayılı Kanuna ek 6050 sayılı Kanuna bağlı 1 sayılı cetveldeki kadrolara ilâve edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Maliye Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı kadrolarında bulunan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çalışma müşaviri veya çalışma ataşesi olarak çalışmakta olanlar, bu kanunla alınan çalışma müşavirliği ve çalışma ataşeliği kadrolarına atanırlar.

MADDE 4. — Bu knun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26 . 1 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
S. Demirel	*C. Bilgehan*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
R. Sezgin	*K. Ocak*
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
A. F. Alişan	*H. Dinçer*
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
A. Topaloğlu	*F. Sükan*
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
İ. S. Çağlayangil	*İ. Gürsan*
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
O. Dengiz	*E. Erdinç*
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
M. Zeren	*E. Somunoğlu*
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
İ. Tekin	*B. Dağdaş*
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
S. Öztürk	*A. N. Erdem*
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
M. Turgut	*İ. Deriner*
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
N. Kürşad	*H. Menteşeoğlu*

Köy İşleri Bakanı
S. O. Avcı

Geçici Komisyonun değiştirişi

MADDE 3. — Tasarının üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çalışma müşaviri, çalışma ataşesi ve sosyal deleğe olarak vazife görenler, bu kanunla alınan çalışma müşavirliği, çalışma ataşeliği, müşavir veya ataşe yardımcılığı ve sosyal yardımcılık kadrolarına atanabilirler. Bu atanmada ek madde 1 in yedinci fıkrasının (A) ve (B) bendleri hükümleri uygulanmaz .

MADDE 4. — Tasarının dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının beşinci maddesi ayaynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifine bağlı cetvel)

[1] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Adedi	Aylık tutarı
4	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşaviri	4	1 250
5	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşaviri	3	1 100
6	Yabancı Memleketlerde Çalışma Ataşesi	6	950
7	Yabancı Memleketlerde Çalışma Ataşesi	8	800
8	Yabancı Memleketlerde Sosyal Yardımcı	20	700
9	Yabancı Memleketlerde Sosyal Yardımcı	20	600
10	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşavirliği ve Çalışma Ataşeliği Memurluğu	20	500

(Geçici Komisyonun değiştirişine bağlı cetvel)

[1] SAYILI CETVEL

4	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşaviri	4	1 250
5	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşaviri Yardımcısı	1	1 100
5	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşaviri	3	1 100
6	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşaviri Yardımcısı	2	950
6	Yabancı Memleketlerde Çalışma Ataşesi	6	950
7	Yabancı Memleketlerde Çalışma Ataşesi Yardımcısı	1	800
7	Yabancı Memleketlerde Çalışma Ataşesi	8	800
8	Yabancı Memleketlerde Çalışma Ataşesi Yardımcısı	2	700
8	Yabancı Memleketlerde Sosyal Yardımcı	20	700
9	Yabancı Memleketlerde Sosyal Yardımcı	20	600
10	Yabancı Memleketlerde Çalışma Müşavirliği ve Çalışma Ataşeliği Memurluğu	20	500

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 122

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/146)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-149/1258

28 . 2 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 14 . 2 . 1966 tarihli ve 1251-5515 sayılı yazınız.

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 2 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Yüksek malûmları olduğu üzere, 21 . 2 . 1947 tarih ve 5016 sayılı Kanunun verdiği salâhiyete istinaden memleketimiz aynı sene içinde Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına âza olmuştur.

Bu müesseselerin her ikisinde de iştirak hissemiz 201 milyon dolârdır.

Milletlerarası Para Fonu Statüsü gereğince, Fon nezdindeki iştiraki hissemize tekabül eden 86 milyon dolârın % 25 ini teşkil eden 21.5 milyon dolârı altın, % 75 ini teşkil eden 64.5 milyon dolârı da Türk Lirası olarak ödenmiştir.

Başlıca iştigal mevzularından biri âza memleketlerin tediye muvazenesi güçlükleri için kısa vâdeli kredi temini için Fon'dan 1947 yılından beri muhtelif tarihlerde cem'an 145 milyon dolâr kredi temin edilmiş olup bu meblâğın 89.5 milyon dolârı ödenmiş bulunmaktadır.

Ekim 1964 te Tokyo'da yapılan 19 ncu yıllık Guvernörler toplantısında Fon Guvernörler Meclisi, Dünya iktisadî durumunda müşahede edilen gelişmeleri göz önüne alarak Fon'un malî kaynaklarının artırılmasını prensibolarak karar altına almışlar ve bu hususun tahakkuk şeklinin tesbiti ile Direktörler Meclisini vazifelendirmişlerdir.

Yapılan çalışmalar sonunda Fon'a üye memleketlerin Fon nezdindeki kotalarının genel olarak % 25 nisbetinde artırılması ve iktisadi durumları müsaidolup da % 25 ten fazla kota artırılmasını haklı gösterecek üyelerin durumlarının ise münferiden tetkik edilmesi kararlaştırılmıştır.

Fon nezdindeki kotamızın artırılması neticesinde kotalarla mütenasibolarak Fon'un kaynaklarından istifade imkânlarımız artacağı gibi rey haklarımız da yükselecektir.

Fon'a iştirak tarihimiz olan 1947 senesinden bu yana, kotaların ilk tesbiti sırasında esas ittihaz edilmiş olan dış ticaret ve millî gelirimiz ve vukubulan gelişmeler muvacehesinde ve buna muvazi olarak gerek kalkınma gayretlerimizin gerek ihracatımızın mevsimlik karakteri dolayısiyle kısa vâdeli dış kredilere olan ihtiyacımızın artmış olması sebebiyle, fon nezdindeki kotaların genel olarak % 25 nisbetinde artırılması neticesinde Kotamızın 108 milyon dolâra iblâğı takarrür etmiştir. Bu kararın tatbik mevkiine konulabilmesi için lüzumlu formalitelerin 25 Eylül 1965 tarihine kadar tamamlanması icabetmektedir.

Malûm olduğu üzere, 25 . 2 . 1947 tarih ve 5016 sayılı Kanunun ikinci maddesinin tadili hakkındaki 8 . 6 . 1959 tarih ve 7335 sayılı Kanunun Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına iştirak payı olarak yapılacak tediyeleri 201 milyon dolâr olarak sınırlamıştır. Milletlerarası Para Fonundaki kotamızın 108 milyon dolâra yükseltilmesini teminen Fon'a yapılacak ödemeler limitinin 86 milyondan 108 milyon dolâra çıkarılmasına mâtuf işbu Kanun lâyihası Büyük Millet Meclisince kabul edildiği takdirde yapılacak tediyeler aşağıda gösterilmiştir. Fon nezdindeki kotamızdaki artışa tekabül eden 22 milyon dolârın % 25 ini teşkil eden 5 500 000 bu miktara muadil olan 157 142 857 safi ons altın tediyesi suretiyle, bakıye % 75 ini teşkil eden $ 16 500 000 da Türk Lirası olarak ödenecektir. Türk Lirası olarak ödenecek miktarın % 1 nin nakit olarak % 99 nun faizsiz ve ibrazında tediyeli bir bona ile tediyesi de mümkündür.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No: 1/146
Karar No: 11

7 . 4 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü:

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, gerekçede de tafsilen belirtildiği veçhile, fon nezdindeki kotamızın artırılması neticesinde, kotalarla mütenasibolarak, mezkûr kaynaktan istifade imkânlarımızın artacağı ve rey hakkımızın da yükseleceği maksadına mâtuf olarak hazırlanan tasarı, Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı	Sözcü		
Sivas	Çanakkale	Ankara	Aydın
S. Kurtbek	*M. Baykam*	*İ. R. Aksal*	*Y. Menderes*
Bursa	Çankırı	İstanbul	İstanbul
N. Gürsoy	*M. A. Arsan*	*F. Sirmen*	*M. Yardımcı*
Konya		Ordu	
L. Akdoğan		*F. C. Erkin*	

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No : 1/146
Karar No : 20

21 . 4 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleriyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Gerekçede arz ve izah edilen hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi buyurulmak üzer Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Bursa	Manisa
Balıkesir	Adana	*K. Önadım*	*M. Dülge*
İ. Aytaç	*A. Bozdoğanoğlu*		

Mardin
İ. Aksoy
İmzada bulunamadı

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 1/146
Karar No. : 79

27 . 6 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçede arz ve izah edilen hususları yerinde gören komisyonumuz tasarıyı aynen kabul etmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Çankırı	Tekirdağ	Bingöl	Gaziantep
Tahir Akman	*Halil Başol*	*Mehmet E. Gündoğdu*	*Naşit Sarıca*
	Maraş	Balıkesir	
	Vefik Pirinççioğlu	*Adnan Akın*	

Bütçe Plân Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No.: 1/146
Karar No.: 19

28 . 6 . 1966

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü:

Kanun tasarısı, memleketimizin 1947 yılından beri 5016 sayılı Kanuna istinaden üyesi bulunduğu Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası ile Para Fonundaki kotamızın 7335 numaralı Kanunla artırılan miktarının % 25 nisbetinde yeniden artırılmasına mâtuftur.

Mezkûr tasarı ile Para Fonu iştirak hissemizin yükseltilmesinde ezcümle:

a) Oy hakkımız artmış olacaktır,

b) Fondan temin edilecek tediye muvazenesi kredilerinden faydalanma imkânımız artacaktır.

Kanun gerekçesinde de tafsilen arz edildiği üzere 1964 yılında Tokyo'da yapılan Guvernörler Toplantısında fon kaynaklarının % 25 artırılması kararlaştırılmıştır.

Bu sebeple 86 milyon dolâr olan kotamızın 108 milyon dolâra çıkarılmasını öngören bu tasarı ile İmar ve Kalkınma Bankasındaki 115 milyon dolâr olan iştirakimize Para Fonundaki kotamızın % 25 artışiyle hâsıl olacak 108 milyon dolârla beraber cem'an 223 milyon Amerikan dolârına ulaşmış olacaktır.

Tasarı, yapılacak ödemenin avans olarak icra edilebileceğine yetki vermektedir. Tasarı Komisyonumuzca da yerinde görülerek aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın *İ. Sezgin*	Sözcü Sakarya *N. Bayar*	Adıyaman *M. A. Atalay*	Balıkesir *F. İslimyeli*
Bolu *H. İ. Cop*	Bursa *İ. Öktem*	Çanakkale *Ş. İnan*	Edirne *İ. Ertem*
Giresun Söz hakkım saklıdır *K. Bosuter*	Gümüşane *S. Ö. San*	Kayseri *F. Köksal*	Rize *E. Y. Akçal*
	Samsun *S. Kılıç*	Trabzon *A. İ. Birincioğlu*	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak için Hükümete Yetki Verilmesine dair Kanunun 7335 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak için Hükümete Yetki Verilmesine dair 5016 sayılı Kanunun 7335 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Milletlerarası Para Fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına yapılması gereken ödemeler, gelecek yıllar bütçelerine konulacak tahsisatlardan mahsubedilmek üzere, avans olarak icra olunabilir. Ancak bu avansların yekûnu 1 Temmuz 1944 tarihinde mer'i sıklet ve sâfiyetteki 223 000 000 Amerika Birleşik Devletleri dolârı karşılığını geçemez.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26 . 2 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
S. Demirel	*C. Bilgehan*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
R. Sezgin	*K. Ocak*
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
A. F. Alişan	*H. Dinçer*
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
A. Topaloğlu	*F. Sükan*
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
İ. S. Çağlayangil	*İ. Gürsan*
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
O. Dengiz	*E. Erdinç*
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
M. Zeren	*E. Somunoğlu*
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
İ. Tekin	*B. Dağdaş*
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
S. Öztürk	*A. N. Erdem*
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
M. Turgut	*İ. Deriner*
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
N. Kürşad	*H. Menteşeoğlu*

Köy İşleri Bakanı
S. O. Avcı

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 146

Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/254)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 420/4282

21 . 7 . 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Mecisine arzı Bakanlar Kurulunca 20 . 7 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş kadroları ve merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı» ve gerekçesi ile eki cetveller ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
Süleyman Demirel

GEREKÇE

2 . 7 . 1962 tarih ve 58 sayılı Kanunla Millî Eğitim Bakanlığına verilmiş olan öğretmen ve idareci kadroları ile, 1966 - 1967 ders yılında yeniden açılacak olan 2 000 ilkokul ile mevcut okullara ilâve edilecek dersliklerin öğretmen ihtiyacının karşılanmasına imkân yoktur. 1965 - 1966 ders yılında bu okullara öğretmen yetiştiren kuruluşlardan 11 316 personel mezun olacaktır. Bu personelin 243 ünün kadrosu (L) cetvelinden çıkacak kadrolarla 2 083 nün kadrosu halen münhal bulunan kadrolarla 9 000 in kadrosu ise bu kanunda verilecek kadrolarla karşılanacaktır.

Orta dereceli okullar için 1966 - 1967 ders yılında açılacak 153 yeni okula ilâve edilecek dersane ve açık geçen derslerin kapatılması için 3 798 ek kadroya ihtiyaç vardır. Bu kadrolardan 721 i münhal kadrolarla 2 717 si (L) cetvelinden çıkarılacak kadrolarla sağlanacak geriye kalan 400 adedi ise bu kanunla karşılanacaktır.

Orta dereceli okullar müdür yardımcıları, ihtiyacın altında veya hiç bulunmamaktadır. Bu hal okulların idari işlerinin normal yürütülmesine engel olmaktadır.

Bu ihtiyacın karşılanabilmesi için ise 58 sayılı Kanunun 4 sayılı cetvelinde gösterilen bu kuruluş idarecilerine 75 aded 120 liralık, 150 aded 100 liralık, 200 aded 75 liralık müdür yardımcısı kadrosuna,

Ayrıca her yıl artan orta dereceli okulların yabancı dil öğretmeni ihtiyacını karşılamak için 1966 - 1967 ders yılında Ankara'da açılacak Eğitim Enstitüsünün idareci ihtiyacını karşılamak için 300 liralık 1 müdür, 200 liralık 1 başmuavin, 150 liralık 3 müdür yardımcısı, 150 liralık 3 bölüm şefi kadrosuna, mevcut yüksek öğretmen okullarının idareci ihtiyacını karşılamak için de 2 aded 250 liralık, 3 aded de 175 liralık müdür yardımcısı kadrosuna,

İhtiyaç bulunmaktadır. Bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için Maliye Bakanlığı ile birlikte bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Geçici Komisyon Raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No.: 1/254
Karar No.: 2

27 . 7 . 1966

Yüksek Başkanlığa

2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısını görüşmek üzere Genel Kurulun 22 . 7 . 1966 tarihli 117 nci Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzda, mezkûr tasarı ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak, cetvelleriyle birlikte aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	Artvin
Antalya	Kütahya	Ankara	*Mustafa Rona*
İhsan Ataöv	*Mesut Erez*	*Ali Rıza Çetiner*	

Bolu	Çorum	Samsun
Halil İbrahim Cop	*Hasan Lâtif Saryüce*	*Salâhattin Kılıç*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Eğitim Bakanlığı Kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılmasına dair 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı

MADDE 1. — 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvele, ilişik (1) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar eklenmiştir.

MADDE 2. — 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı cetvele, ilişik (2) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar eklenmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye ve Millî Eğitim Bakanları yürütür.

20 . 7 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
S. Demirel	*C. Bilgehan*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
R. Sezgin	*K. Ocak*
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
A. F. Alişan	*H. Dinçer*
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
A. Topaloğlu	*F. Sükan*
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
İ. S. Çağlayangil	*İ. Gürsan*
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
O. Dengiz	*E. Erdinç*
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. B.
M. Zeren	*E. Somunoğlu*
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
İ. Tekin	*B. Dağdaş*
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
S. Öztürk	*A. N. Erdem*
Sanayi Bakanı	En ve Ta. Kay. Bakanı
M. Turgut	*İ. Deriner*
Turizm ve Tan. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
N. Kürşad	*H. Menteşeoğlu*

Köy İşleri Bakanı
S. O. Avcı

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

(1) SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık
	Özlük İşleri Genel Müdürlüğü		
	1. — Orta Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı Okullar, Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Gezici Köy Kursları, İlköğretim Okulları ve İmam - Hatip okulları		
11	Öğretmen	400	450
	2. — İlkokul öğretmenleri		
13	Öğretmen	9000	350

[2] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Yüksek öğretmen okulları		
	Müdür Yardımcısı	2	250
	Müdür Yardımcısı	3	175
	Eğitim enstitüleri		
	Müdür	1	300
	Başmuavin	1	200
	Müdür Yardımcısı	3	150
	Bölüm Şefi	3	150
	Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığına bağlı okullar, İmam - Hatip okulları, İlköğretmen okulları		
	Müdür Yardımcısı	75	120
	Müdür Yardımcısı	150	100
	Müdür Yardımcısı	200	75